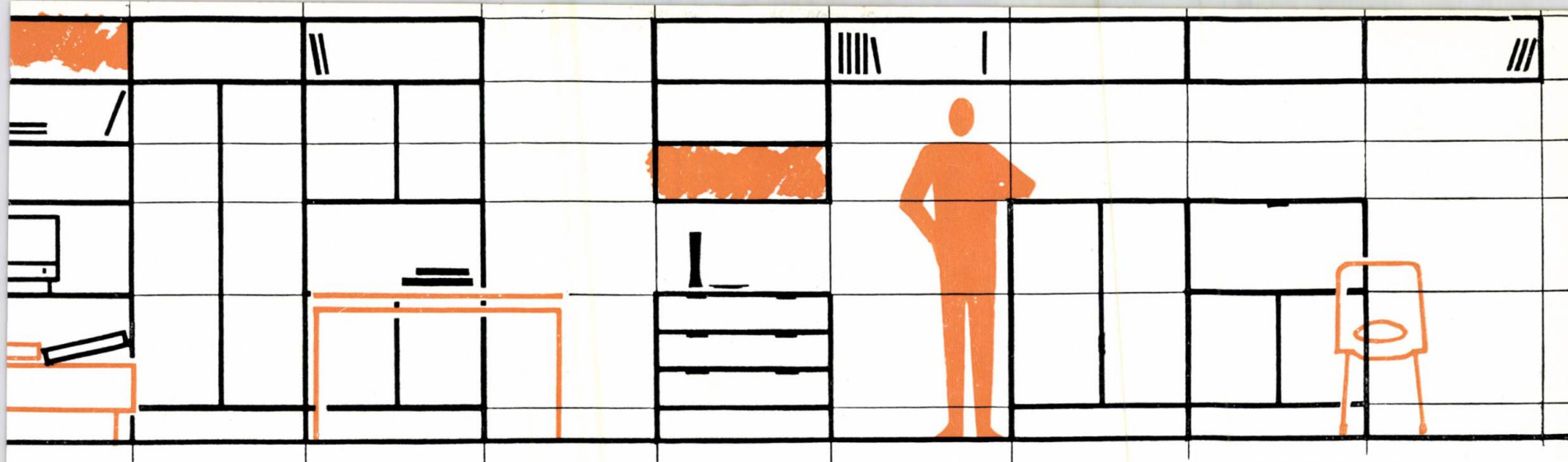

Obiectele de mobilier — formînd serii — trebuie să poată realiza prin asamblare fronturi continue, cu posibilități de a prelua diferitele funcțiuni cărora le sînt destinate. Pentru aceasta este necesară modularea lor pe orizontală și verticală. Factorii de care trebuie să se țină seama în stabilirea modurilor sînt: gabaritele necesare funcțiunii respective (spațiile de depozitare pentru haine, veselă, cărți etc.), înălțimile optime legate de funcțiunile interiorului respectiv (masa de mîncat, patul, poziția televizorului sau a aparatului de radio, telefonul etc.), înălțimi și gabarite care — încadrate în modularea generală — să poată fi coordonate în funcție și de elementele spațiale ale cadrului locuibil (frontul de perete disponibil, înălțimea curentă a ușilor, înălțimea liberă curentă a locuințelor etc.)

sau, cu alte cuvinte, despre o neutilizare maximală a posibilităților de amenajare interioară și confort pe care le poate oferi locuința. De aici rezultă concluzia pe care este tentat să o tragă locatarul ce se mută în « casă nouă », concluzie falsă care se referă de obicei la insuficiența dimensională a spațiilor interioare proiectate.

Realitatea este însă cu totul alta și pornește de la primul aspect esențial al acestei probleme și anume de la necesitatea coordonării problemei mobilierului și echipamentului casnic cu cea a proiectării de locuințe. Acest lucru trebuie să formeze un « tot », un ansamblu gîndit împreună și avînd la bază o concepție unitară. Premizele pentru ca acest aspect să devină realitate există; ele sînt garantate de avîntul deosebit și caracterul de masă al construcției de locuințe, pe de o parte, iar pe de altă parte, de industrializarea pe scară tot mai mare a producției de mobilier casnic.

Dar să ne întoarcem la locatarul nostru.

Acesta cumpără un mobilier nou cu care încearcă să-și amenajeze interiorul. Rezultă — de cele mai multe ori — o mobilare întîmplătoare, care nu ține seamă de condițiile locului și nici de necesitățile specifice fiecărei familii. Aceasta se datorește unei concepții greșite care continuă să stea la baza proiectării și producției mobilierului la noi în țară: mobilierul continuă să fie conceput sub forma unor obiecte monolite și deseori supradimensionate, ignorînd — în multe cazuri — necesitățile funcționale și aspectul estetic contemporan. Felul în care se livrează el este cel bine cunoscut al « garniturii », compuse dintr-o serie de obiecte de cele mai multe ori obligatorii pentru cumpărător. Acesta

achiziționează deci întreaga garnitură, care fără să țină seama de condițiile diferite de spațiu sau de alcătuirea familiei, ocupă de cele mai multe ori un spațiu mai mare decît cel necesar, fără să asigure în același timp dotarea corespunzătoare în totalitatea ei. Pentru completarea acestei dotări, locatarul cumpără obiecte de mobilier diferite, care — presupunînd că își pot găsi spațiul necesar în cadrul locuinței — creează prin alăturare un aspect general neunitar și necorespunzător ca principiu.

A concepțe mobilierul sub forma unor obiecte greoaie și supradimensionate înseamnă, pe lîngă o creștere a prețului de cost, și crearea unor dificultăți în transportul și manevrarea lui. A invoca argumentul — pe care l-am auzit într-o discuție de avizare a unor prototipuri — că în tradiția artei noastre populare se găsesc nenumărate astfel de exemple, înseamnă a nega realitatea; este știut că, în majoritatea cazurilor, obiectele de mobilier și de artă decorativă ale meșterilor noștri populari sînt exemple de justă dimensionare și de bun gust.

Care trebuie să fie principiul și cum putem realiza atunci amenajarea interioară și confortul maxim al locuinței de astăzi?

În amenajarea interioară a locuinței noastre intervin astăzi, în mod obligatoriu, cîteva elemente noi care țin de o serie de factori materiali și spirituali, de o serie de realități ale vieții noastre.

Primul element esențial pe care trebuie să-l cuprindă interioarele noastre este expresia sau spiritul epocii noastre. Aceasta este o noțiune care cuprinde în sfera ei: modul contemporan de gîndire, estetica și economia noastră, tehnica

și în general valorile timpului nostru. Aceasta înseamnă — în același timp — posibilitatea utilizării maxime a tuturor spațiilor pe care le oferă locuința noastră, fără a se realiza o îngrămadire întîmplătoare de obiecte ce formează dotarea apartamentului.

Trebuie să realizăm obiecte de echipament interior care să nu ignoreze funcționalitatea, ușoara întreținere, estetica și economicitatea.

Cum trebuie să fie în acest caz conceput întregul echipament casnic al zilei de astăzi? Din capul locului trebuie să spunem că ideile pe care le cuprind rîndurile de mai jos nu sînt noi, ele sînd de mulți ani la baza rezolvării acestei probleme în multe țări.

Necesitatea schimbării concepției generale actuale a mobilierului constituie primul lucru esențial de care trebuie să se vorbească. Prin această concepție falsă înțelegem: garnitură, caracter monolit și greoi, aspect învechit, finisaj costisitor și lipsit de eficiență estetică. În locul acestei concepții, considerăm necesar a încerca să convingem pe cumpărător despre punctul nostru de vedere care este următorul:

Cumpărătorul trebuie să aibe posibilitatea de a-și realiza amenajarea interioară a locuinței după necesitățile specifice ale familiei sale, după felul de alcătuire și conviețuire a membrilor ei și în funcție de condițiile de spațiu pe care le oferă conturul construit al locuinței respective.

Odată cu aceasta, cumpărătorul mobilei și al celorlalte obiecte accesorii care completează dotarea căminului trebuie să aibă posibilitatea de a adăuga și nota sa personală, expresia personalității sale și a felului său de a gîndi.

Pentru aceasta, mobilierul pe care-l găsește spre cumpărare urmează a cuprinde serii de

Desen de S. Steinberg

elemente și obiecte, ușoare și de gabarit judicios redus, gândite pe un principiu modular și oferind multiple posibilități de asamblare sau alăturare, în scopul utilizării maxime a spațiului și al realizării dotării dorite.

Este evident pentru oricine că posibilitățile de mobilare a unui contur dat sînt infinite mai numeroase dacă acest lucru se face cu cît mai multe obiecte mici, decît cu un număr foarte redus de obiecte mari — acest adevăr fiind de fapt o simplă problemă de geometrie plană și în spațiu.

Cu ajutorul acestor elemente de mobilă, de gabarit redus, se pot mobila suprafețele și volumele cerute de funcțiunile respective și se pot utiliza în mod « total » suprafețele locuinței, realizîndu-se totodată ansambluri de fronturi continue de mobilier avînd totuși funcțiuni complexe. Nu este oare defectuoasă mobilarea unei încăperi în care au fost plasate, de pildă, un pat dublu, cu sau fără noptiere, un dulap monolit peste care se așază ori praful, ori cîteva geamantane, spațiul rămas liber între

aceste mobile fiind cîteodată ocupat în mod întîmplător de unul sau două scaune sau de vreun dulap-scrin. Cu totul opusă este asamblarea sau alăturarea, pe orizontală și verticală, a unor elemente ușoare cu care se poate realiza — în ipoteza aceleiași încăperi — dotarea cu aceleași funcțiuni, la care se mai pot însă adăuga spații suplimentare pentru depozitarea cărților, a lenjeriei și a altor obiecte de inventar general.

Pentru a fi mai bine înțeleși, vom insista asupra acestui principiu, lărgind capitolul exemplilor.

« Camera de zi » este piesa principală a unei locuințe, încăperea în care familia își petrece cea mai mare parte a vieții casnice și care trebuie să facă față unor funcțiuni foarte diverse. În această încăpere, familia își primește oaspeții și tot în această încăpere familia stă la masă, urmărește un spectacol la televizor sau ascultă un concert la radio; de cele mai multe ori, această încăpere servește și drept dormitor pentru unul sau doi membri ai familiei.

Este deci clar că pentru toate aceste funcțiuni, diferite și numeroase, devine absolut necesară și dotarea corespunzătoare cu mobilier și echipament, dotare pe care sistemul tradițional al « garniturii » nu o poate satisface.

Dacă locatarul acestei camere de zi ar încerca să achiziționeze mobila, corespunzătoare fiecărei funcțiuni, s-ar vedea în situația fie de a nu găsi spațiul necesar în încăperea respectivă, fie de a acumula obiecte diferite și străine unul de altul, în cadrul unui ansamblu necorespunzător ca aspect și funcționare.

Viața de astăzi, cu necesitățile ei materiale și spirituale atît de variate și în continuă creștere, impune reînnoirea felului nostru de a gândi și în acest domeniu.

În ipoteza sistemului de livrare a mobilierului sub forma unor elemente modulate și asamblabile, pereții mobiliabili ai locuinței pot fi utilizați pe toată suprafața lor, ansamblul astfel creat satisfăcînd ca dotare toate funcțiunile cerute. Într-un astfel de « front mobilat continuu » se pot realiza spațiile necesare pentru depozitarea veselei, a cărților, a îmbrăcăminte etc., precum și pentru amplasarea aparatului de radio sau televizorului. Înălțimea pereților poate fi întrebuițată în totalitatea ei, intervenind astfel ca o « a treia dimensiune », utilizabilă în mod judicios și eficient la realizarea amenajării și confortului interior al locuinței.

Cu cele arătate mai sus am atins doar unul din elementele pe care le-am denumit « esențiale ».

Un alt element important, legat de arhitectura interioară a locuințelor, este cel al « aspectului estetic » care — am arătat-o mai sus — trebuie să fie subordonat unei concepții unitare, trebuie să fie una din imaginile în care se reflectă spiritul vieții noastre.

Nu se mai potrivesc locuințelor noastre interioare întunecoase, tapetate în culori închise, mobilier vopsit în tonuri negre cuprinzînd elementele de « înfrumusețare » inutile, nici lămpi complicate sau perdele grele și înflo-rate, atîrnînd în fața unor ferestre mici și insuficiente. Amenajarea interioară a căminului nostru trebuie să fie luminoasă și optimistă.

La aceasta contribuie în egală măsură materialul și culoarea mobilei, forma ei, precum și culoarea și desenul tapițeriei, covorului și perdelelor, pereților și corpurilor de luminat.

În privința materialului din care poate fi confecționată mobila, menționăm că în afara lemnului, care este materialul tradițional, au apărut în ultimii ani perspectivele certe ale utilizării unor produse noi, care prin calitățile lor de structură-rezistență, ușurință de lucru sau aspect, își vor cîștiga în mod definitiv dreptul de a colabora la realizarea elementelor necesare echipării interioarelor noastre. Trebuie să reliefăm aici că dezvoltarea continuă a sectorului industriei chimice sau dezvoltarea pe care

o va cunoaște în curînd sectorul metalelor ușoare și cu proprietăți speciale, va oferi posibilitatea reducerii treptate a ponderii pe care o deține lemnul în industria mobilei — odată cu atingerea țelului economic al înlocuirii în general a materialului « deficitar » cu materiale « eficiente ».

Aceste materiale noi, ce presupun tehnici noi, în afara faptului că au un aspect plăcut și un preț scăzut, oferă și avantajul unei « ușoare întrețineri » — condiție absolut necesară pentru mobilierul locuințelor de astăzi.

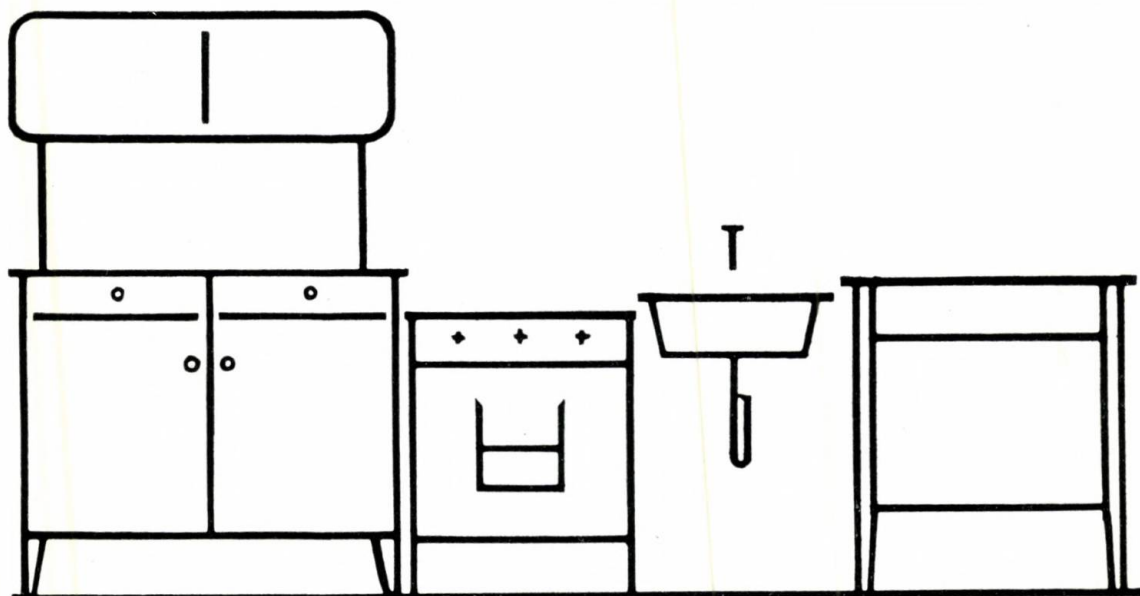
Dar pînă la introducerea acestor materiale și procedee noi, considerăm că încă nu se valorifică suficient calitățile decorative ale lemnului. În majoritatea cazurilor, acest material capătă la finisare tonuri închise, baițuri de acoperire a fibrei lemnoase; alături se preferă diferite esențe exotice sau furniruri prelucrate în diferite maniere, fapt care, pe lîngă lipsa de economicitate, dă și efecte estetice dubioase.

Revenind la caracterul unitar pe care urmează să-l aibă locuința, este necesar să menționăm aici aportul deosebit pe care trebuie să-l aducă — și nu reușește încă — la realizarea acestei « unități », calitatea materialelor de tapiserie, precum și a covoarelor, perdelelor, lămpilor.

Deși în acest domeniu s-au făcut în ultimul timp o serie de importante progrese, materialele auxiliare nu reușesc încă să fie prezentate la nivelul cerințelor actuale, mai ales în ceea ce privește desenul și culoarea. Se continuă să se execute țesături de tapiserie cu desene mari, florale, combinate în culori reci sau obositor de vii. În același spirit sînt concepute covoarele, cuprinzînd desene cu trasee savante și încărcate și terminate la margini cu ciucuri proeminente. De ce oare creatorii noștri din acest domeniu nu caută să prelucreeze elementele din folclorul artei noastre decorative? De ce nu încearcă ei să-și îmbroască și să-și înnoiască viziunea artistică.

În afară de aceasta este însă necesară și propagarea bunului gust, educarea publicului din ce în ce mai receptiv față de adevăratul « frumos ». Aceasta este o obligație, de care răspundem toți cei care activăm zi de zi pe acest tărîm, ce face parte integrantă din marele șantier al arhitecturii din țara noastră.

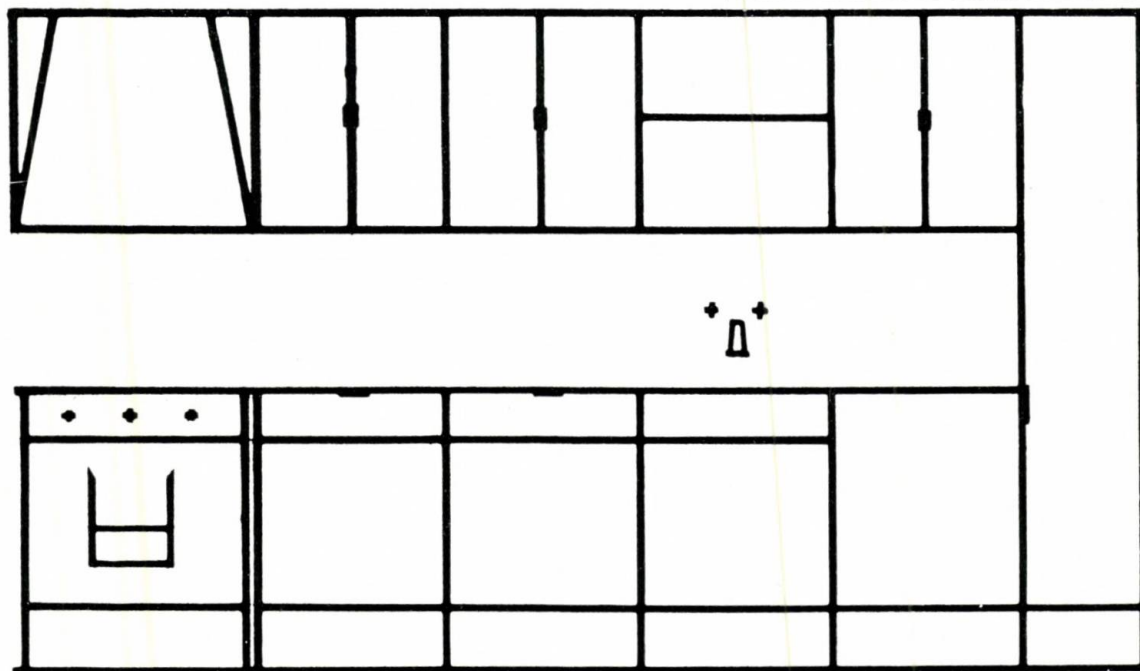
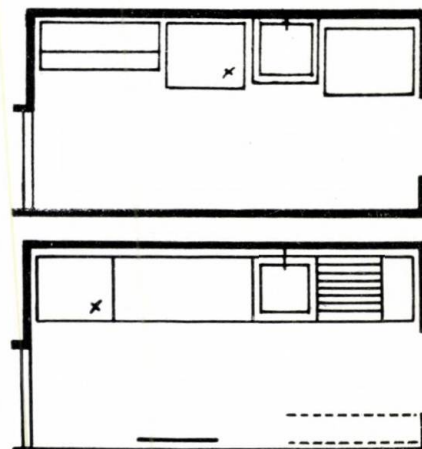
Considerăm că în acest domeniu ar trebui să se îmbroască continuu cunoștințele și să se introducă un spirit contemporan, atît în rîndurile celor care studiază și proiectează în acest mare sector cît și în rîndurile cumpărătorilor, din ce în ce mai numeroși. Pentru aceasta trebuie dusă o adevărată campanie a « raționalului și frumosului » cu ajutorul tuturor mijloacelor: expoziții, schimburi de experiență cu țările prietene, cercetarea documentației de specialitate, atît de abundentă în exemple bune, și în general prin tot ce poate fi transmis prin mijloacele agitației vizuale.

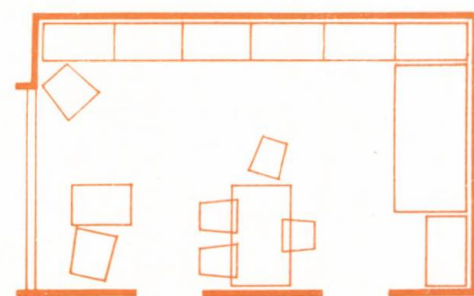
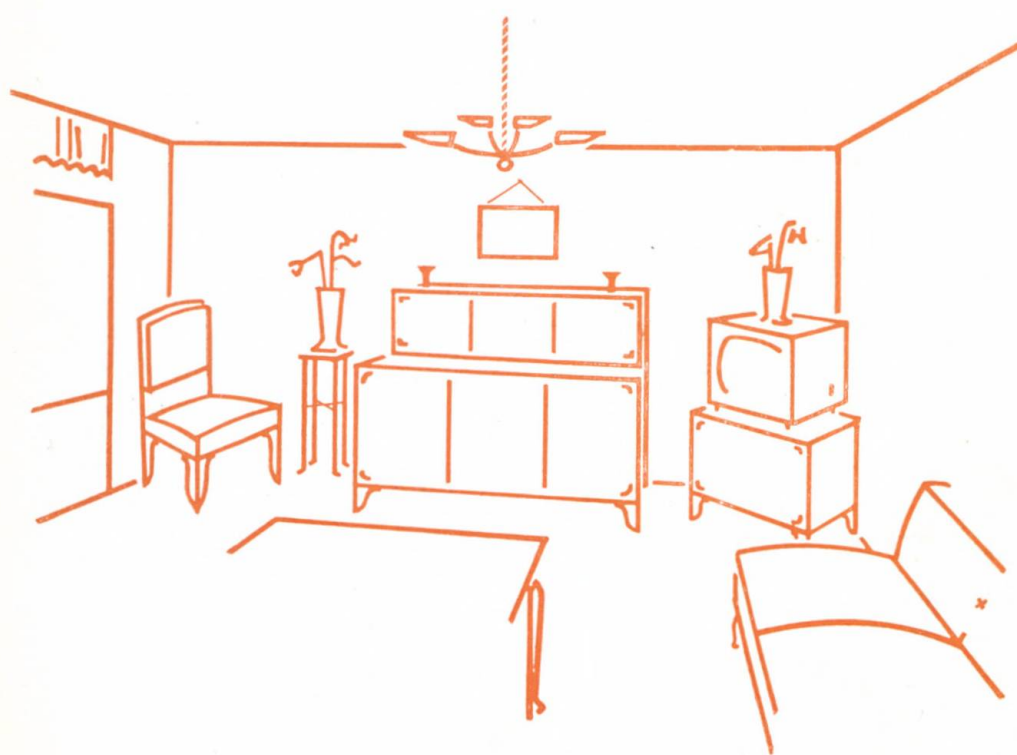

Principiul mobilei continue și al alăturării funcțiunilor este materializat — în cazul bucătăriei — sub forma corpurilor suspendate și a meselor-dulap continue. Și aici, modularea trebuie să țină seamă de factorii funcționali și de gabarit specifici, pe care îi determină: frontul de lucru, înălțimea blatului de lucru coordonată cu cea a mașinii de gătit și a spălătorului, spațiile de depozitare și accesul la ele etc.

Lipsa de coordonare și de privire a problemei « dotării bucătăriei » sub un ansamblu unitar care să aibă și eficiența utilizării spațiului disponibil, se traduce în fapt sub forma înălțimilor și adîncimilor diferite, a unor fronturi discontinue ce cuprind încă și astăzi exemple de mobilă inacceptabilă, cum este de exemplu bufetul-tip « Troțuș » sau « Sibiu », oferit în continuare cumpărătorilor drept mobilă de bucătărie.

Acolo unde spațiul permite, apare necesară înglobarea spațiului separat frigiderului și a dulapului de mătură, în ansamblul mobilierului de bucătărie.

« Camera de zi » este piesa centrală a locuinței și ea trebuie să răspundă unor funcțiuni multiple și variate. Mobilarea ei cu piese de mobilier « în garnitură » este întâmplătoare; obiectele separate, de sine stătătoare și de gabarite diferite, destinate unor funcțiuni limitate, nu oferă posibilități de alăturare în cadrul unor ansambluri care să folosească în mod optim suprafața oferită de pereți și pardoseli.

Dotarea aceleiași camere pe principiul mobilei continue, din piese asamblabile, înseamnă utilizarea eficientă și maximală, pe orizontală și verticală, a unui spațiu locuibil care — fără să fie mare — este totuși suficient.

«Dormitorul» — prin funcțiunea lui limitată — poate fi redus la spațiul minim necesar care să cuprindă: patul, dulapul vestimentar și mobila modulară (2 sau 3 elemente asamblate în funcție de frontul de perete disponibil rezolvînd funcțiunea scrinului) alăturată celei pentru toaletă.

În « imaginea tradițională » a dormitorului continuă să fie prezent, cu autoritate, dulapul-șifonier de mare gabarit, ce oferă dificultăți în mobilare și transport. Înlocuirea lui cu dulapul înzidit sau cu elemente asamblabile este un deziderat mai vechi ce nu și-a găsit încă la noi rezolvarea practică.

Arh. V. BILCIURESCU

UNELE PROBLEME DE RESTAURARE A MONUMENTELOR ISTORICE

În țara noastră, preocuparea deosebită pentru cultura trecutului, pentru conservarea și restaurarea semnelor ei materiale a constituit una din trăsăturile revoluției culturale.

Au fost create instituții de specialitate, s-au pus la dispoziție fonduri importante, s-a dus și se duce o largă campanie de educare a maselor pentru ca și ele să participe la protejarea comorilor care îi aparțin.

Față de activitatea pentru conservarea monumentelor istorice din țările capitaliste de veche tradiție, această sarcină culturală se situează în țările socialiste pe un plan superior, mult mai vast și mai cuprinzător.

Astfel, ideea respectării trecutului, așa cum o înțelegem astăzi, este o idee a epocii noastre. În trecut se priveau, de cele mai multe ori, cu indiferență sau ostilitate operele generațiilor mai vechi; completările sau modificările monumentelor se făceau în stilul epocii respective. Abia pe la mijlocul secolului trecut s-a pornit, sub influența romantismului, opera de restaurare și de readucere la loc de cinste a vechilor monumente. Concepția de restaurare de atunci era însă foarte diferită de concepția noastră de astăzi. Se admitea în această epocă că restauratorul avea datoria de a desființa toate elementele adăugate în decursul vremurilor, completând ansamblul monumentului într-un stil unitar. Această concepție a fost denumită « doctrina unității de stil ». Aplicarea acestei doctrine a dus la deteriorarea multor monumente sau la refacerea lor ipotetică.

La noi în țară se poate cita din această perioadă refacerea Bisericii Domnești din Tîrgoviște și a Bisericii Sf. Nicolae Domnesc din Iași.

Reacțiunea împotriva acestor greșeli a determinat la începutul acestui veac precizarea unei noi metode de restaurare a monumentelor istorice.

În această a doua fază, lucrările de restaurare au fost conduse după principiile cunoscute sub denumirea de « restaurare științifică », în care se considera că autorul restaurării nu trebuie sub nici un motiv să acționeze ca artist, ci exclusiv ca om de știință. Această concepție a fost discutată la conferința internațională pentru restaurarea monumentelor ținută la Atena în 1931, ajungându-se la stabilirea următoarelor norme:

— în primul rînd se va da cea mai mare importanță lucrărilor de întreținere și de consolidare, pentru a se reda monumentului rezistența și durabilitatea pierdută prin lipsuri sau degradări;

— problema refacerii unui monument — pentru motive de unitate arhitecturală — nu se va putea pune decît atunci cînd aceasta se va baza pe date absolut certe și nu pe ipoteze;

— la monumentele din antichitate va trebui exclusă ideea reîntregirii lor, admițîndu-se numai completările prin procedeul denumit al « anastilozei » în care elementele originare, căzute sau risipite în decursul vremurilor, sînt reasezate la locul lor inițial, eventual cu ajutorul unor elemente de completare neutre, cît mai reduse ca număr și dimensiuni pentru a se putea ajunge la reîntregirea formei (de pildă a unei coloane, a unui fragment de zid ș.a.);

— toate elementele adăugate monumentelor istorice în decursul timpurilor vor fi păstrate, ca o mărturie a desfășurării istorice prin care a trecut acel monument. Numai în cazuri excepționale se poate admite suprimarea unor adausuri și anume atunci cînd se degajează elemente deosebit de interesante;

— adăugirilor care s-ar dovedi absolut necesare — fie din motive de consolidare, fie pentru unele reîntregiri — li se vor da un caracter de strictă simplitate, neadmițîndu-se completări în forme similare celor vechi; ele vor fi diferențiate de acestea prin folosirea unor materiale deosebite față de cele vechi, sau prin executarea în forme nefinisate, denumite « în epanelaj ».

Normele enumerate mai sus, difuzate treptat în toate țările, au dus în preajma celui de al doilea război mondial la concepția de a se executa numai lucrări stricte de conservare, excluzîndu-se, pe cît posibil, lucrările de întregire. « Doctrina unității de stil » a fost definitiv părăsită, admițîndu-se astfel coexistența stilurilor succesive care imprimă monumentului caracterul său particular și imaginea succesiunii în timp a evenimentelor istorice. Diferențierea, vizibilă la prima vedere, între elementele vechi și cele adăugate cu ocazia restaurării era considerată esențială.

Izbucnirea celui de al doilea război mondial a întrerupt pentru cîțiva ani acțiunea de restaurare în mai toate țările bogate în vestigii ale trecutului.

După încetarea războiului, cînd s-au luat în examinare noile probleme puse de distrugerile masive ale orașelor bombardate, sau de schimbările radicale de destinație datorate noilor nevoi, s-a ajuns la concluzia că concepțiile dinainte de război nu mai puteau fi menținute în întregime. Executarea unor simple lucrări de conservare nu mai puteau fi multumitoare: trebuia ales între dărîmarea totală și reîntregire. Reîntregirea era de altfel cerută de cele mai multe ori și de populațiile care doreau reconstituirea cadrului tradițional al orașelor lor. Într-unele cazuri s-a mers chiar și pînă la ideea refacerii integrale a unor monumente total distruse, cum au fost cazurile la Novgorod, Kiev, Varșovia, Gdansk, podul Castel Vecchio din Verona, vechile clădiri ale corsarilor din St. Mălo de pe coasta de nord a Franței ș.a.

Treptat, a apărut în unele țări ca Grecia și Franța o nouă tendință, aceea de a se adopta metoda cunoscută sub denumirea de « restaurare identică ». Astfel, în Grecia, elementele de beton folosite mai de mult la anastiloza templelor antice, au fost înlocuite cu elemente noi din același material cu cel vechi — marmură sau piatră denumită « poros » — lucrate identic cu elementele vechi. Diferențierea rămîne aparentă în acest caz numai prin faptul că noile piese nu au suferit, ca și cele vechi, de uzura sau de patina timpului. Tot în Grecia s-au executat în ultimul timp unele reîntregiri de monumente antice, contrar normelor stabilite la Atena în 1931 care recomandau să se evite reîntregirea acestora. În Franța, restaurarea identică a fost aplicată în special la restaurarea monumentelor medievale, din care unele suferiseră grave distrugerii în timpul războiului.

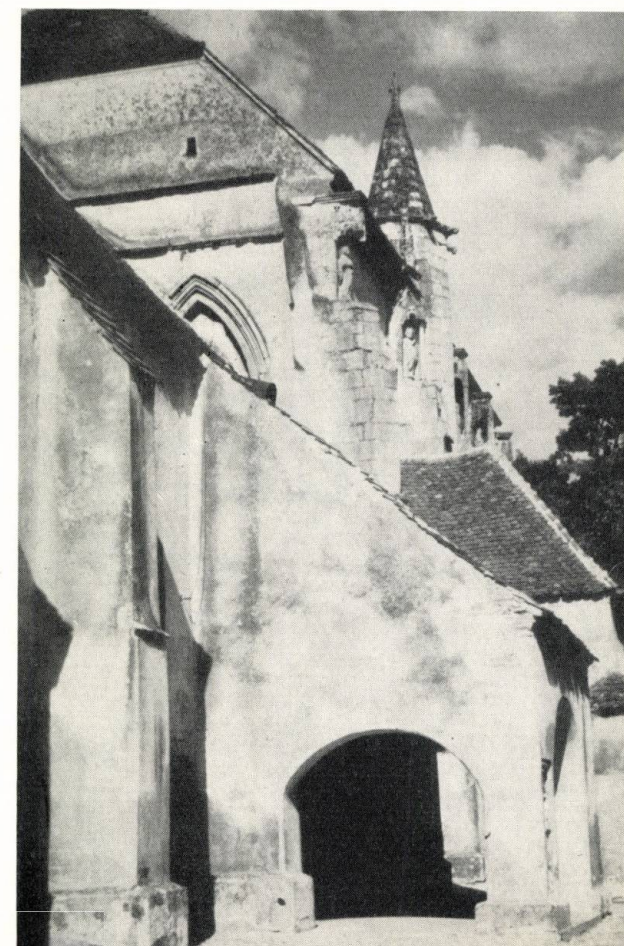
Adeptii acestei concepții de restaurare consideră că nu se pot separa elementele unui monument în două categorii distincte: pe de o parte, cele dinainte de restaurare și, pe de altă parte, cele restaurate, deoarece lucrările de înlocuire a materialelor degradate au fost executate neconținut în decursul veacurilor și vor fi executate și în viitor într-un șir neîntrerupt de restaurări. Numai prin menținerea formelor și materialelor înlocuite se va putea transmite viitorului evocarea monumentelor moștenite de noi.

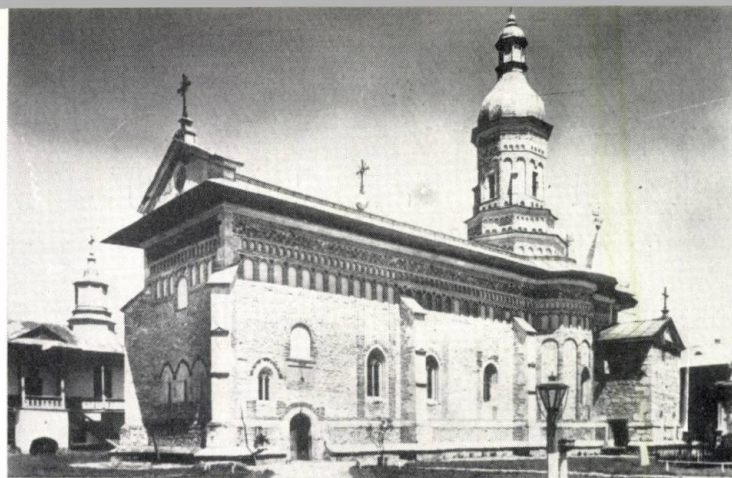
La lucrările de « restaurare identică » din Franța s-a căutat să se reînvie și vechile tehnici, folosindu-se și materiale obținute pe aceeași cale: scînduri sau ardezie obținute prin spintecare și nu prin tăiere la gater, foi de plumb turnate pe nisip și nu laminate etc.

Desigur că metoda restaurării identice nu se aplică sau nu ar trebui să se aplice decît la elemente bazate pe date certe.

O altă tendință, născută din nevoile reconstituirii masive a orașelor bombardate și din orientarea hotărîtă

Complexul feudal Sebeș. Fațada de sud a bisericii evanghelice. Se văd cele două pridvoare care acopereau fațada.

Mănăstirea Neamț. Biserica lui Ștefan cel Mare înainte de restaurare. Se observă frontonul neogotic și formele baroce la acoperișul turlei.

Biserica lui Ștefan cel Mare după restaurare

a arhitecturii moderne, se manifestă în multe țări prin alegerea unor soluții neutre sau chiar net moderne, atunci când este vorba de reîntregiri sau de completări cerute de necesități funcționale. În acest caz se caută totuși o armonizare prin volum, culoare sau ritm. Printre construcțiile noi în stil modern în ansambluri de monumente istorice se poate cita noua construcție a Palatului congreselor din Kremlinul Moscovei.

În afară de restaurările monumentelor propriu-zise, mai trebuie menționate aci și alte două categorii de lucrări și anume: mutarea monumentelor și restaurarea urbanistică.

Este evident că, din punct de vedere istoric, mutarea unui monument nu poate fi ușor admisă. Mutarea nu apare justificată decât în cazul unor prefaceri urbanistice imposibil de evitat, în cazul în care prin natura terenului, monumentul ar fi destinat pieirii sau în cazul în care monumentul este expus unei lente degradări din lipsa unei posibilități de folosire. Este drept însă că, la noi în țară, există o oarecare tradiție în acest domeniu la bisericile de lemn care au fost deseori mutate în trecut dintr-un sat într-altul.

Pot fi date ca exemple de mutări: biserica din Rebegești, mutată din cauza amenajării lacului de acumulare și aceea de lemn din Râpciuni, mutată pentru același motiv din zona Bicăz în Muzeul Satului din București.

În privința restaurării urbanistice se constată deseori, chiar la urbanști, tendința de a se considera monumentele istorice ca entități izolate, fără legătură cu vecinătățile sau cu peisajul. Unele construcții noi, în apropierea imediată a monumentelor istorice, supărătoare prin volum sau prin contraste de stil prea brutale, tăieri de arbori sau chiar de păduri, precum și degajarea în orașe a unor spații exagerate care izolează monumentul și îl minimalizează, sînt atîtea elemente care influențează aspectul monumentelor. Din acest motiv s-a stabilit delimitarea unor « zone de protecție », zone în care se poate controla executarea oricăror lucrări.

În urma restaurărilor realizate în ultimul timp, atît în țările cu veche tradiție în acest domeniu cît și la noi, putem propune anumite norme, precizînd însă că în nici un caz acestea nu vor putea fi aplicate în mod strict, indiferent de lucrări, norme care ar putea fi enunțate după cum urmează:

— lucrările de restaurare vor urmări, în genere, păstrarea elementelor adăugate în decursul timpurilor ca fiind o mărturie a epocilor succesive prin care a trecut monumentul. Îndepărtarea elementelor noi va fi însă justificată în cazul monumentelor deosebit de valoroase, desfigurate de adaosuri de ordin istoric sau estetic mai puțin importante;

— astfel, se poate cita, la noi în țară, păstrarea vestmîntăriei de la mînăstirea Neamț, alipită în secolul al XVIII-lea bisericii lui Ștefan cel Mare, precum și a părții superioare a turnului clopotniță, construită în secolul al XIX-lea peste vechiul turn de intrare. În schimb, desființarea frontului neogotic de la biserică, a formelor baroce de la acoperișul turlei și revenirea la prima formă a acoperișului a fost justificată de interesul deosebit pe care îl prezintă readucerea bisericii la vechea înfățișare. S-au desființat de asemenea la biserica evanghelică din Sebeș micile pridvoare datînd din secolul al XVIII-lea pentru a se degaja întreaga fațadă de sud a monumentului;

— reîntregirea monumentelor mutilate în decursul vremurilor nu se va face decît pe baza unor documente certe, evitîndu-se pe cît posibil restaurările prin analogie cu alte monumente din aceeași epocă. Refacerea turlei bisericii din Balamuci și a paraclisului Patriarhiei din București pot fi date ca exemple de completări executate pe baza anumitor date certe, deși acestea nu puteau preciza în întregime formele vechi;

— completarea cu elemente noi bazate pe date certe se va face « identice » ca formă și material — în afară de cazurile monumentelor a căror valoare documentară datorită vechimii lor este precumpănitoare și la care evidențierea elementelor adăugate se impune. Completări « identice » au fost executate la unele elemente de piatră ale monumentelor medievale din Moldova și din Ardeal. La bolțile edificiului roman cu mozaic de la Constanța, se vor face însă probabil completări din material modern, pentru a diferenția elementele vechi de cele noi;

— completarea cu elemente noi bazate pe date insuficiente se va face diferențiat fie prin « epanelaj » sau formă schematizată, fie printr-un material deosebit, fie prin soluții « neutre » sau, și aceasta în mod excepțional, prin soluții moderne. Se va evita însă îngreunarea elementelor sculptate prin abuzul « epanelajului »;

— construcțiile noi adăugate monumentelor și ansamblurilor de monumente istorice vor fi concepute fie în soluții « neutre », fie în spirit modern (armonizate însă prin proporții, ritm, culoare), fie în spiritul vechii arhitecturi, atunci cînd este vorba de o ordonanță arhitecturală foarte unitară. Ca exemplu de completare recentă în spirit modern se poate cita scara de beton armat de la turnul de sud-vest al mînăstirii Slatina sau fermele prefabricate de beton armat de la Casa Hirscher din Brașov;

— se va urmări pe cît posibil menținerea « in situ » a operelor sculptate, cu excepția celor amenințate de o degradare accentuată. Astfel, la biserica evanghelică din Sebeș, deși degradată, au fost menținute vechile sculpturi, înlocuirea lor cu altele noi — fie copii, fie sculpturi în spirit modern — fiind considerată supărătoare din punct de vedere estetic și neevocatoare. În schimb au fost luate mule, pentru a fi păstrate în muzeu ca document dovedind starea sculpturii la data restaurării.

Principiile și metodele arătate mai sus explică motivul pentru care găsim atît de des la monumentele restaurate soluții care, pentru neinițiați, ar putea să pară contradictorii sau chiar neexplicabile.

Astfel, la unele monumente restaurate, principiul păstrării elementelor adăugate în decursul desfășurării istorice a fost respectat, pe cînd la altele desființarea acestor elemente și revenirea la formele inițiale s-a impus, aceste forme dovedindu-se mai interesante sau mai valoroase. În alte cazuri s-au adoptat soluții constructive moderne și anume, atunci cînd au fost cerute de nevoi funcționale.

Din această sumară expunere reiese, pe de o parte, diversitatea problemelor ce se pun la restaurarea monumentelor istorice și, pe de altă parte, evoluția într-un timp relativ scurt a concepțiilor și punctelor de vedere în diferite țări. Rezolvarea problemelor de restaurare cere, așa dar, o deosebită prudență și o examinare atentă a fiecărui caz în parte.

CÎTEVA CONCLUZII ÎN LEGĂTURĂ CU DESCOPERIREA TEZAUROLUI DE STATUI ANTICE DE LA TOMIS

Șarpele

Descoperirea întâmplătoare a unui depozit de statui și basoreliefuri în centrul orașului Constanța — oraș sub care zac resturile vechii civilizații greco-romane ale orașului Tomis — constituie fără îndoială un adevărat eveniment pentru arheologia mondială.

Poate că niciodată nu s-au găsit în zonele de cercetare ale arheologiei clasice, zăcînd într-un singur loc, un număr atît de mare de monumente arheologice, sculptate în marmură. Cel puțin în bazinul Pontului Euxin și chiar în tot sud-estul european, nu s-a făcut pînă acum o descoperire de atît de mari proporții și de o atît de mare însemnătate istorică și artistică. Nu este vorba despre adunarea unor monumente disperate, ci despre descoperirea unui tezaur de opere sculpturale antice — 24 de statui și basoreliefuri de marmură — ascunse încă din vechime într-o groapă anume săpată, la 6 m adîncime, în sectorul necropolei elenistice din spatele zidului roman de incintă.

Nici cauzele, nici condițiile îngropării într-un singur loc a atîtor monumente n-au putut fi încă stabilite. Cert este numai faptul că groapa a fost săpată anume pentru a adăposti aceste monumente.

Terasamentul liniei ferate, construite înainte de 1860, trecea peste această groapă. După construirea recentă a gării noi, vechile linii au fost demontate pentru a se ridica pe terenul respectiv blocuri moderne de locuințe. Cu acest prilej, săpătura adîncă pentru fundații a dat la iveală, așezate cu grijă, cele 24 de monumente.

Colectivul științific al Muzeului Regional « Dobrogea » din Constanța a procedat imediat la săparea organizată a acestui important punct de pe teritoriul vechiului Tomis. Cercetat cu atenție, pămîntul de umplutură al gropii nu a relevat, ca elemente de datare, decît puține resturi ceramice, aparținînd sec. IV e.n. Acesta ar fi deci, cu aproximație, timpul în care s-a făcut îngroparea.

După ce a efectuat măsurătorile și înregistrările de rigoare, colectivul a procedat la determinarea materialului obținut. Odată degajate, monumentele au fost tratate, eventual și restaurate, apoi întregul lot a fost expus în condiții optime de muzeistică modernă, într-o sală special amenajată a Muzeului de Arheologie din Constanța. Totodată, tinerii arheologi au reușit, în scurt timp, să facă identificările necesare ale celor 24 de piese, trecînd apoi la elaborarea unui amănunțit studiu științific.

În cursul verii anului 1962 tezaurul a atras un număr de peste 500 000 de vizitatori din țară și din străinătate, care au putut admira monumentele în toată splendoarea lor.

★

Inventarul tezaurului de opere sculpturale antice de la Constanța ne arată următoarele:

Primul grup: *Fortuna* — zeița norocului — împreună cu *Pontos*, zeu al Mării Negre, sprijinit de o corabie și avînd pe cap coroana murală cu turnurile și porțile cetății. Cele două zeități reprezintă împreună divinitățile protectoare ale Tomisului.

*Zeița Fortuna
și zeul Pontos*

2 | 3 4
1

1 — Aedicula
2 — Hecate
3 — Esculap
4 — Grațiile

Al doilea grup cuprinde statuile: Cybela, Bacchus, Mercur, Esculap, Isis și Diana.

Al treilea grup: Selene, Hecate, Grațiile, Nemesis și Dioscurii.

Al patrulea și ultimul grup: Cavalerul Trac, Mithras, Altarul și Șarpele Fantastic.

Cîteva reprezentări: Bacchus, Hecate și Cavalerul Trac se repetă în diferite forme.

Privite în ansamblu, statuile celor 16 divinități — din totalul de 24 de monumente — permit să tragem unele concluzii pe care nu le putem dezvolta aici, dar pe care le vom enunța pe scurt.

Fortuna și *Pontos* apar pentru prima dată în iconografia plasticii antice în această formă monumentală. Figurînd împreună, ele aduc o noutate istorică, permițîndu-ne să determinăm zeii protectori ai orașului Tomis.

Șarpele, încolăcit în verticală, este o reprezentare unică față de tot ce se cunoaște pînă acum în mitologia greco-romană. Desigur, în diferite ipostaze și reprezentări, simple sau combinate, șarpele are o prezență

aproape permanentă în plastica antică. Dar nu a fost cunoscută pînă acum reprezentarea unui șarpe cu cap de miel, plete de femeie, urechi de om și coadă de păr.

Nemesis, în dublă reprezentare pe fondul aediculei, ținînd în mînă etalonul faptelor rele și bune, n-a mai fost cunoscută pe teritoriul antic al spațiului nostru.

Celelalte reprezentări mai sînt cunoscute în diferite forme, dar unele din ele au particularități care prilejuiesc un studiu mai profund, mai ales în ceea ce numim epoca tîrzie a sincretismului.

Nu este lipsită de interes menționarea *plachetei celei mari a lui Bacchus*, în care zeul vinului, numit — în inscripția din partea de sus a cadrului monumentului — *Conducătorul*, apare cu toată suita lui de acoliți, cărora artistul le-a adăugat și figura Cavalerului Trac.

★

Prin multitudinea și varietatea lor, prin amestecul și simbolica compozită, prin conținutul lor, monumen-

tele adunate și ascunse în această groapă de la Tomis marchează existența unui îndelung și agitat proces de sincretism în Sciția Mică. Ele dovedesc lupta ce s-a dus aici pentru eliminarea unor zei prin intervenția altora, prin amestecul atributelor diferitelor divinități sau prin acumularea și concentrarea mai multor credințe asupra altor divinități, depozitate. Totul dovedește că în secolele II—III e.n. tendința către o zeităte unică și atotputernică se apropia de apogeu în lumea păgînă din spațiul nostru istoric, așa cum mai devreme cu 1—2 secole, se petrecuseră lucrurile în alte părți ale lumii antice.

Am citat mai sus secolele II—III ale erei noastre. Este locul să accentuăm aici că tocmai acesta este timpul în care au putut fi sculptate monumentele menționate mai sus și în care au putut să funcționeze. După mijlocul sec. III, adică după invazia goților, condițiile social-economice și istorice din spațiul dunărean n-ar mai fi putut permite realizarea unor astfel de opere de artă

și — foarte probabil — nici etalarea sau măcar folosirea iconografiei păgîne.

Examinînd monumentele din punctul de vedere al valorilor artistice și tehnice, ne-am putut forma convingerea că cel puțin *Fortuna* cu *Pontos*, *Aedicula* și *Hecate* sînt opere ale unor artiști care caracterizează epoca lui Adrian, interferînd chiar axa elastică a artei din timpul împăraților flavi-antonini. Prin caracteristicile lor de tehnică sculpturală și de atmosferă, aceste monumente pot fi plasate în perioada de revenire trecătoare la elenism, din sec. II e.n. În ceea ce privește piesele numite mai «slabe», cum este cazul celor patru basoreliefuli ale Cavalerului Trac, am socotit că ele aparțin artei periferice de atelier mărunt din prima jumătate a sec. III.

Nu se cuvine să lășăm la o parte, din enunțarea concluziilor noastre, nici ideea că majoritatea acestor monumente au fost sculptate și finisate la Tomis de către artiștii și meșteșugarii locali, în marmură brută adusă de corăbii din insulele grecești sau din Asia Mică.

PREMIILE ANUALE ALE UNIUNII ARHITECȚILOR DIN R.P.R. PE 1962

Ca și în anii trecuți, Uniunea Arhitecților din R.P.R. a atribuit un număr de premii și mențiuni celor mai valoroase din lucrările de arhitectură și urbanism realizate în anul 1962. Juriul care a analizat lucrările a fost format din arhitecții: T. Evolveanu (președinte), S. Bortnovschi, R. Ciobanu, R. Laurian, V. Protopopescu, Gh. Sebestyen.

Prezentăm mai jos lista lucrărilor premiate.

I. — LUCRĂRI DE ARHITECTURA ȘI URBANISM

1. Ansamblul «Grivița Roșie» — București (Piața Chibrit și Grivița Ateliere)
autori: arh. M. Bercovici, C. Teodorescu, I. Botnărescu, R. Cărăușu, C. Enăchescu, V. Fotescu, L. Gheorghiu, D. Ioanovici, I. Nicolau, V. Nițulescu, Ruth Roth, Margareta Vitez; coautori: arh. Y. Goldenberg, M. Mateescu, E. Micloș
2. Ansamblul de cămine și cantine studențești cu 4 000 locuri din București-Grozăvești
Ansamblu și cămine — autori: arh. I. Șerban, R. Belea, N. Opreanu, A. Köntza
Cantina — autori: arh. H. Maicu, R. Belea, H. Novak
3. Fabrica de radiatoare și băi din București — Militari
autor: arh. I. Enescu
coautor: arh. M. Pascal
4. Cămine și cantină studențească la Cluj
autori: arh. Marioara Salvanu, I. Sovago
5. Ansamblul centralei electrice de termoficare industrială Ploiești — Brazi
autori: arh. A. Doicescu, M. Sima
6. Blocuri punct pe bd. Dinicu Golescu — București
autor: arh. Cleopatra Alifanti
coautori: arh. M. Crăifăleanu, S. Julman

II. — PROIECTE TIP ȘI PROIECTE CU TEHNICĂ AVANSATĂ

1. Bloc punct p + 11 cu cofraje glisante — București
autor: arh. V. Agent
2. Club sindical cu sală de festivități a 600 locuri
autor: arh. T. Iconomu
3. Cantină tip 400/2, 600/2 locuri
autor: arh. M. Nicolau

III. — PROIECTE ALE TINERILOR ARHITECȚI DIN D.S.A.P.C.-uri

1. Blocuri de locuințe pe bd. Republicii — Ploiești
autor: arh. S. Nițu

2. Case de odihnă la Eforie Sud
autori: arh. S. Manolescu, I. Răducanu, D. Rusovan
3. Bloc de locuințe la Tulcea
autor: arh. Gh. Tofan

IV. MENȚIUNI

GRUPA A.

1. Fabrica de obiecte sanitare din București — Militari
autor: arh. I. Găleşanu
2. Fabrica de ulei «Unirea» din Iași
autori: arh. Al. Costinescu, Liliana Coradino
coautor: Maria Novîțchi
3. Clădirea gării pentru călători din Brașov
autori: arh. Th. Săvulescu, Fl. Ionescu
4. Schiță de sistematizare — Constanța
autori: arh. Gh. Dumitrescu, R. Șt. Ionescu
coautori: arh. Doina Poenaru, Dumitru Poenaru, I. Birlădeanu
5. Schiță de sistematizare — Vulcan
autori: arh. M. Vereanu, B. Grumberg
6. Cinematograf cu 800 de locuri în București
autori: arh. G. Mularidis, ing. Al. Cișmigi, arh. N. Stoenescu
coautori: arh. Y. Goldenberg
7. Proiecte pentru Onești, etapa de realizare 1960—1962
autori: arh. N. Florescu, G. Bălțeanu, Gh. Dorin, P. Ștefănescu, S. Catina, T. Olteanu, Sulamita Cleja, Lidia Mateescu

GRUPA B.

1. Cinematograf panoramic cu 800 de locuri la Brașov
autor: arh. A. Erețian
2. Complex restaurant-cofetărie cu auto-servire la Eforie Sud
autor: arh. M. Stancu
coautori: arh. Rodica Dumitrașcu, P. Căliman
3. Cantină la Sovata
autor: arh. E. Truță
4. Căminul de locuințe «Partizanul Roșu» — Brașov
autor: arh. Virginia Fleșeriu
coautori: arh. C. Voiciulescu, D. Zamfirescu
5. Școală medie de muzică nr. 2 din București
autor: arh. R. Cosma
6. Cinematograf cu 1 000 de locuri în Piața «Mihai Viteazul» — Cluj
autori: arh. Marioara Salvanu, E. Pănescu
7. Teatru-Studio la Tg. Mureș
autori: arh. M. Damian, G. Biro
8. Institutul de inframicrobiologie din Capitală
autor: arh. Margareta Dimboianu
coautor: A. Șerbescu

DIN ACTIVITATEA UNIUNII ARHITECȚILOR

MANIFESTĂRI LA CASA ARHITECTULUI

CONFERINȚE:

15.I. — În cadrul ciclului de conferințe «Probleme de materialism istoric», conf. univ. I. Rebedeu a ținut conferința «Învățătura marxist-leninistă despre revoluție și dictatura proletariatului».

22.I. — Arh. Aurelia Teodorescu a vorbit în cadrul ciclului de conferințe «Metode și soluții noi în proiectarea arhitecturală și urbanistică» despre «Construcții pentru învățământ în Anglia» prezentând și unele aspecte de la conferința internațională pentru construcții de învățământ care a avut loc la Londra în 1962.

29.I. — Sub titlul «Imagini din R. P. Bulgaria», arhitecții T. Evolveanu și C. Teodorescu au prezentat o serie de diapozitive realizate în deplasarea de documentare efectuată în țara vecină și prietenă.

REUNIUNI

Simbătă 26 ianuarie a avut loc la restaurantul Athenée Palace o reuniune tovarășească cu ocazia împlinirii a 10 ani de la înființarea Uniunii Arhitecților din R.P.R.

EXPOZIȚII

În cursul lunii ianuarie, Casa Arhitectului a continuat să găzduiască în sălile sale expoziția de fotografii de arhitectură industrială și de transporturi, deschisă în luna decembrie a anului trecut.

Cu începere din ziua de 29 ianuarie, arhitecții M. Laurian, T. Evolveanu, D. Iovănescu și C. Teodorescu au expus la Casa Arhitectului, în cadrul unei expoziții personale, acuarele, schițe și fotografii reprezentând «Imagini din R. P. Bulgaria».

SUMMARY

COMMERCIAL UNITS

Tiberiu Ricci, arch. — SOME BASIC CONSIDERATIONS CONCERNING THE DESIGN OF SHOPPING CENTRES FOR LARGE URBAN COMMUNITIES (p. 3) — Giving the newly built neighbourhoods shopping and service facilities is the important problem now facing us, at quite another level than was the case some years ago, when the trading network on rebuilt thoroughfares and districts was achieved by putting up commercial units and by remodelling existing shops. At the present stage, in our capital and throughout the country, the new, large neighbourhoods were given shopping and service units, setting out from a different level of ideas, the design centering on the creations of some large commercial aggregates, including both shops of various kinds and some cultural-social public units, intended to render these aggregates actual animated district centres.

These achievements illustrate a new stage of development, a far more advanced thinking, both theoretical and practical, concerning the design, the arrangement and the organization of the commercial network within the city, its functionality and architectural expression. At the level of urban complexes, new features have arisen, favourably influencing the results achieved. The commercial network was modernized and enlarged, the small commercial units being replaced by unconnected one- or two-level structures designed to satisfy the most exacting requirements.

On the whole, the shape of the neighbourhoods make possible an easier supply of consumer goods by means of fewer commercial centres or units, when these are located within the neighbourhood rather than on its circumference. In its turn, such an arrangement leads to the best possible consolidation of the commercial network, resulting in maximum economic efficiency and a higher level of comfort. In the case of the small or medium-sized neighbourhoods, these advantages become more important by merging commercial units catering for immediate needs with the neighbourhood's shopping and service centres proper, covering the largest possible areas, designed in such a way as to allow future spatial extensions.

Concerning the problem of determining the profile of the neighbourhood and district shopping and service centres there is a suggestion of merging those having the same equipment and machinery, in order to achieve a reduction of investments, smaller operating outlays, and higher efficiency. Similarly, consolidation of the staff's common service rooms and annexes, would lead to a reduction of the area allotted them, would enhance the outward aspect of the shops and would provide better possibilities of future standardization and reshaping of the complexes.

Octav Dumitrescu, arch. — THE DEVELOPMENT AND MODERNIZATION OF SHOPPING AND SERVICE CENTRES (p. 7) — It has become obvious that the urban development in the R.P.R. requires the simultaneous solving of the problem of the shopping public utilities, and service areas, as well as that of the corresponding storing facilities. Following the increase in the quantity of consumer goods — in itself a consequence of the ever rising standard of life of the working people — the Ministry of Home Trade set up a number of standards, aiming at judiciously grouping and distributing the shops within the commercial network. Team-work with the designers led to the achievement of several district centres like Tiglina 1 at Galați, in Bucharest on the Grivița road and on the main North-South thoroughfare, at Cluj, Timișoara, Mamaia, Mangalia, a.s.o. However, in the achievement of these centres, there appeared certain shortcomings and deficiencies, sometimes reducing the economic efficiency of the sums invested. To avoid all such future deficiencies, the Ministry of Home Trade has taken over all investment activities concerned with the technical and material development of the shopping and service units, thus ensuring better conditions for the observance of the indications and the standards set up by the Ministry. A large investment programme has been scheduled for 1964, its aim being the development of the technical and material basis of the commercial network and the modernization of the old-time shops.

Aurelia Teodorescu, arch. — SOME ASPECTS OF THE DESIGN OF THE COMMERCIAL NETWORK OF THE FOOD AND PUBLIC UTILITY SERVICE SHOPS (p. 10) — Within the Socialist State, the organization of the commercial network is closely linked to the general development of the socialist trade, based on judiciously planning the development of its material foundation.

The rebuilding of certain important districts or the building of new projects in our cities, call for achieving the new commercial units in step with the housing units, to ensure from the beginning the best living and comfort conditions for the inhabitants.

Aiming at a correct geographical organization and distribution of the new trading units and trading centres, the standards set up by the Ministry of Home Trade provide, within the next stage, for ten selling areas to every 1,000 inhabitants in the food and other shops, and for 35 selling areas per 1,000 inhabitants in restaurants and other public catering places. For the shops, each selling area was allotted an average working area of 32 sq.m. (the sales area proper plus annexes and storage rooms). Likewise, there were determined the various stages for public utility service shops corresponding to a neighbourhood, to a district centre and to a town centre.

It is, however, necessary to design standards for the areas of the shops proper, the lack of such standards making itself felt in the actual design work.

A problem, still waiting to be solved, is that of the study of the most rationally functional and economical selling systems.

Gh. Popov, arch., Gh. Sebestyen, arch. — CONSIDERATIONS ON THE DESIGN OF NEIGHBOURHOOD COMMERCIAL AND PUBLIC UTILITY SERVICE CENTRES (p. 12) — The article presents some of the authors' personal conclusions concerning the possibility of standardizing the designs of the neighbourhood commercial centres and of establishing guiding lines for the design themes of a number of standard projects.

These two problems are considered from the standpoints of the future reduction of the population's density per unit of built area and of the increase and evolution trends in the quantity of goods distributed.

Starting from this analysis, the authors advance suggestions for merging commercial units, for determining their areas, for widening the profile of the neighbourhood commercial centres through the addition of repair and of public utility service shops, of administrative offices as well as of cultural units (libraries, festivity halls, a.s.o.). They suggest a number of area dimensional standards for the neighbourhood centres, with regard to commercial units, restaurants, administrative offices, a.s.o.

Ligia Dumitrescu, arch. — SHOPS ON MAGHERU BLVD. BUCHAREST (p. 14) — This is an introduction to two standard shops of the Ministry of Home Trade: the "București" ladies' garments shop and the handicraft and souvenir shop, both of them located on one of our capital's main thoroughfares, on the ground floor of a newly built block of flats.

Constantin Săvescu, arch. — THE SOCIAL-CULTURAL AND SHOPPING CENTRE OF THE TIGLINA 1 DISTRICT — GALAȚI (p. 21) — The need to endow this new district of Galați with social-cultural and commercial units presented a new programme: it had to be solved as an organic entity, which, besides its commercial functions had to include one more main function — that of being a gathering point, a meeting place, a recreational centre for the inhabitants concerned.

The complex, stretching over an area of 4 hectares, comprises: shopping units, restaurants, public utility service units, the district's administrative offices, a picture theatre seating 800, a club with exhibition rooms, and a district lending library. In addition there may be mentioned the terraces, both open and covered, the inner courts, the green areas, the parking lots. The position of the whole social-cultural and commercial complex enjoys the vicinity of the Danube, an advantage that was successfully made use of.

Eugen Cosmatu, arch. — SHOPPING CENTRES IN THE "SERG. NITU VASILE" NEIGHBOURHOOD — BUCHAREST (p. 28) — Three important shopping centres set into a main new, 29 hectares neighbourhood of our capital are being described. These complexes are set in separate buildings, located at various points of the neighbourhood and ensure the supply of its inhabitants with food-stuffs, household articles, haberdashery, footwear, a.s.o.

*** COMMERCIAL CENTRE AT MAMAIA (p. 31) — This centre was built in the new and modern seaside resort of Mamaia, on the Black Sea coast. It was designed on the pattern of a modern bazaar, endowed with small shops separated by wide pedestrian traffic areas — all these clustering around a pleasure garden.

Nona Florescu, arch. — THE COMMERCIAL CENTRE OF ONEȘTI (p. 36) — This new commercial centre is situated on the northern highway, giving access to the town and will have to provide for 22,000 inhabitants, dwellers of the 6,500 new flats. The centre has been housed in four separate buildings most of them ground-floor structures, the trading areas being designed on a large scale. By means of three access-ways (connecting courts between the shops) this complex has been linked to the natural park, on whose limits there are eight 9-story blocks of flats. Besides the trading units of various specialties, there has been included a picture theatre seating 350.

Gavril Biro, arch. — COMMERCIAL COMPLEX ON LIBERTAȚII STREET — TG. MUREȘ (p. 46) — This complex comprises a selfservice shop, one for vegetables and fruit, a butcher's, a pharmacy and a terraced brasserie. All these units were located on the ground floor but for the brasserie which was given room, along with its annexes, on the higher level

Nicolae Nedelescu, arch. ARCHITECT HORIA CREANGĂ (p. 52) — This article is devoted to the memory of Horia Creangă, a highly valued architect. He designed between 1927–1940, numerous important buildings, of our capital, among them the "23 August" and the "Republica" plants, blocks of flats, the "Patria" building and picture theatre, a.s.o. displaying a modern, realistic and expressive architectural outlook.

*** THE PLENARY MEETING OF THE ARCHITECTS' UNION OF THE R.P.R. (p. 54) — In October, 1963, there took place in Bucharest the Plenary Meeting of the Architects' Union of the R.P.R. having as its theme "The general sketch for the Re-development plan of Bucharest City". The participants in the discussion, unanimously appreciated the magnitude of the study carried out by a group of architects. The problem of building industries within or on the outskirts of the city became the object of lively discussions, as well as the problem of organizing the town's residential zone, of the necessary municipal works, the problem of the city's development, of the traffic, of the green areas, a.s.o.

Following the plenary meeting there were discussions that took place on the 7th., 8th., 9th. November, 1963, within the creative sections of the Architects' Unions, i.e. those for town planning, civil and social-cultural architecture, industrial and agricultural architecture.

NOTES

Mihail Enescu, arch. — THE SHOP SIGNS AS ELEMENTS OF A CITY'S AESTHETICS (p. 58) — The author makes some critical remarks concerning the way commercial advertising affects the plastic aspect of the building which support them, stressing some positive achievements and criticizing other negative instances that, of late, were noticed in Bucharest.

THE CHRONICLE

Under this heading are given news about the activity of the Architects' Union in the R.P.R. during the months of October and November, 1963.

SOMMAIRE

UNITÉS COMMERCIALES

Tiberiu Ricci, architecte — ASPECTS DE PRINCIPE CONCERNANT LES PROJETS DE CENTRES COMMERCIAUX DANS LES GRANDS ENSEMBLES URBAINS — (page 3). Un important problème qui se pose à ce jour chez nous est celui d'équiper d'unités commerciales les nouveaux ensembles d'habitations — et cela à une toute autre échelle que lors des dernières années quand le réseau commercial des artères et des quartiers reconstruits était complété soit par la création d'unités commerciales soit par la restructuration des magasins existants. Dans l'étape actuelle, la dotation commerciale des grands ensembles nouveaux du pays et de la Capitale a été réalisée d'une autre manière, l'élaboration des projets étant axée sur la fondation de grands complexes commerciaux pourvus de magasins à profils divers ainsi que d'équipements socio-culturels, dans le but de transformer les dits complexes en de véritables centres, très animés, du quartier.

Ces réalisations forment un nouvel échelon, une position d'ordre théorique et pratique nettement évoluée pour ce qui est de la conception, de l'agencement et de l'organisation du réseau commercial dans le cadre de la ville, de sa fonctionnalité et de son expression architecturale. À aborder le problème à l'échelle des ensembles urbanistiques, de nouvelles particularités ont surgi, favorablement illustrées par les résultats obtenus. Le réseau commercial a été modernisé et développé, les petites unités commerciales étant remplacées par des immeubles indépendants, à un ou deux niveaux, conçus de manière à répondre à toutes les exigences.

La conformation des unités de voisinage permet à leurs habitants de s'approvisionner plus facilement dans un plus petit nombre de centres commerciaux disposés plutôt à l'intérieur que sur le pourtour de ces unités. Cet agencement des centres ou des points commerciaux permet à son tour une agglomération optimale du réseau commercial, ce qui a pour effet le rendement et l'efficacité économiques maxima ainsi qu'un degré de confort supérieur. Si les unités de voisinage sont petites ou moyennes, ces considérations prennent encore plus de poids du fait de la réunion des points commerciaux de nécessité immédiate avec les centres commerciaux des unités de voisinage dans des espaces toujours plus vastes, conçus de manière à permettre une future variabilité spatiale.

Quant au problème du profil commercial — tant pour les unités de voisinage que pour le quartier — il est prévu de réunir les commerces ayant les mêmes outillages et les mêmes équipements et installations ce qui aboutirait à la réalisation d'économies en matière d'investitions, à la réduction des postes d'exploitation et à un meilleur rendement. De même, la réunion de services et d'annexes communs du personnel réduirait l'espace affecté à celui-ci, améliorerait l'aspect des magasins et offrirait de meilleures possibilités de typiser et de reprofiler à l'avenir le complexe en question.

Octave Dumitrescu, architecte — L'ESSOR ET LA MODERNISATION DES UNITÉS COMMERCIALES (page 7) — Avec le développement des villes en R.P.R., il paraît clairement qu'il faille trouver aussi une solution satisfaisante aux problèmes posés par les espaces commerciaux, par les dessertes et les dépôts afférents. En se fondant sur l'accroissement du volume des marchandises — en liaison avec l'essor du bien-être des travailleurs — le Ministère du Commerce Intérieur a élaboré une série de normes pour grouper et répartir d'une manière rationnelle les magasins du réseau commercial. En collaborant avec les auteurs des projets, on a de même obtenu la réalisation de centres de quartiers, notamment à Galatz, le quartier Tiglina 1, les centres de la Calea Grivitei et ceux de l'artère magistrale Nord-Sud, à Bucarest ainsi que des centres à Cluj, à Timișoara, à Mamaia, à Mangalia, etc... Mais l'on a aussi constaté certaines déficiences dans la réalisation de ces centres commerciaux, lesquelles ont parfois diminué l'efficacité économique des investissements alloués. Pour supprimer cet état de chose, le Ministère du Commerce Intérieur a pris à son compte toutes les investitions touchant le

développement technico-matériel des unités commerciales, s'assurant ainsi que certaines indications et normes fixées par le Ministère seront très exactement suivies. Un vaste programme de travaux a été prévu pour l'année 1964 afin de développer la base technico-matérielle du commerce et de moderniser les anciens magasins.

Aurelia Teodoresco, architecte — CERTAINS ASPECTS DE L'ÉLABORATION DU RÉSEAU COMMERCIAL D'ALIMENTATION ET DE DESSERT (page 10) — L'organisation du réseau commercial est étroitement liée, dans l'État socialiste, au développement général du commerce socialiste, fondé sur la planification rationnelle de l'augmentation de la base matérielle.

La reconstruction de plusieurs quartiers importants ou l'édification de nouveaux ensembles de nos villes impose la réalisation de nouvelles unités commerciales au même rythme que celle des habitations, pour que soient assurées dès le début, aux habitants, les meilleures conditions de confort et de vie.

Pour obtenir une bonne organisation et une juste répartition sur le territoire des nouvelles unités et centres commerciaux, les normes élaborées par le Ministère du Commerce Intérieur prévoient pour une future étape, 10 lieux de vente pour 1.000 habitants (magasins alimentaires et non alimentaires) et 35 lieux de vente (unités d'alimentation publique). Il a été établi, pour chaque lieu de vente dans les magasins, 32 m² comme moyenne de superficie utile (salle de vente et, en outre, annexes et dépôts). On a encore fixé divers degrés de desserte des unités de voisinage, des centres de quartier et des centres de ville.

Il est pourtant nécessaire d'établir certaines normes d'élaboration des espaces des magasins proprement dits, car leur absence se fait sentir dans l'élaboration des projets.

Un problème qui reste à résoudre, c'est l'étude des systèmes de vente plus rationnels pour ce qui est du fonctionnement, et plus économiques en matière d'exploitation.

Gh. Popov, Gh. Sebestyen, architectes — SUR L'ÉLABORATION DES CENTRES COMMERCIAUX ET DE DESSERT D'UNITÉS DE VOISINAGE (page 12). Dans cet article, on expose plusieurs idées personnelles des auteurs sur les possibilités de typiser les projets des centres commerciaux faisant partie des unités de voisinage et de poser des jalons qui serviront aux thèmes d'élaboration d'une série de projets-types. Ces deux problèmes sont considérés du point de vue de la diminution de densité des logements, de l'augmentation du volume de vente des marchandises ainsi que des principales tendances de son évolution.

En se fondant sur cette analyse, les auteurs effectuent des propositions afin de réunir les unités commerciales, d'en dimensionner les surfaces, d'étendre le profil des centres commerciaux appartenant aux unités de voisinage en y ajoutant des ateliers de réparations, de desserte et des unités administratives ainsi que des unités à caractère culturel (bibliothèques, salles de fête, etc.). Ils proposent l'adoption d'une série de normes se rapportant aux superficies des centres d'unités de voisinage, d'unités commerciales, d'alimentation publique, d'administration, etc.

Ligia Dumitrescu, architecte — DES MAGASINS BD. MAGHERU À BUCAREST (page 14) — Sont présentés deux magasins-étalons du Ministère du Commerce Intérieur: le magasin de confections pour dames « BUCURESTI » et le magasin de cadeaux-artisanat, tous deux implantés sur l'une des grandes artères de la Capitale, au rez-de-chaussée d'un immeuble d'habitations récemment construit.

Constantin Săvesco, architecte — CENTRE SOCIO-CULTUREL ET COMMERCIAL DU QUARTIER TIGLINA 1 À GALATZI (page 21) — Les équipements socio-culturels de ce nouveau quartier de Galatzi formaient le sujet d'un programme, nouveau lui aussi: celui-ci devait être traité en tant que tout organique et devant assumer, outre ses fonctions commerciales, une autre fonction supplémentaire — essentielle — d'être notamment un centre d'attraction, de rencontres, d'agrément et de promenade pour ses habitants.

L'ensemble couvre une superficie de 4 ha et comprend des unités commerciales, des unités d'alimentation publique, des unités de desserte de la population (ateliers d'arts et métiers), l'administration du quartier, un cinéma de 800 places, un club, avec une salle d'expositions et une bibliothèque de quartier. On peut y ajouter des terrasses couvertes et découvertes, des cours intérieures, des espaces verts, des parkings. L'implantation de tout l'ensemble socio-culturel présente l'avantage — exploité avec succès — de se trouver à proximité du Danube.

Eugène Cosmatu, architecte — COMPLEXES COMMERCIAUX DE L'UNITÉ DE VOISINAGE « SERG. NITU VASILE » À BUCAREST (page 28) — Trois complexes commerciaux sont présentés, tous trois implantés dans une nouvelle et importante unité de voisinage de la Capitale qui s'étend sur une superficie de 29 ha. Groupés dans des immeubles différents, implantés dans plusieurs points de l'unité de voisinage, les complexes peuvent assurer l'approvisionnement de leurs habitants en denrées alimentaires, en articles de ménage, en mercerie, chaussures, etc.

LE CENTRE COMMERCIAL DE MAMAIA (page 31) — Situé dans la nouvelle et moderne station balnéaire du littoral de la Mer Noire, ce centre commercial a été conçu comme un bazar moderne, à petits magasins et large circulation groupés autour d'un jardin d'agrément.

Nona Florescu, architecte — LE CENTRE COMMERCIAL DE LA VILLE D'ONESTI (page 36) — Implanté sur l'artère Nord de pénétration dans la ville, ce nouveau centre commercial se propose de pourvoir à la desserte de ses 22.000 habitants, locataires des 6500 nouveaux appartements. Construit en des immeubles indépendants (à 4 corps) pour la plupart sur rez-de-chaussée avec des commerces aux vastes proportions, le complexe commercial est relié par ses trois pénétrations (formées par les cours de liaison entre les magasins) au grand parc naturel sur le pourtour duquel se trouvent 8 immeubles d'habitations à rez-de-chaussée et 9 étages. Outre diverses unités commerciales, un cinéma de 350 places a aussi été englobé dans le front des magasins.

Gavril Biro, architecte — LE COMPLEXE COMMERCIAL DE LA RUE LIBERTĂȚII À TÎRGU MURES (page 46) — Le complexe comprend un magasin alimentaire à libre service, un magasin de fruits et légumes, une boucherie, une pharmacie et une brasserie avec sa terrasse. Toutes ces unités sont implantées au rez-de-chaussée, hormis la brasserie qui se trouve, ainsi que toutes ses annexes, au premier étage.

Nicolae Nedeleşco, architecte — L'ARCHITECTE ION CREANGĂ (page 52) — L'article est consacré à la mémoire de l'éminent architecte Ion Creangă, qui, de 1927 à 1940 a été l'auteur de projets d'importants et nombreux immeubles réalisés à Bucarest, notamment les Usines « 23 August » et « REPUBLICA », des blocs d'habitations, le cinématographe « PATRIA », etc. d'une architecture contemporaine, réaliste et expressive.

SÉANCE PLÉNIÈRE DE L'UNION DES ARCHITECTES DE LA R.P.R. (page 54) — En octobre dernier a eu lieu à Bucarest la séance plénière de l'Union des Architectes de la R.P.R. sur le thème suivant: « Esquisse générale du plan d'aménagement de la ville de Bucarest ». L'ampleur de l'étude élaborée par un groupe d'architectes a été unanimement appréciée par tous ceux qui participaient aux débats. On a vivement débattu le problème de l'implantation des industries en ville ou en dehors de celle-ci, le problème de l'organisation des zones d'habitat de la ville et des travaux éditoriaux nécessaires, celui du développement de la ville, de la circulation, des espaces verts, etc.

Des débats ont suivi la séance plénière les 7, 8 et 9 novembre dernier, dans le cadre des sections de création de l'Union des Architectes au sujet de l'aménagement, de l'architecture civile et socio-culturelle, de l'architecture industrielle et de l'architecture agricole.

Mihai Enesco, architecte — LES ENSEIGNES COMMERCIALES — ÉLÉMENTS DE L'ESTHÉTIQUE DES VILLES (page 58) — L'auteur fait certaines observations d'ordre critique au sujet de l'emplacement des réclames commerciales, de leur agencement dans l'architecture des immeubles et de leur solution graphique, en faisant remarquer quelques réalisations qui sont positives et en en critiquant d'autres qui forment des exemples négatifs.

LA CHRONIQUE

comprend des informations sur l'activité de l'Union des Architectes de la R.P.R. pendant les mois d'octobre et de novembre 1963.

Министерство внутренней торговли взяло в свое ведение все капвложения по материально-техническому развитию торговых единиц, обеспечив таким образом более строгое соблюдение разработанных им нормативов и указаний. На 1964 г. предусмотрен обширный план работ по расширению материально-технической базы торговли и модернизации старых магазинов.

Арх. Ауриель Теодореску. — НЕКОТОРЫЕ АСПЕКТЫ ПРОЕКТИРОВАНИЯ ТОРГОВОЙ СЕТИ ПРЕДПРИЯТИЙ ПРОДОВОЛЬСТВИЯ И ОБСЛУЖИВАНИЯ (стр. 10) — В социалистической стране организация торговой сети тесно связана с общим развитием социалистической торговли и основана на рациональном планировании роста материальной базы.

Реконструирование отдельных значительных кварталов или строительство новых ансамблей в наших городах требует создания новых торговых единиц тем же темпом, что и строительство жилых зданий, чтобы можно было обеспечить жителям с самого начала оптимальные условия жизни и максимальный комфорт.

В целях правильной организации и размещения новых торговых единиц и центров, разработанные Министерством внутренней торговли нормы предусматривают для следующей очереди строительства 10 рабочих мест для торговых операций на 1000 жителей для продовольственных и прочих магазинов и 35 мест для единиц общественного питания. В магазинах для каждого рабочего места отводится в среднем 32 м² полезной площади (помещение для торговых операций, служебные и складские помещения). Кроме того, предусмотрены различные ступени обслуживания для микрорайона, квартала и города в целом.

Требуется однако уточнение норм проектирования площадей и собственно магазинов, так как отсутствие этих норм отражается на проектировочной работе.

Остается также открытым вопрос о наиболее целесообразных с функциональной точки зрения и экономичных в эксплуатации системах торговых операций.

Арх. Г. Попов, арх. Г. Себестен — К ВОПРОСУ О ПРОЕКТИРОВАНИИ МИКРОРАЙОННЫХ ЦЕНТРОВ ТОРГОВЛИ И ОБСЛУЖИВАНИЯ (стр. 12) — Статья содержит личные заключения авторов в связи с возможностью типизации проектов для торговых центров микрорайона и с установлением некоторых руководящих данных для проектных заданий ряда типизированных проектов. Эти вопросы рассматриваются в связи с сокращением плотности расселения, ростом сбыта товара и с намечающейся тенденцией к дальнейшему увеличению этого сбыта.

На основании проведенного исследования авторы вносят предложения по совмещению торговых единиц, измерению площадей и расширению профиля торговых предприятий микрорайона, а также обеспечения их ремонтными и подобными мастерскими административными и культурно-бытовыми помещениями (библиотеками, залами для спектаклей и т.п.). Предлагаются также нормы для площадей, отводимых в микрорайонах организациям общественного питания, административным помещениям и т.д.

Арх. Лидия Думитреску — МАГАЗИНЫ НА ПРОСПЕКТЕ МАГЕРУ В БУХАРЕСТЕ (стр. 14) — Представлены два образцовых магазина Министерства внутренней торговли: магазин готового платья для женщин «Букурешти» и магазин подарков ремесленного производства, расположенные на одной из главных магистралей столицы, на нижнем этаже недавно построенного блока жилых помещений.

Арх. Константин Сэвску. — КУЛЬТУРНО-БЫТОВОЙ И ТОРГОВОЙ ЦЕНТР КВАРТАЛА ЦИГЛИНА I В г. ГАЛАЦЕ (стр. 21) — Обеспечение этого нового квартала в г. Галаце культурно-бытовыми учреждениями и торговыми предприятиями осуществлено по новому плану, согласно которому упомянутый центр рассматривается как единое органическое целое и помимо торговых функций должен выполнять и другое основное требование, т.е. служить местом для развлечений, встреч, отдыха и прогулок жителей квартала.

Комплекс занимает площадь в 4 га. и охватывает торговые предприятия, организации общественного питания, предприятия по обслуживанию населения (ремесленные организации), административные учреждения квартала, кинематограф на 800 мест, клуб с необходимым оборудованием для устройства выставок и библиотеку квартала. К этому можно добавить крытые и открытые террасы, внутренние дворы, озелененные площади и места для стоянки транспортных средств.

Культурно-бытовой и торговый ансамбль имеет ещё и то ценное преимущество, что размещение его было осуществлено успешно в непосредственной близости к Дунаю.

Ар. Еужен Космату. — ТОРГОВЫЕ КОМПЛЕКСЫ МИКРОРАЙОНА им. СЕРЖАНТА НИЦУ ВАСИЛЕ В г. БУХАРЕСТЕ (стр. 28) — В статье представлены три торговых комплекса, расположенные в новом крупном микрорайоне столицы, охватывающем площадь в 29 га. Сгруппированные в отдельных зданиях, размещенных в различных пунктах микрорайона, эти комплексы обеспечивают обслуживание населения пищевыми продуктами, домашнего обихода, галантерейными товарами, обувью и т.п.

х х х — ТОРГОВЫЙ ЦЕНТР В МАМАЕ (стр. 31) — Расположенный в новой курортной местности на побережье Черного моря, торговый центр запроектирован по типу современного базара с небольшими магазинами и широкими аллеями, сгруппированными вокруг парка для отдыха и развлечений.

Арх. Нона Флореску. — ТОРГОВЫЙ ЦЕНТР ГОРОДА ОНЕШТИ (стр. 36) — Расположенный на северной артерии при подступе к городу, этот новый центр должен обслуживать население в 22 000 человек, занимающих 6 500 вновь построенных квартир. Размещенный в отдельных зданиях (4 корпуса), большей частью на нижних этажах, охватывающих широкие площади, торговый комплекс связан посредством трёх подступов (внутренних дворов между магазинами) с огромным естественным парком, на краю которого расположены 8 жилых десятиэтажных зданий. Кроме торговых единиц различного профиля, комплекс включает также кинематограф на 350 мест.

Арх. Гаврил Биро. — ТОРГОВЫЙ КОМПЛЕКС НА УЛИЦЕ ЛИБЕРТЭЩИЙ — ТЫРГУЛ МУРЕШ (стр. 46) — Комплекс включает магазин пищевых продуктов, организованный на принципе самообслуживания, фруктов — овощной, мясной магазины, аптеку и закусочную с террасой. Все эти единицы находятся на первом этаже, за исключением закусочной, расположенной со всеми своими службами на втором этаже.

★

Арх. Николае Неделеску — АРХИТЕКТОР ХОРИЯ КРЯНГА (стр. 52) — Статья посвящена памяти выдающегося архитектора Хория Крянга, спроектировавшего в период 1927—1940 гг. множество значительных зданий в столице в том числе заводы «23 Августа» и «Республика», блоки жилых помещений, кинематограф «Патрия» и т.п. в современном реалистическом и экспрессивном архитектурном стиле.

х х х — ПЛЕНУМ СОЮЗА АРХИТЕКТОРОВ РНР (стр. 54). — В октябре с. г. состоялось в Бухаресте пленарное заседание Союза Архитекторов РНР с тематикой: «Общий эскиз плана систематизации города Бухареста». Всесторонний характер представленного коллективом архитекторов доклада вызвал всеобщее одобрение участников пленума. Живые прения возникли по вопросам о размещении промышленных предприятий на территории города или вне его пределов об организации жилой зоны и работ по благоустройству, о расширении городской территории, мест движения, зон озеленения и т.п. В течение 7, 8 и 9 ноября т.г. состоялось освещение творческого отдела Союза архитекторов по вопросам систематизации, архитектуры гражданского и культурно-бытового строительства, промышленной и сельскохозяйственной архитектуры.

ЗАМЕТКИ

Арх. Михай Енеску — ТОРГОВЫЕ ВЫВЕСКИ — ЭЛЕМЕНТЫ ГОРОДСКОЙ ЭСТЕТИКИ (стр. 58) — Автор делает несколько критических замечаний по поводу размещения, увязки с архитектурой зданий и графического решения торговых реклам, отмечая некоторые положительные достижения и критикуя неудачные рекламы, появившиеся в последнее время в Бухаресте.

ХРОНИКА

Содержит сведения о работе Союза архитекторов РНР в течение октября и ноября с. г.

Arch. Nona Florescu — DAS HANDELSZENTRUM DER STADT ONEȘTI (S. 36). Angeordnet an der nördlichen Verkehrsader, der Einfahrtsstraße in die Stadt, soll dieses neue Handelszentrum die 22 000 Bewohner, Mieter der 6 500 neuen Wohnungen, versorgen.

Errichtet in unabhängigen Gebäuden (4 Gebäudekörper), vorwiegend im Parterre, mit reich proportionierten Handelsflächen, ist der Handelskomplex mittels dreier Durchgänge (Verbindungshöfe zwischen den Läden) mit dem großen Naturpark verbunden, an dessen Rand 8 Wohngebäude mit Parterre und 9 Geschossen angeordnet sind. Neben den diversen kommerziellen Einheiten wurde auch ein Lichtspieltheater mit 350 Plätzen an der Ladenfront eingeordnet.

Arch. Gavril Biro — HANDELSKOMPLEX IN DER LIBERTATII-STRASSE — TG. MUREȘ (S. 46). Der Komplex umfaßt einen Lebensmittelladen mit Selbstbedienung, einen für Obst und Gemüse, einen für Fleisch, eine Apotheke und ein Erfrischungslokal mit Terrasse. Alle diese Einheiten wurden im Parterre angeordnet, außer dem Erfrischungslokal, das sich mit all seinen Nebenräumen am ersten Stock befindet.

Arch. Nicolae Nedelescu — ARCHITEKT HORIA CREANGĂ (S. 52). Der Artikel ist dem Gedenken des hervorragenden Architekten Horia Creangă gewidmet, der in den Jahren 1927—1940 zahlreiche bedeutende Bauten in der Hauptstadt, in einer zeitgerechten, realistischen und ausdrucksvollen Architektur entworfen hat, unter anderen die Industrierwerke „23 August“ und „Republica“, Wohnblocks, das Lichtspieltheater „Patria“ usw.

*** — VOLLVERSAMMLUNG DES ARCHITEKTENVERBANDES DER RVR (S. 54). Im Oktober d. J. tagte in Bukarest die Vollversammlung des Architektenverbandes der RVR, mit dem Thema „Allgemeine Skizze des Systematisierungsplans der Stadt Bukarest“. Die Ausführlichkeit des von einem Architektenkollektiv verfaßten Projektes wurde von den Diskussionsteilnehmern einmütig gewürdigt. Lebhaft erörtert wurden das Problem der Anordnung von Industrien innerhalb oder außerhalb der Stadt, das Problem der Organisation der städtischen Wohnzone und der nötigen kommunalen Arbeiten, das Problem der Ausweitung der Stadt, des Verkehrs, der Grünanlagen und andere.

Auf diese Vollversammlung folgten am 7. 8 und 9. November d. J. Diskussionen im Rahmen der Entwurfsabteilungen des Architektenverbandes für Systematisierung, zivile und sozial-kulturelle Architektur, industrielle und landwirtschaftliche Architektur.

ANMERKUNG

Arch. Mihai Enescu — KOMMERZIELLE FIRMENSCHILDER — ÄSTHETISCHE ELEMENTE DER STADT (S. 58). Der Verfasser macht einige kritische Bemerkungen über Anordnung, Zusammenarbeit mit der Architektur der Gebäude und graphische Lösung der Handelsreklamen, hebt einige positive Realisierungen hervor und kritisiert einige negative Beispiele aus letzter Zeit in Bukarest.

CHRONIK

Enthält Nachrichten über die im Oktober und November d. J. entfaltete Aktivität des Architektenverbandes der RVR.

СОДЕРЖАНИЕ

ТОРГОВЫЕ ЕДИНИЦЫ

Арх. Тибериу Рикчи — ПРИНЦИПАЛЬНЫЕ АСПЕКТЫ ПРОЕКТИРОВАНИЯ ТОРГОВЫХ ЦЕНТРОВ В КРУПНЫХ ГОРОДСКИХ КОМПЛЕКСАХ (стр. 3) Обеспечение вновь построенных комплексов жилых помещений торговыми единицами является у нас в настоящее время вопросом большой важности, требующим разрешения в совершенно ином масштабе чем в предыдущие годы, когда торговая сеть на артериях и в реконструированных кварталах была пополнена созданием новых торговых единиц или переустройством существующих магазинов. В настоящий период оснащение торговыми единицами новых и крупных ансамблей для территории страны и в столице осуществляется по иному замыслу, ориентирующему проектирование в направлении создания новых крупных торговых комплексов, охватывающих как магазины различных профилей, так и некоторые учреждения культурно-бытового обслуживания, которые придадут этим комплексам облик подлинных, полных жизни центров обслуживаемых ими жилых кварталов.

Эти осуществления отмечают новое достижение и более совершенную с точки зрения теоретической и практической конъюнктуру в отношении концепции, размещения и организации торговой сети в рамках города, её функционального характера и архитектурного оформления. Рассмотрение вопроса в связи с благоустройством городских ансамблей приводит к выделению новых особенностей, отразившихся благоприятно на полученных результатах. Торговая сеть подверглась модернизации и расширению, мелкие торговые помещения были заменены отдельными одно- или двухэтажными зданиями, отвечающими наиболее требовательным условиям.

Формы микрорайонов обеспечивают в общем более удобное снабжение жителей небольшим количеством расположенных внутри микрорайона торговых центров или пунктов, чем размещёнными по периферии магазинами.

Подобное расположение торговых центров или пунктов допускает, в свою очередь, оптимальное сосредоточение торговой сети, обеспечивающее максимальную производительность и экономическую эффективность при наиболее удобном обслуживании. В случае микрорайонов небольшого или среднего размера эти соображения осложняются необходимостью совмещения торговых пунктов первой необходимости с торговыми центрами микрорайонов на возможно больших пространствах, которые позволили бы производить в будущем необходимые объёмные изменения.

В отношении профиля торговых единиц, независимо от того, обслуживают ли они микрорайон в целом или отдельные кварталы, предлагается совмещение тех из них, которые располагают одинаковым оборудованием и агрегатами, что приведет к экономии капитальных вложений, снижению эксплуатационных расходов и к увеличению доходности. Кроме того, совмещение некоторых служб и мест общего пользования для персонала уменьшит требуемую для них площадь, улучшит внешний вид магазинов и создаст необходимые предпосылки для лучшей типизации и репрофилирования соответствующего комплекса в будущем.

Арх. Октав Думитреску — РАСШИРЕНИЕ И МОДЕРНИЗАЦИЯ ТОРГОВЫХ ЕДИНИЦ (стр. 7) — В последнее время выяснилось, что с развитием городов РНР необходимо решить соответственно и вопросы относительно площадей под магазины, служебные и складские помещения. В результате увеличения производства товаров в связи с непрерывным ростом благосостояния трудящихся масс, Министерство внутренней торговли разработало ряд норм по рациональному группированию и размещению магазинов в торговой сети. В то же время, при содействии проектных организаций, созданы торговые центры для обслуживания отдельных кварталов, как например, Циглина I в Галаце, на Каля Гривичей и Северо-южной магистрали Бухареста, в Клуже, Тимшоаре, Мамае, Мангалии и т. д. Вместе с тем, в осуществлении упомянутых торговых центров выявлены некоторые недостатки и недочёты, снижающие экономическую эффективность произведённых капитальных затрат. Для устранения отмеченных недостатков

HANDELS-EINHEITEN

Arch. Tiberiu Ricci — PRINZIPIELLE ASPEKTE ÜBER PLANUNG VON HANDELSZENTREN IN GROSSEN STÄDTISCHEN WOHNBLOCKENSEMBLES (S. 3). Die Ausstattung der verwirklichten neuen Wohnblockensembles mit Handelseinrichtungen bildet ein wichtiges Problem, das sich uns heute, wo die Ausweitung des Handelsnetzes der rekonstruierten Verkehrsadern und Wohnviertel durch Schaffung von Handelseinheiten oder durch Umgestaltung von bestehenden Läden realisiert wurde, auf einer ganz anderen Stufe als in den vergangenen Jahren stellt. In der gegenwärtigen Etappe wurde die kommerzielle Ausstattung der neuen und großen Wohnblockensembles des Landes und der Hauptstadt auf einem ganz anderen Niveau verwirklicht, da die Planung auf Schaffung großer Handelskomplexe fußt, die sowohl Läden mit verschiedenen Profilen umfaßt als auch einige sozial-kulturelle Einrichtungen, um diese Komplexe in wahre lebensprühende Wohnviertelzentren zu gestalten.

Diese Realisierungen markieren eine neue Stufe, eine sehr entwickelte theoretische und praktische Umgestaltung in bezug auf Planung, Anordnung und Organisation des Handelsnetzes im Rahmen der Stadt, des Betriebwesens und ihres architektonischen Ausdrucks. Bei Erörterung des Problems der städtebaulichen Ensembles haben sich neue Besonderheiten ergeben, die sich auf die erzielten Resultate günstig ausgewirkt haben. Das Handelsnetz wurde modernisiert und ausgeweitet, die kleinen Handelseinheiten wurden durch unabhängige ein- oder zweistöckige Gebäude ersetzt, die entworfen wurden, um den größten Anforderungen zu entsprechen. Die Bildung der Mikrorayons gestattet im allgemeinen eine leichtere Versorgung der Bewohner von einer kleineren Anzahl von Zentren oder kommerziellen Punkten, die innerhalb des Mikrorayons angeordnet sind, als von seinem Umkreis aus. Diese Anordnung der Handelszentren oder — punkte gestattet ihrerseits einen günstigsten Zusammenschluß des Handelsnetzes, ein Umstand, der, bei einem erhöhten Grad an Komfort, eine maximale wirtschaftliche Leistungsfähigkeit und Wirksamkeit zur Folge hat. Bei kleineren oder mittleren Mikrorayons wird eine Ausweitung erzielt durch Zusammenschluß der allerntwendigsten Handelseinheiten mit den Mikrorayon-Handelszentren auf größtmöglichen Flächen, dergestalt geplant, daß sie eine künftige räumliche Veränderlichkeit gestattet.

In bezug auf das Problem der Handelsobjekte — sowohl für diejenigen des Mikrorayons als auch für jene des Wohnviertels wird die Zusammenziehung jener mit gleichen Ausrüstungen und Aggregaten vorgeschlagen, was Investitionseinsparungen, Verringerung des Nutzungspostens und Steigerung der Rentabilität zur Folge hätte. Ferner würde die Zusammenziehung von gemeinsamen Dienststellen und Nebenräumlichkeiten für das Personal den ihm bestimmten Raum reduzieren, den Aspekt der Läden verbessern und künftighin bessere Typisierungs- und Reprofilierungsmöglichkeiten des reduzierten Komplexes bieten.

Arch. Octav Dumitrescu — ENTWICKLUNG UND MODERNISIERUNG DER HANDELS-EINHEITEN (S. 7). — In letzter Zeit hat sich klar die Notwendigkeit erwiesen, gleichzeitig mit der Entwicklung der Städte in der RVR auch das Problem der Handelsräume und der dazugehörigen Dienstleistungsstellen und Lagerplätze zu lösen. Auf Grund des Anwachsens des Warenvolumens — in Verbindung mit der steten Steigerung des Wohlstandes der Werktätigen — hat das Innenhandelsministerium eine Reihe von Normen ausgearbeitet für die Gruppierung und rationelle Verteilung der Läden des Handelsnetzes. Ebenso wurde, in Zusammenarbeit mit der Planungsabteilung, die Realisierung einiger Wohnviertelzentren erzielt wie: Tiglina 1 in Galați, in der Calea Griviței und der Nord-Süd-Magistrale in Bukarest, in Cluj, Timișoara, Mamaia, Mangalia usw. Trotz alledem wurden bei Verwirklichung dieser Handelszentren einige Mängel und Unzulänglichkeiten konstatiert, die einmalig die wirtschaftliche Wirksamkeit der zugewendeten Investitionen verringert haben. Zwecks Beseitigung all dieser Mängel, hat das Innenhandelsministerium alle Investitionen für die technisch-materielle Entwicklung der Handelseinheiten übernehmen und so bessere Bedingungen zur Einhaltung der vom Ministerium ausgearbeiteten Hinweise und Normen gesichert. Für 1964 wurde ein umfassendes Arbeitsprogramm zur Ausweitung der technisch-materiellen Grundlage des Handels und zur Modernisierung der alten Läden vorgesehen.

Arch. Aurelia Teodorescu — BETRACHTUNGEN ÜBER DIE PLANUNG DES HANDELSNETZES FÜR ALIMIENTIERUNG UND VERSORGUNG (S. 10). — Im sozialistischen Staat ist die Organisation des Handelsnetzes eng verbunden mit der allgemeinen Entwicklung des sozialistischen Handels, auf Grund der rationalen Planifizierung des Anwachsens der materiellen Basis.

Die Rekonstruktion wichtiger Wohnviertel oder die Errichtung neuer Wohnblockensembles in unseren Städten, erfordert die Verwirklichung neuer Handelseinheiten im gleichen Rhythmus wie das Wohnbautempo, um den Bewohnern gleich von Anfang an die besten Lebensbedingungen und Komfort zu sichern. Zwecks richtiger Organisation und territorialer Verteilung der neuen Handelseinheiten und -zentren, sehen die vom Innenhandelsministerium ausgearbeiteten Normen für eine zukünftige Etappe, 10 Verkaufsstellen auf 1000 Bewohner für Lebensmitteläden und sonstige, sowie 35 Stellen für Gaststätten vor. Bei Läden wurden 32 m durchschnittliche Nutzfläche je Verkaufsstelle (Verkaufsraum plus Neben- und Lagerräume) festgesetzt. Desgleichen wurden die verschiedenen Versorgungsstufen für Mikrorayons, Wohnviertelzentren und Stadtzentren festgesetzt.

Notwendig ist jedoch die Festsetzung von Planungsnormen der Räume, der eigentlichen Läden, da das Fehlen dieser Normen sich in der Planungspraxis fühlbar macht.

Ein ungelöstes Problem bildet ferner das Studium der rationellsten Verkaufsmethoden als Betrieb und der ökonomischsten als Nutzung.

Arch. Gh. Popov, Arch. Gh. Sebestyan — ÜBER PLANUNG DER HANDELS- UND VERSORGUNGSZENTREN DER MIKORAYONS (S. 12). Der Artikel erörtert persönliche Schlußfolgerungen der Verfasser im Zusammenhang mit der Möglichkeit einer Typisierung der Projekte für Mikrorayon-Handelszentren und Fixierung von Ausgangspunkten für die Planungsthemen einer Reihe von Typenprojekten. Diese beiden Probleme werden vom Standpunkt der Verminderung der Wohndichte, der Steigerung des Warenverkaufsvolumens sowie auch der hauptsächlichsten Ziele in seiner Entwicklung betrachtet. Auf Grund dieser Analyse unterbreiten die Verfasser Vorschläge für den Zusammenschluß der Handelseinheiten, Dimensionierung der Flächen, für die Erweiterung der Profile, der Mikrorayon-Handelszentren mit Reparatur- und Versorgungswerkstätten, mit administrativen Einheiten sowie auch mit kulturellen Einheiten (Bibliotheken, Festsälen usw.). Sie schlagen eine Reihe von Flächennormen für Mikrorayonzentren in bezug auf Handelseinheiten, Gaststätten, administrative Einheiten usw. vor.

Arch. Ligia Dumitrescu — LÄDEN AM MAGHERU-BOULEVARD — BUKAREST (S. 14). Dargelegt werden zwei Modelläden des Innenhandelsministeriums: der Konfektionsladen für Frauen „București“ und der Laden für kunstgewerbliche Geschenke, die auf einer der großen Magistralen der Hauptstadt, im Parterre eines kürzlich errichteten Wohnblocks angeordnet sind.

Arch. Constantin Săvescu — DAS SOZIAL-KULTURELLE UND KOMMERZIELLE ZENTRUM DES WOHNVIERTELS TIGLINA 1 — GALAȚI (S. 21) Die Notwendigkeit der sozial-kulturellen und kommerziellen Ausstattung dieses neuen Wohnviertels in Galați stellte ein neues Programm dar: es mußte als ein organisches Ganzes behandelt werden, das neben den kommerziellen Funktionen auch eine Hauptfunktion hinzubekommt- und zwar jene eines Attraktions-, Treffpunkt-, Vergnügungs- und Promenadenzentrums für die betreffende Bevölkerung. Das Ensemble erstreckt sich auf eine Fläche von 4 ha und umfaßt: Handelseinheiten, Einheiten für Gaststätten, Einheiten für die Versorgung der Bevölkerung (Handwerks-einheiten), die Verwaltung des Wohnviertels, ein Lichtspieltheater mit 800 Plätzen, ein Klub mit Ausstellungen und eine Bibliothek. Hinzukommen noch offene und gedeckte Terrassen, Innenhöfe, Grünanlagen, Parkplätze. Die Anordnung des ganzen sozial-kulturellen und kommerziellen Ensembles hat den mit Erfolg ausgewerteten Vorteil der Nachbarschaft der Donau

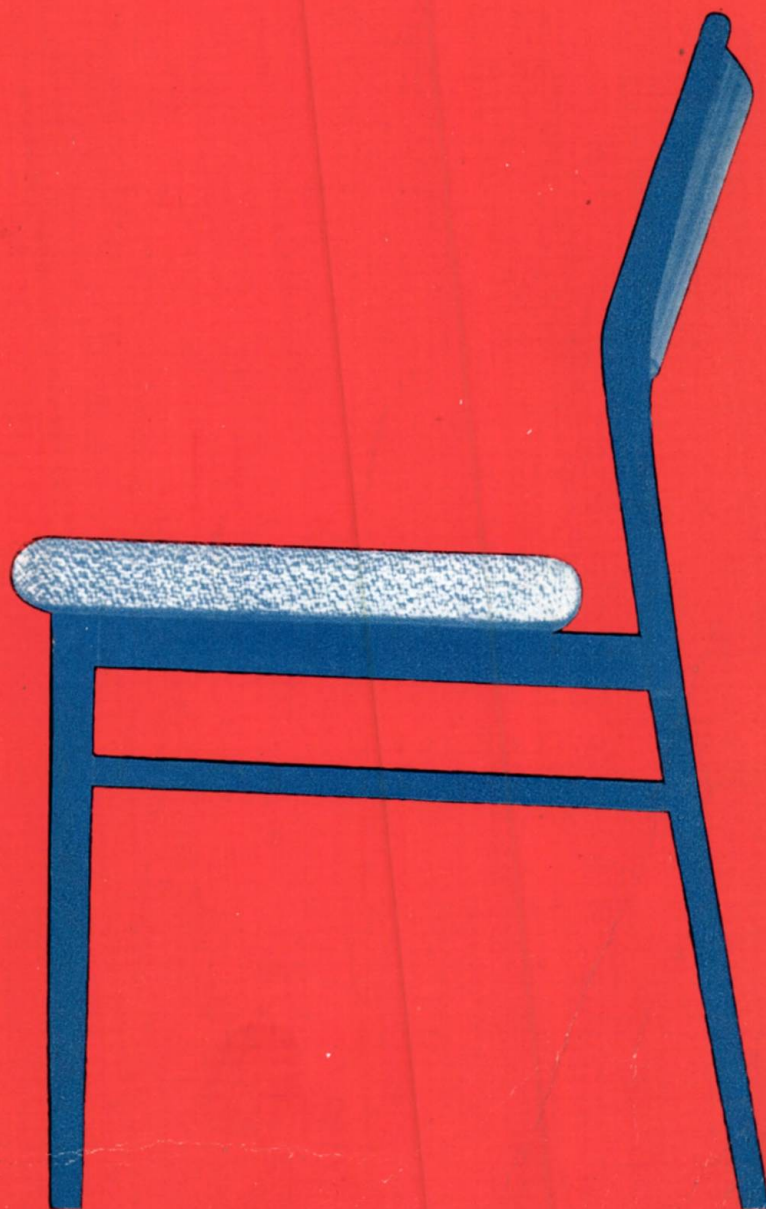
Arch. Eugen Cosmatu — HANDELSKOMPLEXE IM MIKORAYON „SERG. NITU VASILE“ — BUKAREST (S. 28). Dargelegt werden drei neue Handelskomplexe, in einem neuen wichtigen Mikrorayon der Hauptstadt, der sich auf eine Fläche von 29 ha erstreckt. In separaten Gebäuden gruppiert und in verschiedenen Punkten des Mikrorayons angeordnet, sichern die Komplexe die Versorgung der Bewohner mit Lebensmitteln, häuslichen Bedarfsartikeln, Posamenterie- und Schuhwaren usw.

*** — HANDELSZENTRUM IN MAMAIA (S. 31). In dem neuen und modernen Badeort an der Schwarzmeerküste gelegen, wurde das Handelszentrum im Sinne eines modernen Bades mit kleinen Läden, mit breiten Verkehrswegen, alle um einen Vergnügungspark gruppiert, entworfen.

iprofil mǎgura codlei

**livrezǎ mobilier de cea mai bunǎ calitate
adeevat noilor tipuri de apartamente**

Lei 15

E 1689

arhitektura RPR

2 - 1963

ЖИЛИЩНОЕ СТРОИТЕЛЬСТВО

НОВАЯ ЖИЛАЯ ЗАСТРОЙКА НА ВТОРОЙ КОЛЬЦЕВОЙ ГОРОДСКОЙ ДОРОГЕ В БУХАРЕСТЕ

Арх. А. Кэчула — ЖИЛЫЕ ДОМА НА ПРОСПЕКТЕ ИМЕНИ ШТЕФАНА ВЕЛИКОГО

Размещение двух многоэтажных жилых домов в соответствии с предусмотренными проектом планировки и застройки второй кольцевой городской дороги потребовало проведения на стадии проектирования ряда изысканий в целях выбора строительных площадок с учетом существующего жилого фонда и необходимости обеспечения входа на спортивный стадион «Динамо». Принятым решением предусмотрено членение этой части второй кольцевой на два участка, на одном из которых размещен дом № 5, а на другом дом № 6.

Дом № 5 — 13-этажный, содержит 271 квартиру; в первом этаже устроены магазины, ресторан и кофейня. Потребовалось запроектировать для дома секцию с учетом явившейся следствием принятого решения первого этажа конструктивной схемы вышележащих этажей.

Дом № 6 — 10-этажный, содержит 132 квартиры; и здесь в первом этаже устроены магазины. На этом доме было принято художественное оформление с выявлением горизонтальных линий, что достигалось устройством идущих по всей длине дома балконов, упирающихся в продолженные на их ширину боковые фасадные наружные стены.

Арх. Д. Харитон — МНОГОВАНТИРНЫЙ ЖИЛОЙ ДОМ БЛОЧНОГО ТИПА НА БУЛЬВАРЕ ИМЕНИ ИЛИЕ ПИНТИЛИЕ

Планировочным решением было задумано осуществить строительство здания как звена, завершающего северный фронт одной из крупных столичных магистралей, — бульвара имени Илие Пинтилие, обеспечивающего доступ к крупному жилому массиву многоэтажной застройки, простирающемуся по северной стороне проспекта Штефана Великого до Рыночной площади.

Решением дома предусмотрено наличие двух корпусов — одного высотой в 9 этажей, другого высотой в 7 этажей, с соединительной между ними вставкой высотой в 8 этажей, которые своими сдвинутыми по высоте массами призваны служить звеном, сопрягающим в композиционном отношении участки магистрали с застройкой различной этажности и, частично, различного функционального назначения.

Арх. В. Себестиев — КВАРТИРЫ ДЛЯ ОДИНОКИХ И ДЛЯ СЕМЕЙ В 2 ЧЕЛОВЕКА В ГАЛАЦЕ. В застройке нового жилого квартала «Циглина I» в Галаце сооружены дома с квартирами, предназначенными для вселения одиночек и семей из двух человек.

Оборудование квартир таково, что вселяемые в них малые семьи довольствуются самым необходимым для своего проживания. Кроме того в домах имеются группы помещений общественного обслуживания жильцов, разгружающие функции квартир, чем именно и создается возможность упрощения оборудования и уменьшения отводимой для них площади.

Арх. А. Найман — ЖИЛОЙ АНСАМБЛЬ НА ПЛОЩАДИ ИМЕНИ ХРИСТО БОТЕВА В г. БРЭИЛА. На этой площади, находящейся в центре города Брэила, расположены жилые дома первой очереди строительства, содержащие в общем 175 квартир.

В первых этажах поставленных в соответствии с предусмотренными генерального плана по периметру площади и образующих сплошную застройку 5-этажных домов устроены магазины с неучитывающим конструктивную систему зданий, укрупненным шагом опорных элементов.

Типовая секция образована 4-мя двухкомнатными квартирами на лестничную клетку, причем каждая из комнат имеет отдельный вход в ванную. При оставшихся неизменными конструктивной системы и планировочной структуре решаются трехкомнатные и четырехкомнатные квартиры.

НАУЧНЫЕ РАЗРАБОТКИ

Арх. М. Каффе — КВАРТИРЫ ДЛЯ РАССЕЛЕНИЯ НЕБОЛЬШИХ СЕМЕЙ. По данным демографической статистики, подтвержденным результатами проводившихся румынским Центральным научно-исследовательским и проектным институтом по строительству, архитектуре и районной планировке (ИСКАС) выборочных проверок, оказывается, что в населенных пунктах городского типа нашей страны небольшие семьи составляют свыше 45% общего количества семей.

Автор рассматривает в теоретическом разрезе два варианта, исходя в одном из необходимости вселения 1000 семей покомнатно в обычные многокомнатные квартиры, а в другом исходя из принципа посемейного заселения с предоставлением каждой семье однокомнатной или полторакомнатной квартиры. На основании сравнительных данных по этим двум вариантам автор приходит к заключению, что в результате односемейного заселения в однокомнатных или полторакомнатных квартирах достигается доходящее до 17% снижение жилой площади, требующейся в целом для расселения того же количества жильцов.

Приводится анализ бытовых функций и процессов, протекающих в таких малых квартирах, планировочных решений их, компоновки квартир в зданиях, оборудования квартир.

Арх. Л. Гарция — ИССЛЕДОВАНИЕ ЖИЛЬЯ ДЛЯ ОДИНОКИХ И ДЛЯ СЕМЕЙ В 2 ЧЕЛОВЕКА. Проанализированные в предыдущей статье положения

были конкретизированы в выполненной ИСКАС-ом и проектной организацией «Проект-Букурешти» разработке, выявляющей путем сравнения в ряде планировочных решений небольших квартир различные характеризующие их функциональные, конструктивные и технико-экономические черты. В данной статье приводятся эти решения и даются объяснения их особенностей. В заключение указываются выводы, к которым приходит автор, равно как и намечаемые на будущее направления в развитии небольших квартир.

ГРАДОСТРОИТЕЛЬСТВО

Доктор экон. наук К. Спириде и другие — ВОЗМОЖНОСТИ ОРГАНИЗАЦИИ ТУРИСТИЧЕСКОГО РАЙОНА У ОЗЕРА БИКАЗ. Авторы статьи, являющиеся вместе с тем и авторами проекта, указывают, что в расположенной в центре обширной территории с большим количеством наспунктов и существующих или намечаемых к созданию в будущем туристических баз зоне водохранилища гидроэлектростанции имени В. И. Ленина имеются все условия стать одним из важнейших туристических районов РНР.

В проекте анализируются разнообразные типы учреждений, способствующие организации туристического района: туристические базы, отели, дома отдыха, водные станции, лагеря для молодежи и другие.

ПРОМЫШЛЕННОЕ СТРОИТЕЛЬСТВО

Архитекторы Л. Костинеску, Лилиана Корандио — ЗАВОД РАСТИТЕЛЬНЫХ МАСЕЛ „УНИРЯ“ В г. ЯССАХ. Расположенный в пределах промышленной зоны города Яссы завод растительных масел является первым объектом подлежащего осуществлению в ближайшие годы крупного промышленного комплекса, в состав которого войдут также завод халвы и сладостей и сахарный завод.

В результате блокировки основных производственных цехов был улучшен показатель использования территории, прямым следствием чего явилось снижение стоимости расположенных на заводской территории дорог, подземных коммуникаций и межцеховых трубопроводов. Одновременно добились рационального зонирования и размещения зданий и сооружений на генеральном плане предприятия. Заводское оборудование и технология производства находятся на уровне передовой мировой техники.

ЗДАНИЯ ДЛЯ ОТДЫХА И РАЗВЛЕЧЕНИЯ

Арх. Родика Думитрашк — РЕСТОРАН-СТОЛОВАЯ НА КУРОРТЕ ТЕКИР-ГИОЛ. Учреждение, это, необходимость которого была вызвана все растущей посещаемостью гостями этого курортного места, будет работать на полную мощность в течение летнего сезона и в сокращенном размере в остальное время года. Количество имеющихся в ресторане посадочных мест обеспечивает обслуживание 1500 обедающих в две очереди. Здание ресторана одноэтажное с подвалом, причем в подвале размещена индивидуальная котельная.

ЭСТЕТИЧЕСКОЕ ОФОРМЛЕНИЕ ПРОМТОВАРОВ

Доцент арх. Д. Хардт — ЗА ЭСТЕТИЧЕСКОЕ ОФОРМЛЕНИЕ ПРЕДМЕТОВ ШИРПОТРЕБА. Автор исходит из положения, что в результате происшедшей в РНР культурной революции наблюдается охватывающее все более и более широкие круги населения массовое стремление трудящихся получать по возможности более художественно оформленные предметы ширпотреба.

После того как приводит параллель между способами проектирования и выполнения изделий промышленности предметов широкого потребления в прошлом и в настоящем, автор выявляет достигнутые у нас за последнее время успехи в производстве такого рода предметов, высокохудожественных и, в то же время, отвечающих предъявляемым к ним функциональным требованиям. Вместе с тем констатирует, что промышленностью все еще выпускаются иногда еще изделия грубые по внешнему виду, отличающиеся полным отсутствием эстетичности.

Выявляются причины этого явления, предлагаются меры по ликвидации его и по достижению положительных результатов во всех отношениях и во всех областях производства объектов широкого потребления.

НОВЕЙШИЕ ДОСТИЖЕНИЯ

Этот раздел содержит ряд фотоснимков, на которых представлены новейшие достижения в области строительства в РНР.

ЗА РУБЕЖОМ

Арх. инж. И. Кайзер — КИНОТЕАТР „КОСМОС“ В БЕРЛИНЕ. Краткое описание недавно выстроенного на аллее имени Карла Маркса в Берлине кинотеатра «Космос» на 1000 мест.

ХРОНИКА

В разделе помещены сведения о деятельности Союза Архитекторов РНР, а также и иные сведения из страны и из-за границы.

HABITATIONS

NOUVEAUX IMMEUBLES D'HABITATIONS SUR LA IIe ARTÈRE ANNULAIRE—BUCAREST

A. Căciulă, architecte. — HABITATIONS CHAUSSÉE ȘTEFAN CEL MARE — L'encadrement de ces deux immeubles d'habitations dans le nouvel aménagement du IIe anneau de Bucarest a exigé de la part des architectes une série d'études d'implantation, en raison du nombre actuel d'habitations ainsi que de la nécessité d'avoir une entrée au Stade « Dynamo ». Cette tranche du IIe anneau a été fragmentée en deux zones, l'immeuble No. 5 étant implanté dans la première zone et l'immeuble No. 6, dans la seconde.

L'immeuble No. 5 comporte 13 niveaux et comprend 271 appartements avec, au rez-de-chaussée, des magasins, un restaurant et une confiserie. La solution qu'il fallait trouver pour le rez-de-chaussée a exigé l'étude d'une section d'habitations qui soit en fonction du système structurel des étages. Sur les façades, une suite de lames trapézoïdales, disposées sur toute la hauteur de l'immeuble, cache les piliers reliés de deux en deux niveaux par des balcons, ce qui crée un jeu de « rayons de miel ». Des loggias, dont la continuité est rompue par des pleins latéraux, se développent horizontalement dans les tympans du bâtiment.

L'immeuble No. 6, à rez-de-chaussée et 9 niveaux, comprend 132 appartements, des magasins étant également implantés au rez-de-chaussée. À l'encontre de l'immeuble No. 5, celui-ci accuse une ligne horizontale, ayant été prévus des balcons généraux fixés dans les tympans prolongés des façades latérales, avec des parapets pleins alternant avec des parapets en métal et en verre coloré.

D. Hariton, architecte. — IMMEUBLE D'HABITATIONS BOULEVARD ILIE PINTILIE — Cet immeuble complète le front Nord de l'une des principales artères de Bucarest et constitue l'entrée d'un grand ensemble d'immeubles que l'on est en train d'exécuter sur le côté Nord de la Chaussée Ștefan cel Mare jusqu'à la place Obor.

Faisant la liaison entre des fronts à régimes de construction différents, l'immeuble se compose de deux corps qui transposent en volumes et en plans différents, par rapport à l'alignement de la rue, les différences de régimes et de fonctions. L'un des corps du bâtiment est à 9 niveaux, le second à 7, et quant à la jointure, ce dernier corps a 8 niveaux.

Au total, l'immeuble comporte 127 appartements confortables, clairs et spacieux.

V. Sebestyen, architecte. — APPARTEMENTS POUR DES FAMILLES DE 1—2 PERSONNES À GALATZI — On a construit dans le nouveau quartier de Tziglina I à Galatzi plusieurs immeubles d'appartements destinés à des familles de 1 ou 2 personnes.

Ces unités d'habitations sont pourvues du strict nécessaire pour loger ces familles et sont complétées par des espaces destinés à la vie collective, qui peuvent assurer de cette manière aux locataires un surcroît d'espace utile en comportant des fonctions adéquates à un appartement autrement ample et complexe.

A. Naiman, architecte. — ENSEMBLE D'HABITATIONS PLACE « HRISTO BOTEV » — BRAÏLA — On a implanté sur cette place du centre de la ville de Braïla une première tranche de 175 appartements.

Le projet d'ensemble a proposé la construction d'un front continu d'immeubles à rez-de-chaussée et 4 niveaux, pourvu de magasins au rez-de-chaussée et ayant de larges travées qui ne sont pas influencées par le système constructif des habitations.

Le tronçon-type prévoit 4 appartements de 2 chambres desservis par le même escalier, les chambres ayant accès séparé à la salle de bains. Les appartements de 3 et 4 pièces sont ordonnés selon le même système constructif et de structure du plan.

ÉTUDES

M. Caffé, architecte. — APPARTEMENTS POUR PETITES FAMILLES — L'auteur de l'article montre qu'il résulte, d'après les données statistiques confirmées par une série de sondages effectués par l'Institut des Études de Construction, d'Architecture et d'Aménagement (ISCAS) dans le milieu urbain de notre pays, que le pourcentage des familles peu nombreuses dépasse 45% du total des familles. Les besoins en logement de ces petites familles se distinguent en général de ceux des familles nombreuses par l'absence d'enfants et par une faible activité ménagère.

L'auteur présente deux hypothèses supposant le logement de 1 000 familles dans des appartements existants (conformément à la pratique, sans petits appartements) et dans des appartements de 1 pièce et de 1 pièce et demie. Comparant les chiffres totaux de ces deux hypothèses, l'auteur tire la conclusion que la solution de certains types d'habitation d'une pièce et de 1 pièce et demie a pour effet une diminution d'environ 17% de la superficie totale habitable à construire pour la même population. On obtient ainsi une économie de 10% sur les investissements et en même temps on assure un confort social accru par l'élimination de la cohabitation de deux familles dans le même appartement.

Sont analysés dans l'article les traits fonctionnels propres à ces habitations, leur structure, le mode de groupement des appartements dans les immeubles, leurs équipements.

L'article aborde, pour finir, certains problèmes de perspective (préconisés par les études de perspective élaborées par ISCAS) qui prévoient une démarcation entre les besoins actuels et futurs, de manière que l'augmentation du nombre de ces appartements ne dépasse pas les nécessités finales.

L. Garcia, architecte. — ÉTUDE POUR DES IMMEUBLES D'HABITATIONS POUR FAMILLES DE 1—2 PERSONNES — Les principes analysés dans l'article précédent ont été concrétisés par ISCAS et par l'Institut « Proiect-București » dans une étude corrélant les

aspects fonctionnels, constructifs et technico-économiques en plusieurs solutions des projets de ces types d'appartements. Ces plans sont publiés dans la revue, avec les explications de leurs caractéristiques. L'auteur énumère enfin les conclusions auxquelles il a abouti ainsi que les solutions qui ont été préconisées pour les appartements de ce type.

URBANISME

Dr. Ec. C. Spiride et autres. — POSSIBILITÉS D'AMÉNAGEMENT TOURISTIQUE DU LAC BICAZ — Les auteurs de l'article — qui sont aussi les auteurs du projet — montrent que l'emplacement de la zone de la hydro-centrale « V. I. Lénine », avec son lac d'accumulation, au centre d'une région qui compte maintes localités et objectifs touristiques (existants ou en perspective) forme un cadre précieux pour le développement d'une importante région de tourisme en R.P.R.

Le projet analyse les multiples possibilités offertes actuellement à l'aménagement touristique de cette région : ensembles de tourisme, hôtels, maisons de repos, centre nautique, camps pour la jeunesse, etc.

En conclusion, les auteurs mentionnent encore plusieurs autres propositions liées à des facteurs qui doivent conditionner l'essor du tourisme dans cette région.

CONSTRUCTIONS INDUSTRIELLES

Al. Costinesco, Liliana Coradino, architectes. — LA FABRIQUE D'HUILE « UNIREA » À JASSY — L'entreprise est implantée dans la zone industrielle de Jassy et fera partie d'un complexe industriel à construire les années prochaines, comprenant une fabrique de « halva » et de friandises, ainsi qu'une fabrique de sucre.

Les principaux secteurs de fabrication de l'entreprise ont été réunis, ce qui a permis d'obtenir des indices d'occupation du terrain supérieurs et a eu pour conséquence la diminution du prix de revient des travaux de routes et de réseaux extérieurs. On a également obtenu un judicieux zonage et agencement des bâtiments et installations dans le plan général.

L'outillage moderne et la technologie de l'entreprise sont au niveau de la technique mondiale la plus avancée.

Les solutions constructives adoptées répondent à un niveau technique élevé du point de vue économique ainsi que du point de vue de l'industrialisation de l'exécution.

LOISIRS - REPOS

Rodica Dumitrașco, architecte. — RESTAURANT - CANTINE À TEKIRGHIOI — Rendue nécessaire par l'affluence, toujours plus grande, de travailleurs dans cette localité de cure et de repos, cette construction sera utilisée pendant la période de l'été et partiellement pendant le reste de l'année. D'une capacité de 1 500 places en deux séries, la construction se développe seulement sur rez-de-chaussée, la centrale thermique se trouvant au sous-sol.

On a cherché à obtenir une plastique simple, claire et harmonieuse; les façades sont en béton, en brique apparente et en crépi de térébinte et poudre de pierre, tandis que les finitions intérieures sont en briques tréfilées placées horizontalement; les planchers, en poudre de pierre, térébinte et dalles de mosaïque vénitienne.

INDUSTRIAL DESIGN

D. Hardt, conférencier, architecte. — POUR UNE ESTHÉTIQUE DES PRODUITS INDUSTRIELS DE GRANDE SÉRIE — L'auteur part de la constatation faite qu'à la suite de la révolution culturelle qui s'est effectuée en R.P.R., les travailleurs manifestent, dans une très large proportion et de plus en plus le désir de voir produire des biens de consommation courante d'un aspect aussi attrayant que possible.

Après avoir fait une comparaison entre le mode de conception et d'exécution des produits industriels de consommation courante de jadis et d'aujourd'hui, l'auteur analyse les nombreuses réalisations obtenues chez nous en dernier, dans le domaine de la création des biens de consommation courante qui sont tout à la fois fonctionnels et agréables à la vue. Il constate toutefois qu'il y a encore des produits industriels dont l'aspect est de mauvais goût.

Les causes de cet état de choses sont analysées plus loin et l'on propose des mesures capables de contribuer à leur liquidation ainsi qu'à la réalisation de résultats de valeur dans tous les domaines de la production d'objets de consommation courante.

NOUVELLES RÉALISATIONS

Cette rubrique comporte une série de photos des nouvelles réalisations obtenues dans le domaine de la construction en R.P.R.

INFORMATIONS DE L'ÉTRANGER

J. Kaiser, architecte, ingénieur diplômé. — LE CINÉMA « KOSMOS » À BERLIN — L'article présente « Kosmos », le nouveau cinéma de Berlin, d'une capacité de 1000 places, implanté sur la Karl-Marx Allee.

CHRONIQUE

La rubrique comprend des informations sur l'activité de l'Union des Architectes de la R.P.R. ainsi que d'autres nouvelles du pays et de l'étranger.

HOUSINGS

NEW BLOKS OF FLATS ON RINGWAY II — BUCHAREST

A. Căciulă, arch. FLATS ON THE ȘTEFAN CEL MARE HIGHWAY. — Designers had to spend some studies for the location, when setting up these two blocks of flats into the new systematization of our capital's second ring-way, as they had to consider both already existing flats and the need of keeping clear the admission way to the "Dinamo" stadium. Having cut this section of the second ring-way into two zones, the first one was given block No. 5 and the second one, block No. 6.

There are 13 storeys in block number 5, bearing 271 flats. The ground floor takes up shops, a restaurant and a confectioner's. The ground floor having functions independent of the rest of the block, designers had had to make the plot of the flats agree with the structural system of the remaining levels.

The face of the block displays a number of trapezoid blades, piling up as high as the top, concealing the posts which balconies link up every other level. All this results in a general honeycomb pattern. On its sides the block has through, level loggie, leaning on solid side-structures.

Block number six is made up of flats and of shops. The latter are on the ground floor topped by 9 levels housing 132 flats. In contrast to the former, this block is stressing the horizontal element, there being through balconies, butting against the protruding tympanums of the sides of the block. Alternately, these balconies display solid and combined metal and stained glass parapets.

D. Hariton, arch. BLOCK OF FLATS ON ILIE PINTILIE AVE. This building fills up a gap in the northern front of one of our capital's important mainways. It constitutes, as well, the entrance into a large complex of blocks, being put up on the northern side of the Ștefan cel Mare highway and reaching as far as the Obor place.

This block has to link street fronts of different structures and it has, therefore, been given two structural bodies. Their volumes and planes, as compared to the street front, differ, following the distinct functions and build of these blocks.

There are three bodies to this block: a nine storeyed and a seven storeyed one, and an intermediate block of eight levels, linking the two former ones. The block has an aggregate of 127 roomy, well-lit, comfortable flats.

V. Sebestyen, arch. FLATS IN GALATI FOR FAMILIES OF 1—2 PEOPLE. The newly built Tiglina I quarter in Galați, has a number of blocks of flats set up to receive families of one to two members.

The housing units proper have been provided with the strict essentials needed to lodge families of such size and were rounded off by means of rooms intended to serve community life, thus offering lodgers an extra usable space, covering functions that might look more complex and take up more space when considered individually for any single apartment.

A. Naiman, arch. — HOUSING COMPLEX IN "HRISTO BOTEV" PLACE, BRAILA. This place, part of the central zone of Brăila city, received a starting lot of 175 flats.

The general design has provided for the build of an uninterrupted front of blocks, having 4 levels above a ground floor. The latter has shops with large bays independent of the structural system of these blocks.

The type-pattern of this structure has four, two-roomed flats on each landing, the rooms having direct admission to the bathroom. The same structural system and design apply as well to the three-roomed and four-roomed flats.

STUDIES

M. Caffé, arch. SMALL SIZED FAMILY APARTMENTS. On strength of statistical data and of the latter's confirmation by a number of probings carried out by the Research Institute for Building, Architecture and Systematization (I.S.C.A.S.), the author is showing that our country's small families make up over 45% of the total number of urban families. Their lodging necessities differ from those of large households, the former's general features being the lack of children and a relatively limited number of household chores.

The author is putting forward two hypotheses, considering that one thousand families be lodged either in actual flats (as met with in daily practice, i.e. with no small apartments) or by having them lodged in flats of one and one and a half rooms. By comparing the total amounts of these two schemes, the author reaches the conclusion that the provision of types of one-room and of one-and-a-half-room flats implies a reduction by about 17% of the general housing area that would have to be set up for the same number of people. Ten per cent may be, thus saved on investments and, simultaneously a higher social comfort is being achieved by doing away with two families sharing the same flat.

The article goes into the details of the functional features proper to such apartments, of their structure, of their layout in the building's pattern, of their utility rooms. The article ends on some prospective problems (as stressed on by studies of future development undertaken by the I.S.C.A.S.) drawing a line between present and future requirements, so that an increased number of such flats should not overstep final needs.

L. Garcia, arch. STUDIES ON FLATS FOR 1—2 PEOPLE. The principles dwelt on in the previous article were brought into life by the I.S.C.A.S. and by the Bucharest Design Institute, by means of a study that balances against one another the interests of function, structure

and economics, into a number of designs that constitute the answer to the problem set up by such types of flats. The review is showing such plans, along with the features of their characteristics. The close of the article is listing the conclusions arrived at as well as the elements preferred for such apartments.

URBANISM

Dr. Ec. C. Spiride & others WAYS OF TURNING BICAZ LAKE INTO A TOURIST RESORT. The article's authors who are, as well, authors of the project, claim that the zone of the "V. I. Lenin" hydro-electrical power-station and of its collection lake, being the centre of a region showing many sites and spots of tourist interest (actual or prospective) constitutes a valuable setting, within which an important tourist area of the R.P.R. might develop.

The project goes into the manifold actual possibilities that could turn this region into a tourist's land: tourists' building complexes, hotels, rest-houses, water-sport facilities, youth camps, a s.o.

At the end, the authors add some suggestions depending on factors that should give tourist trade an adequate development in this region.

INDUSTRIAL BUILDINGS

Al. Costinescu, Liliana Coradino, arch. — THE "UNIREA" OIL EXTRACTION PLANT, IAȘI. This plant is located in the industrial zone of Iași city and is going to become part of an industrial complex to be built up within the next years. This complex will include a plant for confectionery and for "halva" (sweetened sunflowerseed cakes) and a sugar mill.

The main production sections of the plant have been closely set together. An efficient use of the ground could be thus secured with resulting lower cost for the road — and for the exterior — network. Simultaneously, buildings and various units could be distributed most judiciously into the zones of the general plan. The plant's equipment and its production line are modern and up to the latest world-level.

Builder's work has been of a high technical level both as regards cost and industrialized building methods.

REST AND RECREATION

Rodica Dumitrașcu, arch. COMBINED CANTEN-RESTAURANT AT TECHIRGHIOI. This building will serve all through the summer season and partially the rest of the year, as well. Its necessity arose from the ever growing flow of work-people into this health and rest resort. The building may cater for 1,500 visitors, in two shifts, everything having been accommodated on the ground floor, while the basement holds the heating plant.

Design aimed at giving the building an expression that had to be simple, clear and harmonious; exterior finishes are in concrete, exposed brickwork and combined mica-scaled and stone-chips plaster, while interior ones are in exposed brickwork, consisting of picked bricks, set up with regular, visible joints. The flooring has made use of stone-chips, mica-scaled filler and of slabs mosaicked on Venetian patterns.

INDUSTRIAL DESIGN

D. Hardt, arch. lecturer — BRINGING AESTHETICS INTO INDUSTRIAL DESIGN. The author starts by noticing that the cultural revolution in the R.P.R. made the workmen bring an ever higher mass demand for consumer's goods that are to be pleasant looking.

The author gives us an outlook on the design and the production of industrial consumer's goods, both past and present and analyses the many achievements which we have reached lately by designing consumer's goods so as to meet both looks and purpose. The author's opinion, however is, that there still are some industrial goods that are of bad taste, unpleasant to look at.

The article goes on by analysing the causes leading to this state of things, suggesting some steps to be taken and which might do away with such deficiencies, yielding valuable results in all the producing fields of consumer's goods.

NEW ACHIEVEMENTS

A number of photographs showing new building achievements in the R.P.R. are given under this heading.

FOREIGN NEWS

J. Kaiser, arch. engr. THE "KOSMOS" PICTURE THEATRE IN BERLIN. The article brings a brief view of the new "Kosmos" 1,000 seat, picture theatre in Berlin, situated on the Karl Marx Allee.

CHRONICLE

News about the activity of the Architects' Union of the R.P.R. are to be found in this section, as well as other home and foreign news.

WOHNBAUTEN

NEUE WOHNBLOCKS AUF DEM VERKEHRSRING II — BUKAREST

Arch. A. Căciulă. — **WOHNBAUTEN AUF DER ȘTEFAN CEL MARE — CHAUSSEE** — Die Einordnung dieser zwei Wohnblocks in die neue Systematisierung des II. Ringes der Hauptstadt, hat infolge der bestehenden Wohnungen sowie auch der Notwendigkeit des Zutritts zum „Dinamo“-Stadion, von der Planung eine Reihe von Studien gefordert. Dieser Abschnitt des II. Ringes wurde in zwei Zonen eingeteilt; in der ersten Zone wurde der Wohnblock Nr. 5 und in der zweiten der Wohnblock Nr. 6 angeordnet.

Der Wohnblock Nr. 5 hat 13 Geschosse und enthält 271 Wohnungen, im Parterre Kaufläden, ein Restaurant und eine Konditorei. Die Lösung des Parterres hat das Studium eines Wohnungstyps erfordert, der vom strukturellen System der oberen Stockwerke bedingt war. Eine Reihe von trapezförmigen Lamellen in der ganzen Höhe der Wohnblockfassade, längs der tragenden Betonsäulen angeordnet, verbinden je zwei Stockwerke durch Balkons miteinander und bilden ein Biengenwebensystem. An den Stirnseiten des Wohnblocks befinden sich horizontale Loggien, die in seitlich befindlichen Lamellen enden.

Der Wohnblock Nr. 6 hat Parterre und 9 Geschosse und umfaßt 132 Wohnungen. Im Parterre sind gleichfalls Kaufläden angeordnet. Zum Unterschied vom Wohnblock Nr. 5, wurde bei diesem Bau die horizontale Linie betont, indem allgemeine Balkons, begrenzt von den aus den Seitenfassaden herausragenden Lamellen, vorgesehen wurden. Die Balkonbrüstungen sind abwechselnd voll, aus Metall und gefärbtem Glas ausgeführt.

Arch. D. Hariton. — **WOHNBLOCK AM ILIE PINTILIE — BOULEVARD** — Dieses Wohnhaus vervollständigt die Nordfront einer wichtigen Hauptverkehrsader der Hauptstadt und bildet den Anfang eines großen Wohnblockensembles, das auf der Nordseite der Ștefan cel Mare - Chaussee bis zum Obor-Platz ausgeführt wird.

Da dieser Wohnblock die Verbindung zwischen Fassaden mit verschiedenen Bauregimes bildet, wurde er aus zwei Baukörpern errichtet, die in differenzierten Volumen und Grundrissen, gemäß der Straßenbaulinie, den Verschiedenheiten des Regimes und der Funktionen Rechnung tragen. Der eine Baukörper hat 9 Geschosse, der zweite 7, während der mittlere verbindende Teil 8 Geschosse enthält.

Insgesamt hat der Wohnblock 127 komfortable, geräumige und helle Wohnungen.

Arch. V. Sebestyen. — **WOHNUNGEN FÜR 1-2-KÖPFIGE FAMILIEN IN GALATZ** — Im Rahmen des neuen Stadtviertels Tiglina I in Galatz wurde eine Anzahl von Wohnblocks mit Wohnungen für 1-2-köpfige Familien errichtet.

Die Unterbringungseinheiten sind mit dem Allernotwendigsten zum Wohnen solcher Familien ausgestattet und mit dem Kollektivleben bestimmten Räumen ergänzt, die so den Bewohnern einen zusätzlichen Nutzraum sichern können und Funktionen umfassen, welche bei einer Wohnung allein viel komplexer und ausgedehnter erscheinen würden.

Arch. A. Naiman. — **WOHNBLOCKENSEMBLE AM „HRISTO BOTEV“-PLATZ - BRAILA** — Auf diesem Platz in der zentralen Zone der Stadt Braila, wurde eine erste Serie von 175 Wohnungen angeordnet.

Der Gesamtplan schlägt die Erstellung einer kontinuierlichen Wohnblockfront mit Parterre und 4 Geschossen vor, mit Kaufläden im Parterre, die breite Spannweiten haben, welche vom konstruktiven System der Wohnungen nicht beeinflusst sind.

Baugruppentyp mit 4 Zweizimmerwohnungen an einer Treppe; die Wohnräume mit direkter Verbindung zum Badezimmer. Nach demselben konstruktiven und strukturellen Bausystem sind auch die Drei- und Vierzimmerwohnungen angeordnet.

STUDIEN

Arch. M. Caffé. — **KLEINFAMILIENWOHNUNGEN** — Der Verfasser des Artikels zeigt, daß, nach statistischen Daten, die durch eine Reihe von Prüfungen seitens des Instituts für Baustudien, Architektur und Systematisierung (ISCAS) bestätigt wurden, in den städtischen Gebieten unseres Landes mehr als 45% der gesamten Familien Kleinfamilien sind. Die Wohnbedürfnisse dieser Kleinfamilien unterscheiden sich von denen der zahlreichen Familien durch Kinderlosigkeit und einer dementsprechend reduzierten häuslichen Aktivität.

Der Verfasser legt zwei Hypothesen dar, wonach die Unterbringung von 1 000 Familien in bestehenden Wohnungen (gemäß der Praxis — ohne Kleinwohnungen) und ihre Unterbringung in Ein- und Eineinhalbzimmer-Wohnungen angenommen wird. Aus dem Vergleich der Gesamtzahlen dieser Hypothesen zieht der Verfasser den Schluß, daß das Bauen von Wohnungstypen mit ein und eineinhalb Zimmern, die Reduzierung der gesamten Wohnfläche — die für die gleiche Bevölkerungszahl zu bebauen erforderlich wäre — um zirka 17% mit sich bringen würde. Auf diese Weise würde eine Investitionseinsparung von 10% erzielt werden und durch Vermeidung des Zusammenwohnens zweier Familien in derselben Wohnung, gleichzeitig ein erhöhter sozialer Komfort.

Der Artikel analysiert die spezifischen funktionellen Züge dieser Wohnungen, ihre Struktur, die Gruppierungsart der Wohnungen in den Gebäuden, die Einrichtungen.

Abschließend bringt der Artikel einige Zukunftsprobleme (vom ISCAS ausgearbeitete Perspektivstudien), die eine Begrenzung der gegenwärtigen und der künftigen Erfordernisse vorsehen, so daß das Anwachsen der Zahl dieser Wohnungen die endgültigen Bedürfnisse nicht übersteigt.

Arch. L. Garcia. — **STUDIUM VON WOHNUNGSTYPEN FÜR 1-2-KÖPFIGE FAMILIEN** — Die im voranstehenden Artikel analysierten Prinzipien wurden vom ISCAS und dem Institut PROIECT Bukarest in einem Studium über funktionelle, konstruktive und technisch-wirtschaftliche Aspekte in einer Anzahl von Planlösungen dieser Wohnungstypen

veranschaulicht. In der Zeitschrift werden diese Pläne nebst Erklärungen über ihre Charakteristiken veröffentlicht. Abschließend zählt der Verfasser die Schlußfolgerungen auf, zu denen man gelangt ist sowie auch die Maßnahmen, die für Wohnungen dieser Art vorgeschlagen wurden.

STÄDTEBAU

Dr. Ök. C. Spiride und andere. — **TOURISTISCHE AUSSTATTUNGSMÖGLICHKEITEN UM DEN BICAZ-SEE** — Die Verfasser des Artikels — zu gleicher Zeit auch die Autoren des Projektes — weisen darauf hin, daß die Lage des Wasserkraftwerkes „W. I. Lenin“, mit seinem Stausee, im Mittelpunkt einer Gegend mit zahlreichen Ortschaften und touristischen (bestehenden und künftigen) Anziehungspunkten einen wertvollen Rahmen für die Entwicklung einer wichtigen touristischen Region der RVR bildet.

Das Projekt analysiert die vielfachen vorhandenen Möglichkeiten für die touristische Ausstattung dieser Gegend: touristische Komplexe, Hotels, Erholungsheime, Wassersportgelände, Kolonien für die Jugend usw.

Abschließend führen die Verfasser noch eine Reihe von sonstigen Vorschlägen im Zusammenhang mit Faktoren an, die eine entsprechende Entwicklung der Touristik in dieser Gegend bedingen müssen.

INDUSTRIEBAUTEN

Arch. Al. Costinescu, Arch. Liliana Coradino. — **ÖLFABRIK „UNIREA“-JASSY** — Das Unternehmen ist in der Industriezone der Stadt Jassy angeordnet und wird zu einem Industriekomplex gehören, der in den nächsten Jahren gebaut werden und eine Halva- und Süßwarenfabrik sowie eine Zuckerfabrik umfassen wird.

Die hauptsächlichsten Fabrikationsabteilungen des Unternehmens wurden zusammengezogen, was die Realisierung von höheren Indexwerten der Geländeausnutzung ermöglicht hat und infolgedessen die Reduzierung der Arbeitskosten für Wege und Außennetze. Gleichzeitig wurde eine richtige Anordnung und Bestimmung der Gebäude und Einrichtungen im Gesamtplan erzielt.

Die moderne und technologische Ausstattung des Unternehmens steht auf dem fortgeschrittensten Niveau der Welttechnik.

Die angenommenen konstruktiven Lösungen entsprechen einem hohen technischen Niveau, sowohl vom wirtschaftlichen Standpunkt als auch hinsichtlich der Industrialisierung der Ausführung der Arbeiten.

FERIEN-ERHOLUNG

Arch. Rodica Dumitrașcu. — **KANTINE-RESTAURANT IN TECHIRGHIOI** — Dieser infolge des immer größeren Zustroms der Werktätigen in diesen Kur- und Erholungsort erforderliche Bau wird in der Sommersaison und zum Teil auch während des restlichen Jahres funktionieren. Mit einer Kapazität von 1 500 Plätzen in zwei Serien, entwickelt sich der Bau nur im Parterre; im Keller ist die Wärmzentrale angeordnet.

Es wurde ein einfacher, klarer und harmonischer plastischer Ausdruck angestrebt; die Außenmauern sind aus Beton, sichtbaren Ziegeln, mit Terrasit- und Kunststein verputzt, während die Innenmauern aus gewählten Ziegeln mit horizontalen Fugen sind; für die Fußböden wurden Kunststein, Terrasit und venetianische Mosaikplatten verwendet.

INDUSTRIAL DESIGN

Conf. Arch. D. Hardt. — **FÜR EINE ÄSTHETIK DER MASSENGEBRAUCHSGÜTER** — Der Verfasser geht von der Feststellung aus, daß infolge des sich in der RVR ereigneten kulturellen Umschwunges, ein verhältnismäßig immer beharrlicherer Wunsch der Werktätigen besteht, Massengebrauchsgüter mit möglichst schönem Aspekt herzustellen.

Nachdem er die Begriffs- und Ausführungsart der Massengebrauchsgüter in der Vergangenheit und heute vergleicht, analysiert der Verfasser die zahlreichen, in letzter Zeit auf der Linie der Herstellung von schönen und funktionellen Massengebrauchsgütern bei uns erzielten Verwirklichungen. Er stellt jedoch fest, daß es noch einige unschöne, geschmacklose Industrieerzeugnisse gibt.

Des weiteren werden im Artikel die Ursachen dieses Stands der Dinge analysiert und es werden einige wirksame Maßnahmen zu ihrer Beseitigung und zur Erzielung von wertvollen Resultaten auf allen Gebieten der Herstellung von Massengebrauchsgütern vorgeschlagen.

NEUE VERWIRKLICHUNGEN

Diese Rubrik enthält eine Reihe von Abbildungen von neuen Verwirklichungen auf dem Gebiete des Bauwesens in der RVR.

AUS DEM AUSLAND

Arch. Dipl. Ing. J. Kaiser. — **FILMTHEATER „KOSMOS“-BERLIN** — Der Artikel präsentiert in kurzen Zügen das neue Filmtheater „Kosmos“ mit 1 000 Plätzen, in Berlin, Karl-Marx-Allee.

CHRONIK

Die Rubrik umfaßt Nachrichten aus der Tätigkeit des Architektenverbandes in der RVR sowie auch andere Neuigkeiten vom In- und Ausland.

ORGAN AL UNIUNII
ARHITECTILOR DIN R.P.R.
ȘI AL COMITETULUI DE STAT
PENTRU CONSTRUCȚII
ARHITECTURĂ ȘI SISTEMATIZARE

arhitectura RPR

s u m a r

● LOCUINȚE

NOI BLOCURI DE LOCUINȚE PE ARTERA INELARĂ II — BUCUREȘTI	2
LOCUINȚE PE ȘOSEAUA ȘTEFAN CEL MARE	4
BLOC DE LOCUINȚE PE BD. ILIE PINTILIE	9
APARTAMENTE PENTRU FAMILII DE 1—2 PERSOANE LA GALAȚI	12
ANSAMBLU DE LOCUINȚE ÎN PIAȚA «HRISTO BOTEV» — BRĂILA	16

● STUDII

APARTAMENTE PENTRU FAMILII MICI	19
STUDIU DE LOCUINȚE PENTRU FAMILII DE 1—2 PERSOANE	24

● URBANISM

POSSIBILITĂȚI DE AMENAJARE TURISTICĂ A LACULUI BICAZ	29
--	----

● CONSTRUCȚII INDUSTRIALE

FABRICA DE ULEI «UNIREA» — IAȘI	38
---------------------------------	----

● ODIHNĂ — RECREAȚIE

RESTAURANT-CANTINĂ LA TECHIRGHIOI	44
-----------------------------------	----

● ESTETICA PRODUSELOR INDUSTRIALE

PENTRU O ESTETICĂ A PRODUSELOR DE LARG CONSUM	48
---	----

● NOI REALIZĂRI

	54
--	----

● DE PESTE HOTARE

CINEMATOGRAFUL «KOSMOS» — BERLIN	58
----------------------------------	----

● CRONICA

	60
--	----

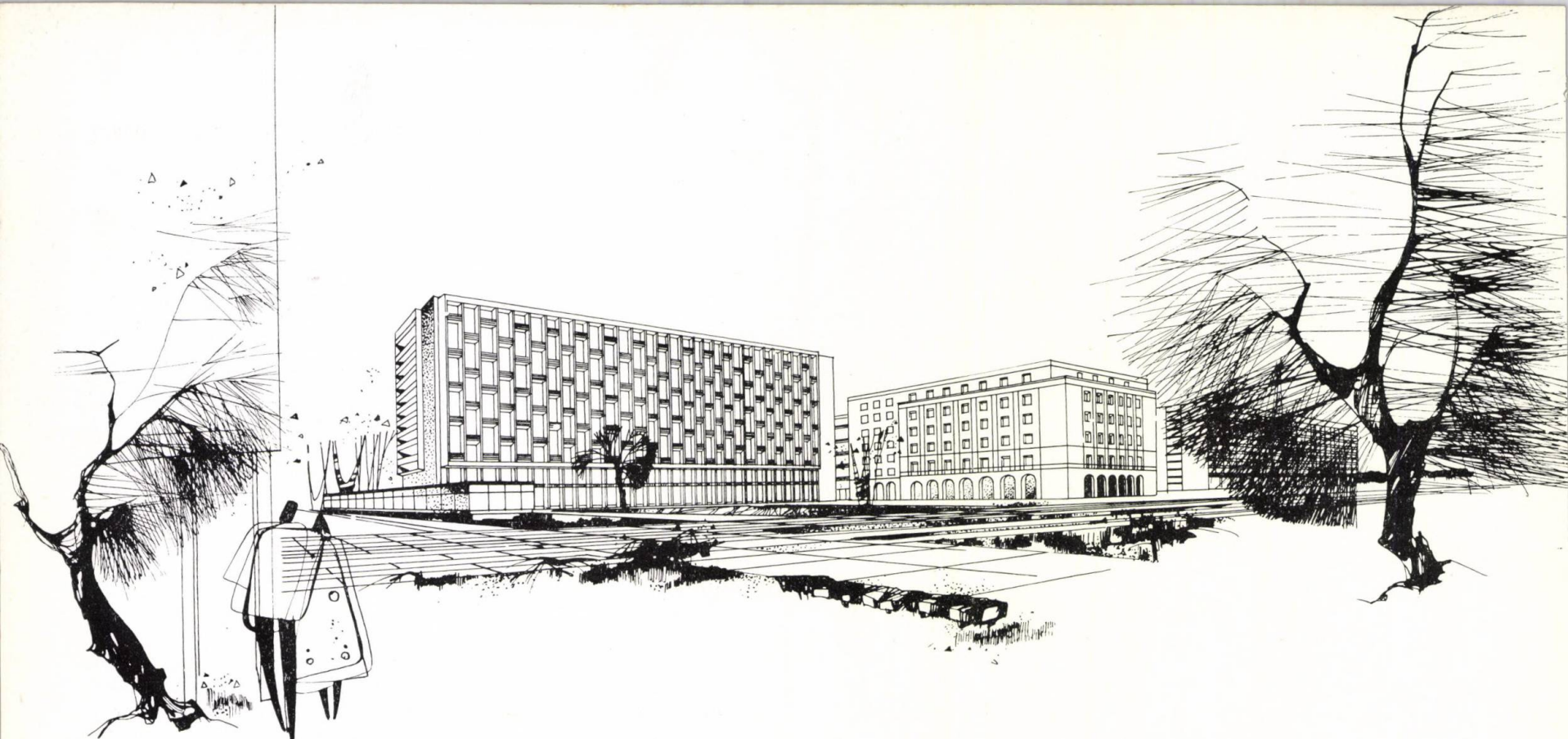
2

ANUL XI NR. 2 (81) 1963

COLEGIUL DE REDACȚIE:

Conf. arh. M. ALIFANTI, arh. M. BERCOVICI, arh. M. CAFFÉ, prof. arh. M. LOCAR
ing. A. LUPESCU, arh. M. MELICSON
(redactor șef), arh. C. MOȘINSCHI
arh. GH. PAVLU, conf. arh. G. PETRAȘCU

BUCUREȘTI — RAIONUL 30 DECEMBRIE — STR. EPISCOPIEI NR. 9

NOI BLOCURI DE LOCUINȚE PE ARTERA INELARĂ II-BUCUREȘTI

1	3
2	4 5

- 1 — Blocuri de locuințe pe șos. Ștefan cel Mare — Perspectivă
 2 — Bloc de locuințe pe bd. Ilie Pintilie
 3 — Plan de situație al ansamblului de locuințe bd. Ilie Pintilie — șos. Ștefan cel Mare
 1. Bloc de locuințe pe bd. Ilie Pintilie — 2. Bloc de locuințe pe șos. Ștefan cel Mare colț cu calea Dorobanți — 3. Bloc de locuințe pe șos. Ștefan cel Mare (stadionul «Dinamo») — A. Construcții recent executate — B. Construcții propuse — C. Construcții existente
 4 — Bloc de locuințe pe șos. Ștefan cel Mare colț cu calea Dorobanți Fațada principală
 5 — Bloc de locuințe pe șos. Ștefan cel Mare (stadionul «Dinamo»)

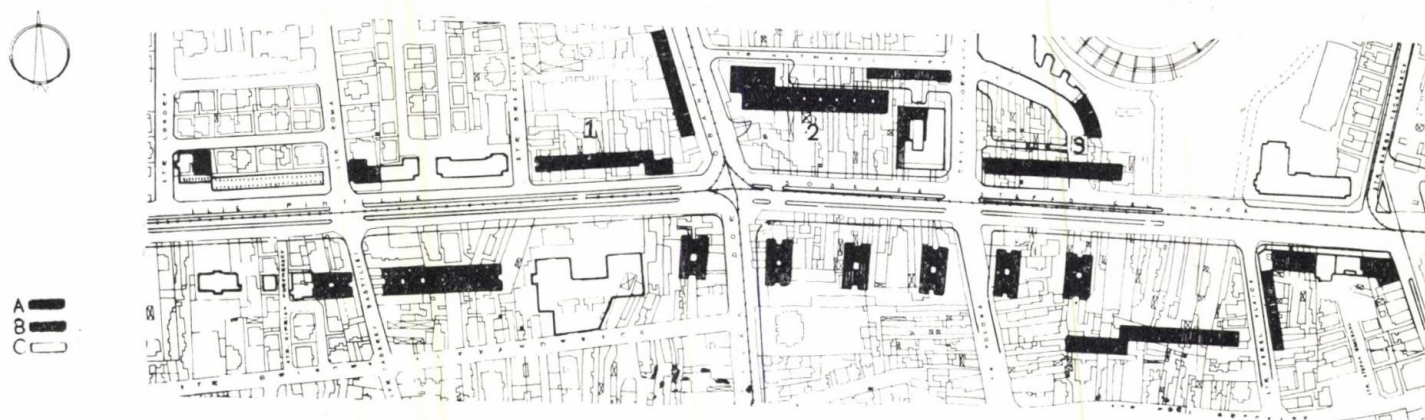
Locuințe

Rezolvarea sistematizării porțiunii din inelul II, cuprinsă între calea Dorobanților și stadionul «Dinamo», a pus proiectării o serie de probleme legate de:

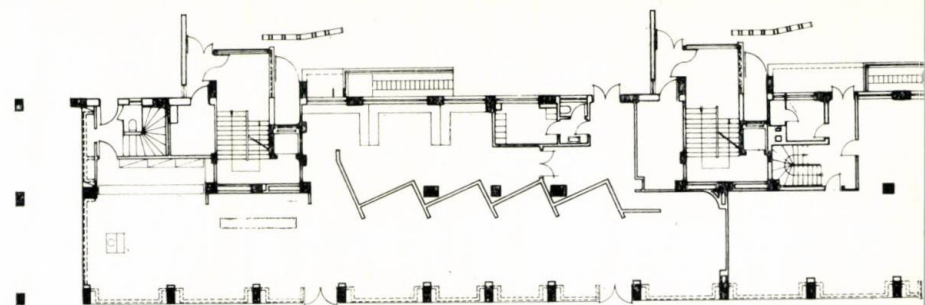
- soluționarea circulației în nodul de intersecție șos. Ștefan cel Mare — calea Dorobanților;
- acoperirea calcanului clădirii P.T.T.R. de pe șos. Ștefan cel Mare colț cu calea Floreasca și completarea acesteia cu o construcție care să întregască unitatea pieței nou create;
- crearea unei zone verzi în fața Spitalului Floreasca prin blocarea str. Hatmanul Arbore, spațiu care să devină curte de recreație pentru bolnavi;
- găsirea unei soluții urbanistice care să se încadreze armonios în schița de sistematizare a inelului II.

Aceste probleme, alături de condițiile impuse de fondul existent construit, au îndreptat proiectarea spre întocmirea mai multor studii de amplasament, căzându-se de acord în ultimă instanță asupra soluției indicate în planul de situație alăturat.

Calea Floreasca împarte porțiunea sistematizată în două zone distincte: una cuprinsă între str. Hatmanul Arbore, calea Floreasca, calea Dorobanților și șos. Ștefan cel Mare; cealaltă, între Spitalul Floreasca, stadionul «Dinamo», șos. Ștefan cel Mare și calea Floreasca, realizată prin desființarea porțiunii din str. Hatmanul Arbore, cuprinsă între calea Floreasca și șos. Ștefan cel Mare, lichidându-se în acest fel și o intersecție în plus pe inelul II.

Autor: arh. A. Căciulă (șef de proiect)
Colaboratori:
Arhitectură: tehnicienii arhitecți R. Voll jr.,
Ioana Rădulescu
Rezistență: inginerii N. Ardare, M. Balgiu
Institutul Proiect-București

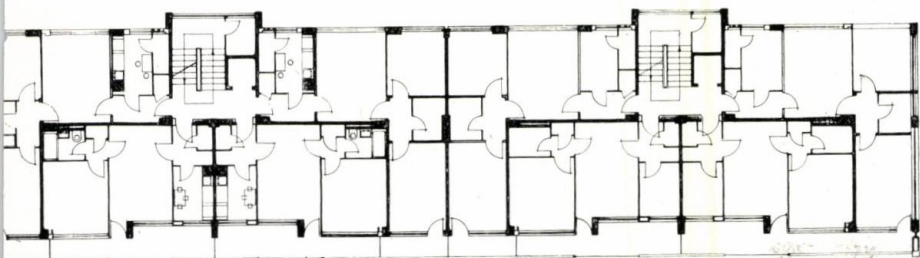

Bloc de locuințe pe șos. Ștefan cel Mare (stadionul «Dinamo») — Plan parter

LOCUINȚE PE ȘOSEAUA ȘTEFAN CEL MARE

Bloc de locuințe pe șos. Ștefan cel Mare (stadionul «Dinamo») — Fațada principală

Plan nivel curent

Zona ansamblului cuprinsă între calea Floreasca, stadionul «Dinamo», șos. Ștefan cel Mare și Spitalul Floreasca a ridicat problema găsirii unei soluții prin care să se dezafecteze o serie de locuințe insalubre și necorespunzătoare ca aspect, realizându-se o zonă verde între construcția spitalului și blocul nr. 6 Dinamo, zonă care se impunea în mod imperios a fi afectată Spitalului Floreasca.

În funcție de noua soluție de sistematizare a inelului II, blocul nr. 6 a fost amplasat la aliniere cu fațada clădirii P.T.T.R. din șos. Ștefan cel Mare, obținându-se în fața magazinelor de la parter un trotuar larg de 10,00 m, prevăzut cu plantație și zone verzi.

Fiind considerată ca inoportună demolarea imobilului existent la intersecția șos. Ștefan cel Mare cu calea Floreasca, iar accesul la stadionul «Dinamo» rămânând cel actual, proiectării i s-a pus la dispoziție pentru amplasarea acestui bloc un front de cca. 130,00 m, fragmentat de existența str. Hatmanul Arbore, care debușă în inelul II.

Neputându-se crea un front de arhitectură fragmentat, din blocuri de dimensiuni reduse, s-a hotărât blocarea str. Hatmanul Arbore prin amplasarea unui bloc liniar compus din asamblarea a 4 tronsoane, eliminându-se în acest fel o intersecție în plus pe inelul II.

Accesul la locuințe cât și la intrările de serviciu ale magazinelor se face printr-o alee asfaltată, având o lățime de 6,00 m, paralelă cu fațada posterioară a blocului și care leagă calea Floreasca de șos. Ștefan cel Mare, separând zona verde din spatele blocului de cea afectată spitalului.

Blocul are subsol general, în care au fost prevăzute spațiile de depozitare ale magazinelor și un post de transformare. La parter, care are capetele terminate cu porticuri, s-au amplasat o serie de magazine.

Peste parter au fost proiectate 8 niveluri de locuințe, având grupate pe nivel câte 4 apartamente la scară, din care 2 apartamente de 2 camere și 2 apartamente de 3 camere, rezultând în acest fel 64 apartamente de 2 camere și 64 apartamente de 3 camere.

Etajul 9, retras în gabarit de la fațada principală, este ocupat de camere pentru mașinile lifturilor, uscătorii și spălătorii și 4 garsoniere, fiecare din ele având suprafața locuibilă de peste 20 m².

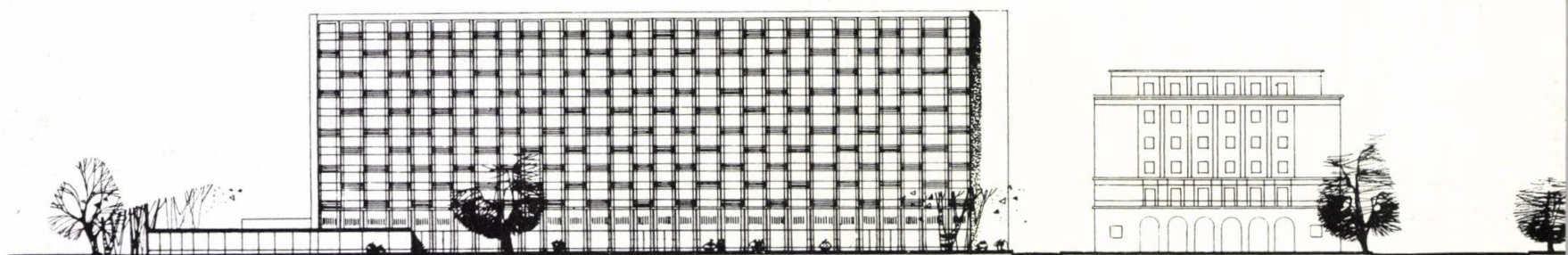
Întregul bloc totalizează 132 de apartamente.

În contrast cu blocul nr. 5, la blocul nr. 6 s-a mers pe o acuzare a orizontalei la ambele fațade.

Astfel, pe fațada principală au fost prevăzute balcoane generale (cu o adâncime de 1,30 m și prinse în timpanele prelungite ale fațadelor laterale) cu parapete pline, alternate cu porțiuni de parapete metalice cu sticlă colorată. Pentru a se evita monotonia prin continuitatea balcoanelor, în afară de efectul obținut din tratarea alternată a parapetelor s-a creat un ritm egal, amplasându-se panouri riflate, executate din mozaic colorat, dispuse unele sub altele pe toată înălțimea etajelor.

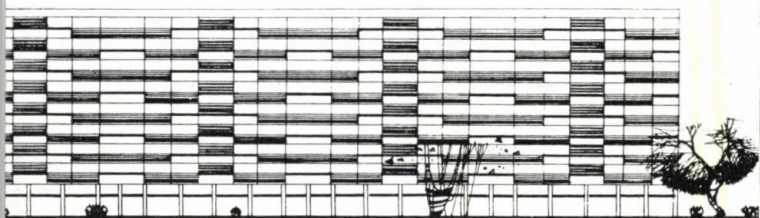
Detaliu de fațadă

Desfășurarea blocurilor de locuințe pe porțiunea dintre calea Dorobanți și stadionul «Dinamo»

Bloc de locuințe pe șos. Ștefan cel Mare colț cu calea Dorobanți — Fațada principală

Pe fațada posterioară, prin unificarea parapetelor, s-au obținut fișii orizontale (finisate cu praf de piatră cu ciment alb) întrerupte la distanțe egale de rezalitele scărilor, tratate pe verticală. Plinurile verticale dintre ferestre au fost colorate cu vinacet, acuzând în acest fel și mai mult tratarea pe orizontală a fațadei.

★

Blocul nr. 5 este retras cu 30,00 m de la actuala aliniere, realizându-se în nodul de intersecție șos. Ștefan cel Mare—calea Dorobanților o supralărgire, care a permis totodată și tratarea acestui bloc pe parter și 12 niveluri.

El încheie latura de nord a pieței pe un front de 106,00 m și este flancat pe latura de vest și parțial de nord, de un restaurant cu terasă, construit în extinderea parterului, iar pe latura de est, de viitoarea extindere a imobilului P.T.T.R. care are drept scop închiderea laturii de vest a pieței și mascarea calcanului existent.

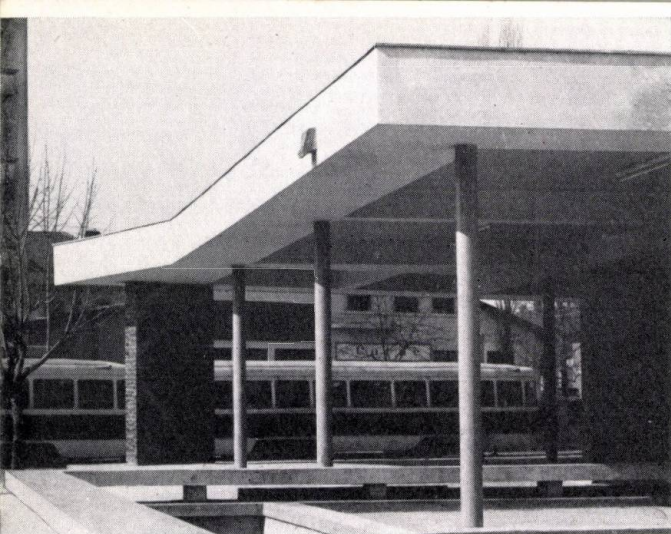
În extinderea cofetăriei, amplasată la parterul blocului orientat către calea Dorobanților, s-a proiectat o terasă acoperită legată de terasa restaurantului, la aceeași înălțime de cornișă și formînd astfel un volum unitar, care — împreună cu restaurantul și anexele acestuia — înconjoară pe trei laturi capătul blocului. Se rezolvă astfel problema dificilă a intersecției din nodul respectiv, care se face într-un unghi obtuz foarte accentuat.

Imobilul P.T.T.R. nu mai corespunde noii soluții de sistematizare a acestei porțiuni din inelul II, oferind către piață un calcan pe un front de cca. 25,00 m, înalt de 22,00 m, și fațada unei curți interioare.

Plastica de fațadă a acestei clădiri precum și înălțimea mare a nivelurilor nu a permis proiectarea unui imobil cu locuințe, care să mascheze calcanul și curtea interioară. De aceea s-a hotărît proiectarea unui imobil cu caracter administrativ, care va trebui legat

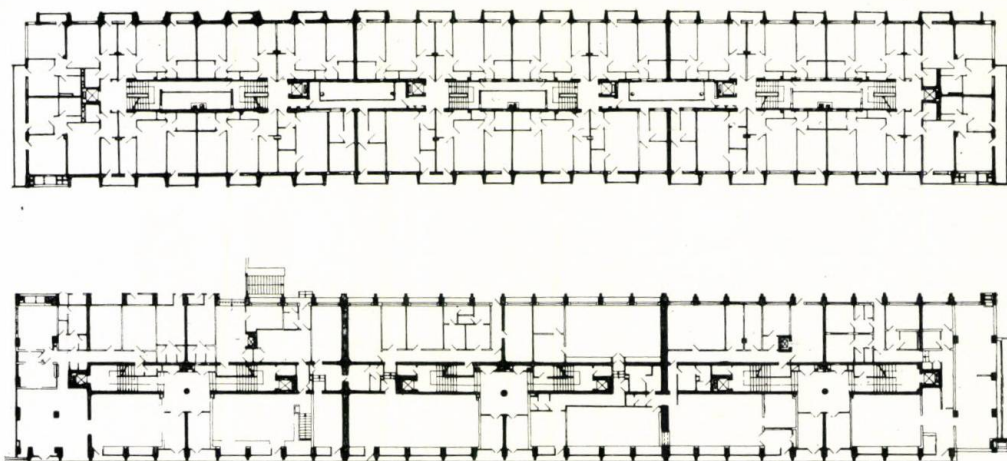
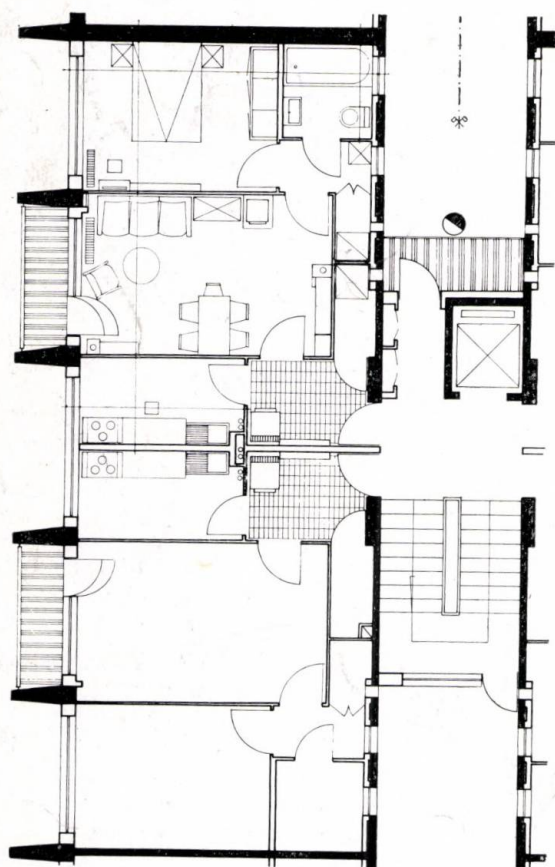
Detaliu de fațadă

- 1 — Detaliu de copertină
- 2 — Detaliu de apartament
- 3 — Plan nivel curent
- 4 — Plan parter

I 3
2 4

cît mai organic de clădirea existentă pentru a nu da impresie de adăugire.

Din planul de situație se poate vedea că sistematizarea acestei porțiuni de teren impunea o demolare masivă. Procentul de demolări, destul de ridicat, trebuia redus la minimum posibil prin realizarea unui număr cît mai mare de apartamente, proiectîndu-se secțiuni de locuințe cu fronturi minime, asamblate în volume care să se dezvolte pe verticală. Această tratare pe verticală a impus soluția de sistematizare, influențată și de problemele ridicate de imobilul P.T.T.R.

Amplasamentul blocului, cu toate fațadele libere înconjurată de străzi importante și cu perspective largi, a necesitat studierea unei plastici arhitecturale de aceeași valoare pe întreg conturul construcției.

Prezența magazinelor la parterul blocului a impus obținerea unei travee regulate.

Structura este formată din diafragme rigide longitudinale și transversale dispuse la intervale mari, ajutate pe conturul blocului cu stîlpi, iar pe travee cu grinzi; această rezolvare a parterului a necesitat studierea unei secțiuni noi de locuință, în funcție de sistemul structural al etajelor.

Această secțiune grupează 4 apartamente de 2 camere la scară, avînd toate anexele, cu excepția bucătăriilor, luminate și ventilate direct prin intermediul unor curți interioare.

Din gruparea acestor tronsoane cu front de fațadă de 16,80 m și lățime de 15,92 m rezultă două tipuri de curți interioare. Unele mai mici, cu dimensiuni de 7,06 x 2,88 m pentru luminarea scărilor, și altele mai mari, cu dimensiuni de 10,58 x 2,88 m, prevăzute la capete cu balcoane de serviciu pentru evacuarea gunoaielor menajere.

S-a urmărit obținerea unor vestibule mai spațioase în care s-a prevăzut și locul pentru frigider; în tamponul care separă camera de zi de dormitor, baie și debară—care are o suprafață ceva mai mare, fiind în același timp luminat

și ventilat direct — s-a prevăzut locul pentru mașină de spălat; avînd în vedere că toate băile sînt luminate și ventilate direct s-a renunțat la crearea unor grupuri de spălătorii, prevăzîndu-se numai uscătorii necesare. Uscătoriiile au fost amplasate la nivelul 11, accesul la ele făcîndu-se prin balcoane de legătură trecînd prin curțile interioare mari.

Tronsoanele de capăt ale blocului au apartamente de 3 camere prevăzute cu logii mari pe fațadele laterale, avînd fiecare în parte o suprafață locuibilă de 42,00 m².

Accesul la locuințe se face printr-un hol comun pentru două tronsoane, adică o grupare de 2 scări pe un punct de acces; s-au realizat astfel, la acest bloc lung de cca. 105,00 m, format din gruparea de 6 tronsoane — numai 3 intrări.

Din totalul de 271 apartamente, 220 au 2 camere, 46 — 3 camere și 5 — 1 cameră.

În plastica fațadelor blocului s-au urmărit o exprimare sinceră a structurii. Stîlpii de secțiuni mari de pe conturul construcției au fost exprimați în fațada principală și posterioară sub forma unor lame trapezoidale cu dimensiuni de 0,15 x 0,30 x 1,30 m pe toată înălțimea blocului. Stîlpii sînt legați intercalat, din două în două niveluri, prin balcoane care creează pe fațade un sistem de fagure, fiecare apartament avînd cîte un balcon. Acest joc în fagure, care cuprinde etajele de la 2 la 11 inclusiv, reazemă pe un soclu general în care este prins parterul și etajul I.

Capetele blocului sînt compuse pe orizontală cu logii continue oprite în plinuri laterale, același sistem de oprire în plinuri fiind folosit și la rezolvarea celor două fațade — principală și posterioară — obținîndu-se o rezolvare în «elice» a celor patru fațade.

Finisarea fațadelor s-a făcut cu praf de piatră cu ciment alb pentru porțiunea etajelor 2—11 și în similipiatră, apareiată și pieptănată, pentru parter și etajul I.

Arh. A. CĂCIULĂ

Clădirea întregeste, pe porțiunea dintre str. Braziliei și calea Dorobanților, frontul de nord al bd. Ilie Pintilie.

Prin conturul și dimensiunile sale, această construcție pregătește și susține intrarea în importantul ansamblu de locuințe dintre calea Dorobanților și piața Obor.

Situat la intersecția a două importante artere, ea face legătura între fronturi cu regimuri de construcție și funcțiuni diferite: frontul de nord al bd. Ilie Pintilie cu 8 niveluri (al 9-lea retras în gabarit) și locuințe la parter, cu frontul de vest al căii Dorobanților, avînd 7 niveluri și magazine la parter (imobilul «Volga»).

Din această cauză, imobilul a fost compus din 2 corpuri (A și B), ce transpun în volume și planuri diferite, față de alinierea străzii, deosebirile de regim și funcțiuni menționate.

Astfel, corpul A, avînd locuințe la toate nivelurile, este retras cu mai bine de 6 m față de trotuar, în timp ce corpul B, avînd aceeași înălțime la cornișă ca blocul Volga, se menține pe alinierea existentă la limita trotuarului.

Corpul A are 9 niveluri, corpul B 7 niveluri, iar articulația dintre ele 8 niveluri, parterul acestuia fiind păstrat ca acces carosabil la curtea de serviciu a blocului, la centrala termică și la depozitele magazinului de la subsolul corpului B.

În corpul A la etajul VIII — pe terasa blocului, în partea opusă camerelor de mașini ale ascensoarelor, beneficiind de o orientare optimă și o vedere panoramică asupra orașului — s-au amenajat 5 apartamente de 2 camere și 1 de o cameră, toate avînd pe lîngă anexe obișnuite și o terasă largă de peste 2 m, orientată spre sud și umbrită de o pergolă de beton armat.

Apartamentele din porțiunea corpului B (aliniată la blocul «Volga») sînt decalate cu o jumătate de nivel

BLOC DE LOCUINȚE PE BD. ILIE PINTILIE

Autor: arh. D. Hariton

Colaboratori: Arhitectură: arh. Lidia Anania Rezistență: ing. M. Balgiu

Instalații: inginerii Rodica Păiș, Ioana Anghelescu, C. Vasilescu

Institutul Proiect-București.

Plan nivel curent

Fațada principală — Detaliu

față de cele din articulație și corpul A, pentru a se realiza înălțimea impusă la cornișă și totodată spațiul normal pentru magazinul de la parter. Aceste apartamente sînt accesibile dintr-o cursivă acoperită, pornind de la palierul intermediar al scării.

Toate apartamentele au balcoane pe fațada sud, cele de 3 camere din tronsonul de capăt al corpului A, avînd un balcon în plus orientat spre vest. În total, blocul cuprinde 127 apartamente, din care : 4 apartamente de 1 cameră, cu suprafața locuibilă de cca. 18 m², 62 de 2 camere, cu suprafața locuibilă între 29—31,30 m², 61 de 3 camere, cu suprafața locuibilă între 39—41,50 m².

Structura de rezistență diferă la cele 2 corpuri după funcțiunea parterului și după poziția ocupată față de clădirile existente. Astfel, corpul A, cu distribuția parterului identică cu cea a nivelurilor curente și liber de orice servituți pe contur, are o structură rigidă cu pereți diafragme și planșee din dale groase, ambele din beton armat; corpul B, cu magazin la parter și subsol general (centrală termică și depozit), și adosat la calcanul blocului «Volga» existent, are o structură elastică, din cadre de beton armat și planșee cu grinzi.

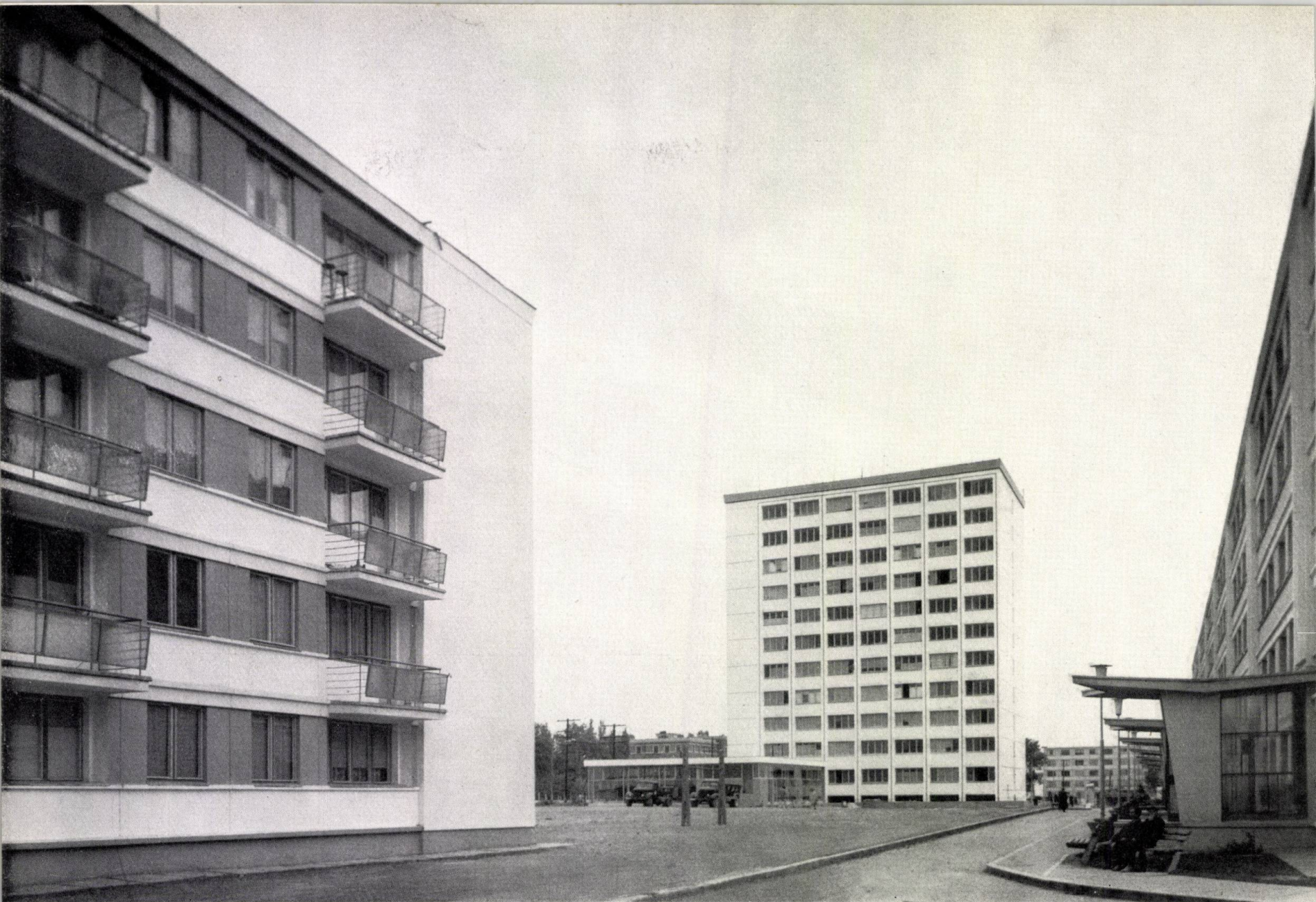
Fațadele sînt tratate foarte simplu, efectul plastic rezultînd din alternarea balcoanelor și decalarea nivelurilor.

Fațadele sînt finisate cu tencuieli cu piatră de mozaic și ciment alb sau tencuieli obișnuite, zugrăvite cu vinacet în culori deschise.

Arh. D. HARITON

Detaliu de fațadă

APARTAMENTE PENTRU FAMILII DE 1-2 PERSOANE LA GALAȚI

Autori: arhitecții V. Sebestyen, C. Frumuzache

Colaboratori:

Arhitectură: arhitecții S. Catina, A. Naiman

Rezistență: ing. N. Temelcu

ISCAS

În cadrul cartierului Țigilina 1 din Galați, în anul 1961 s-a executat pentru prima oară un nou tip de apartamente destinate pentru familiile de 1—2 persoane.

Necesitatea realizării unor astfel de apartamente a rezultat din studiile demografice făcute în cadrul ISCAS, studii din care a reieșit că procentul relativ mare de familii de 1—2 persoane, care există astăzi în mediul urban din țara noastră (cca. 28—30%), va crește în următorii ani în mod simțitor. În cazul orașului Galați, acest proces va avea loc ca urmare a industrializării accentuate a orașului și a afluxului mare de muncitori (în special constructori).

În prima etapă se vor executa în acest ansamblu cca. 35% apartamente pentru familii de 1—2 persoane.

Aceste apartamente sînt constituite din unități de cazare dotate cu strictul necesar pentru locuirea unei familii de 2 persoane.

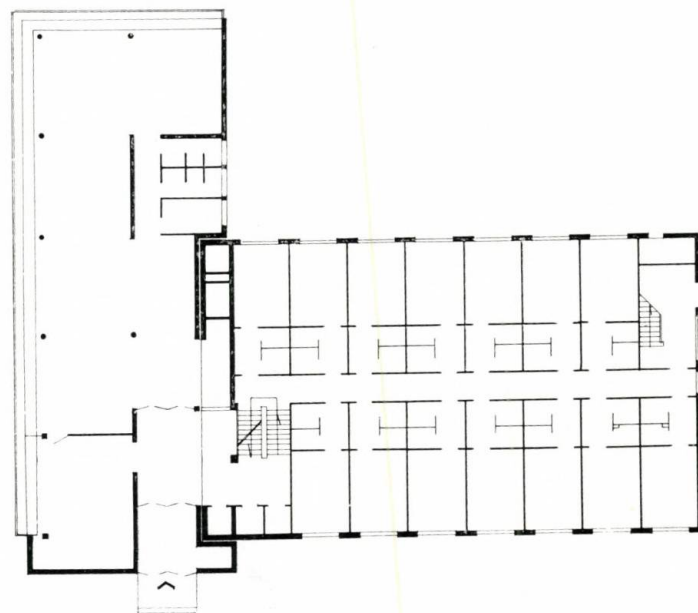
Funcțiunile unităților de cazare sînt completate cu un spațiu destinat vieții colective, prin care se poate asigura locatarilor un surplus de spațiu util, cuprinzînd toate acele cerințe care ar apărea la un apartament mult mai complex și mai amplu.

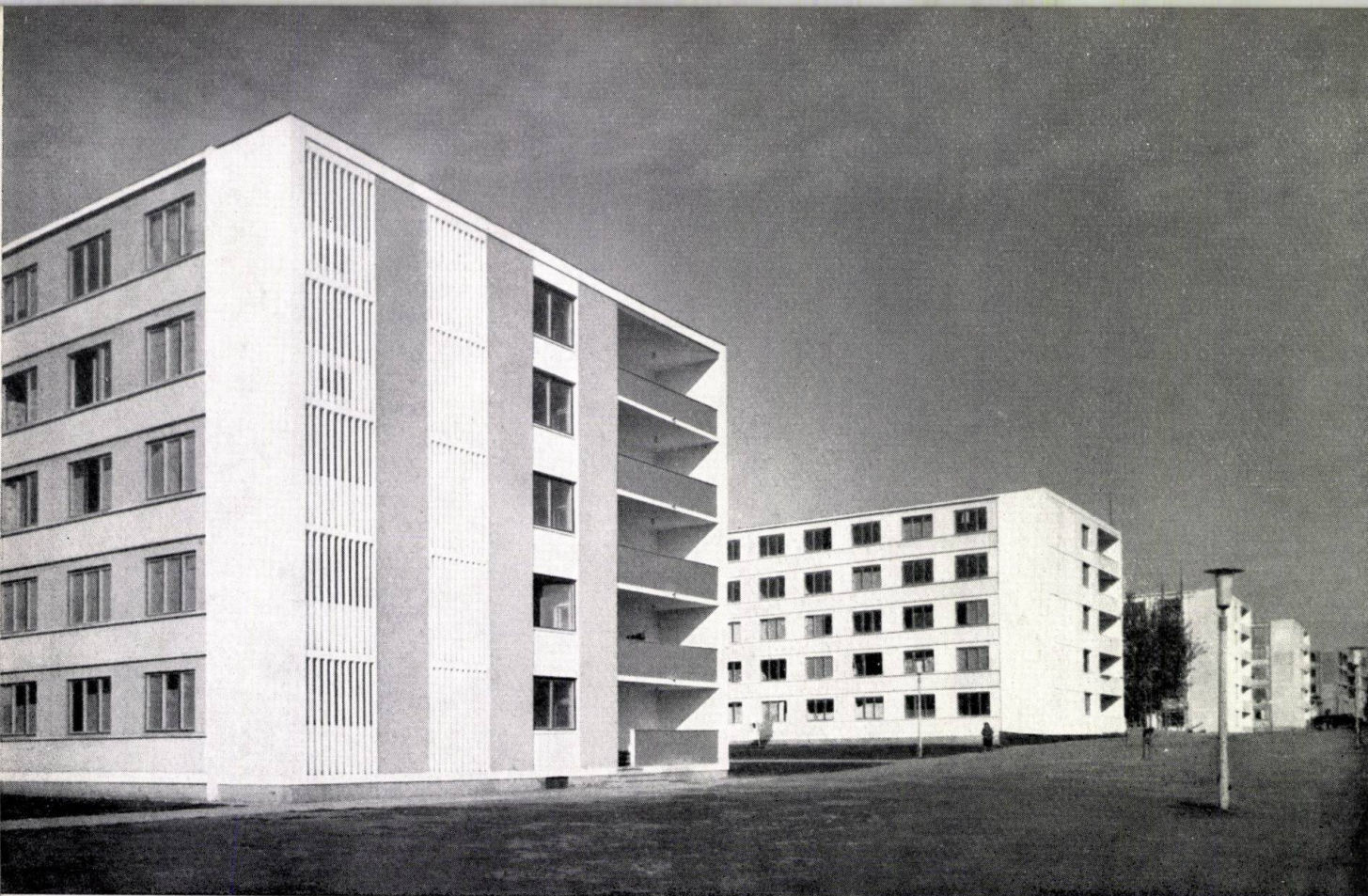
Unitatea de cazare se compune dintr-o cameră cu o suprafață locuibilă de cca. 16 m², un grup sanitar cu lavoar, duș și w.c. (circa 2,50 m²), precum și o chicinetă (1,8 m²). Toate încăperile au un acces de comandat din vestibul (circa 4,5 m²) în care se găsește și un dulap înzidit, dimensionat pentru nevoile a doi locatari.

I 3
 2 4

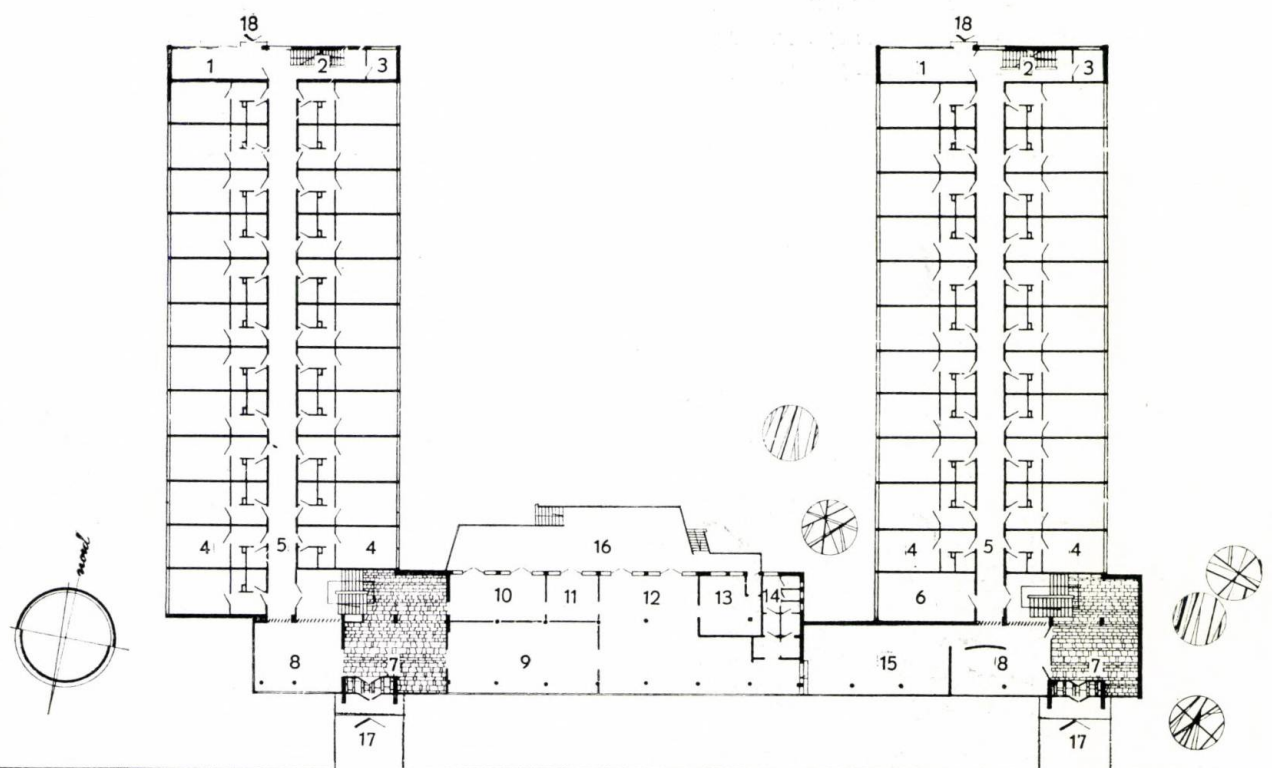
- 1 — Blocuri cu apartamente pentru 1—2 persoane
- 2 — Blocuri de locuințe cu 5 niveluri și blocul-turn cu 11 niveluri
- 3 — Blocul-turn cu apartamente pentru 1—2 persoane
- 4 — Blocul-turn — Planul parterului

I | 3 4
2 |

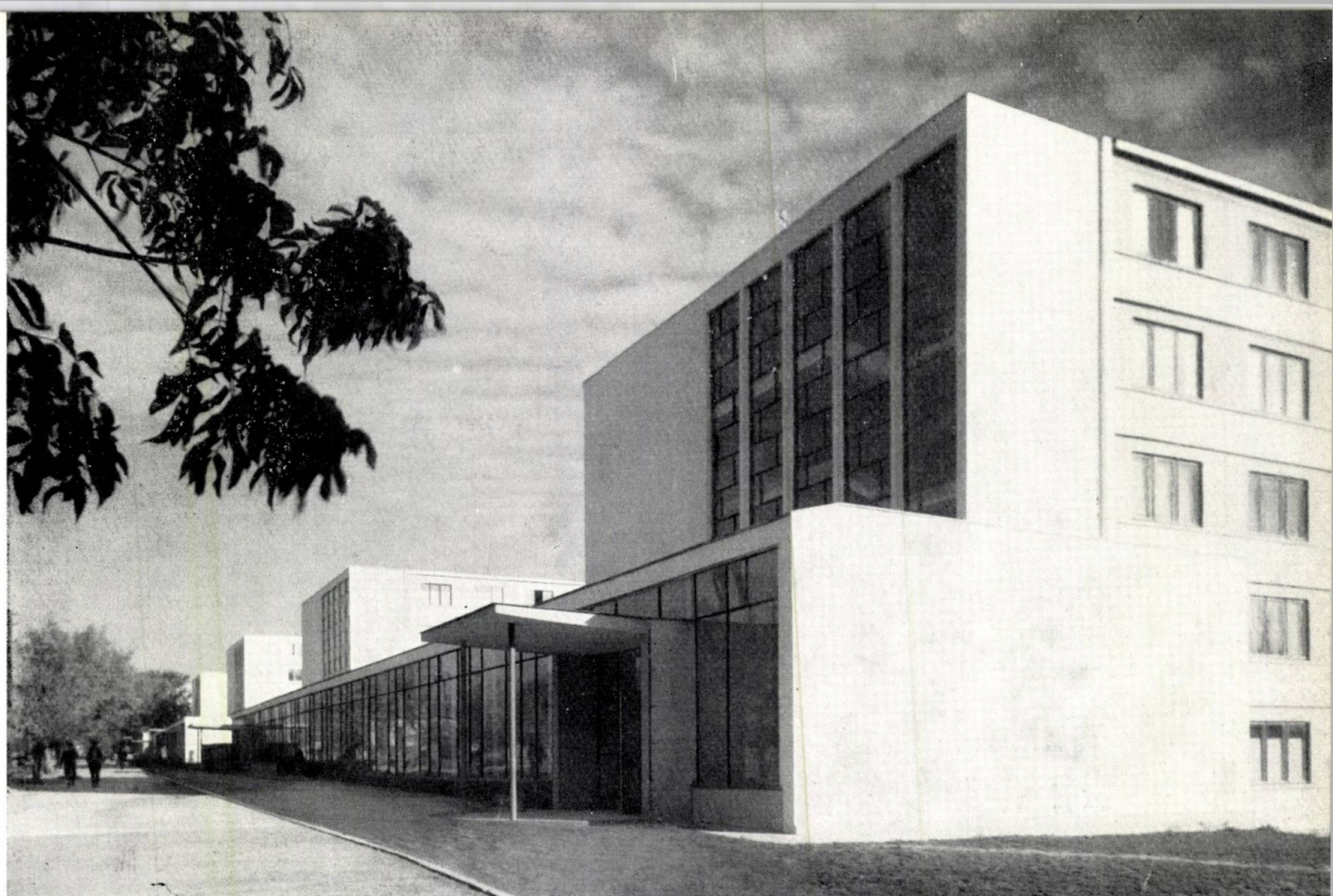
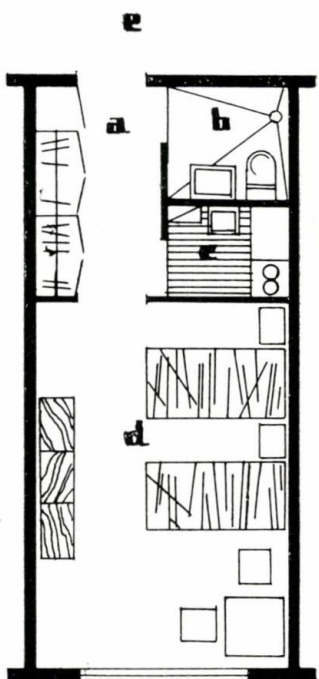
- 1 — Fațadele posterioare ale blocurilor
- 2 — Bloc de locuințe cu p+4 niveluri — Plan parter
1. Logie — 2. Scara de serviciu — 3. Cameră de serviciu — 4. Unitate de locuit — 5. Coridor — 6. Administrație — 7. Hol intrare — 8. Așteptare — 9. Peuniuni — 10, 11, 15. Jocuri — 12. Bufet — 13. Bucătărie — 14. Grup sanitar — 16. Terasă — 17. Intrare principală — 18. Intrare de serviciu.
- 3 — Detaliu de apartament pentru 1—2 persoane
a. Vestibul — b. Duș-w. c. Chicinetă — d. Cameră — e. Coridor central
- 4 — Blocuri cu apartamente pentru 1—2 persoane pe str. Brăilei

Legate de corpul de cazare propriu-zis și dispuse numai pe parter, se află amplasate spațiile de folosință comună. Aceste încăperi care completează funcțiunile de cazare a 150 sau 230 de apartamente, constituie un fel de club cu compartimentări mobile, destinate pentru primiri, lectură, jocuri-șah, bufet, recepție și eventual mici întruniri ocazionale. Suprafața utilă a acestor încăperi de folosință comună nu depășește 1,7—1,9 m² de fiecare unitate de locuit.

Prin realizarea unor construcții unitare, pe toate nivelurile (inclusiv parterul), s-a ajuns la un cost relativ scăzut pentru construcția corpului de cazare. Aceste construcții au fost realizate, în cazul clădirilor cu 5 niveluri, cu sistem constructiv fagure și panouri mari prefabricate la zidurile exterioare.

Pentru clădirile cu 11 niveluri s-a aplicat sistemul cu cofraje

UNELE CONCLUZII

glisante. Spațiile de folosință comună, numai pe parter, au permis realizarea unei construcții cu planșeul executat cu dală groasă, pe o tramă ordonată de stâlpi de 6×6 m, separarea încăperilor fiind realizată prin panouri demontabile. Având un finisaj interior ceva mai ridicat decât cel curent (pardoseli din covor din PVC, grup sanitar și chiuvetă cu faianță pînă la $h=1,50$ m, pereți cu calcio vecchio și dulap înzidit în vestibul), costul unei astfel de unități se ridică la:

cost construcții + instalații	23 800*)
cost aferent spațiului de folosință comună	2 500
	26 300

*) În acest cost sînt cuprinse și cheltuielile legate de consolidarea terenului de fundare prin piloți de pămînt reprezentînd circa 30 lei/m² construit.

mobilier aferent pentru o unitate (inclusiv mobilierul spațiilor de folosință comună) 5 500

Inițial, am propus realizarea acestor apartamente pentru familii de 1—2 persoane numai în clădiri cu multe niveluri, dovedind prin studii comparative economicitatea și raționalitatea unei astfel de dispoziții.

Nereușind să aplicăm în mod consecvent această linie, am urmărit totuși ca aceste clădiri să fie situate de-a lungul arterelor cu circulația cea mai intensă.

Astfel am reușit să evităm aspectul de stradă-coridor, spațiile de folosință comună, care au numai un nivel, constituind un element agreabil și contribuind la obținerea unei înfățișări orășenești corespunzătoare.

Arh. V. SEBESTYEN

Construcțiile de apartamente minimale de la Galați — proiectate acum aproape doi ani — reprezintă prima încercare din țara noastră de a realiza locuințe de tip hotel. În consecință (cu toate că de atunci tipul acestora a fost perfecționat, obținîndu-se forme și suprafețe mai bune pentru locul de gătit și chiar pentru camere) ele reprezintă o experiență nouă, o realizare pozitivă.

Concluziile sumare pe care le permit actualmente aceste construcții, scurt timp după darea lor în folosință, se pot rezuma astfel:

1 — Prețul acestor apartamente — exclusiv parterul — este sensibil sub actualele prețuri plafon, stabilite pentru apartamente de 1 cameră.

2 — În cazul clădirilor înalte, rezolvate cu astfel de apartamente grupate pe un coridor central, nu se recomandă tipul de clădire turn, folosit la Galați — care grupează 14 apartamente pe nivel la două ascensoare — ci clădiri cu baza mai largă. Este de amintit că în R. S. Cehoslovacă și în Franța s-au executat astfel de clădiri cu un număr circa dublu de apartamente pe nivel, la același număr de ascensoare, ceea ce reduce sensibil cota parte din prețul ascensoarelor aferentă fiecărui apartament.

3 — Darea în folosință a unor astfel de clădiri trebuie făcută o dată cu dotările aferente (fapt de care trebuie ținut cont atît în eșalonarea investițiilor, cît și în realizarea pe șantier a obiectelor), iar repartizarea unor astfel de apartamente trebuie făcută pentru familii compuse din maximum două persoane.

Faptul că nu toate condițiile de mai sus au fost respectate de beneficiar, scade sensibil din valoarea experimentală a realizării de la Galați.

Arh. GH. SEBESTYEN

Perspectiva ansamblului

ANSAMBLU DE LOCUINȚE ÎN PIAȚA «HRISTO BOTEV»—BRĂILA

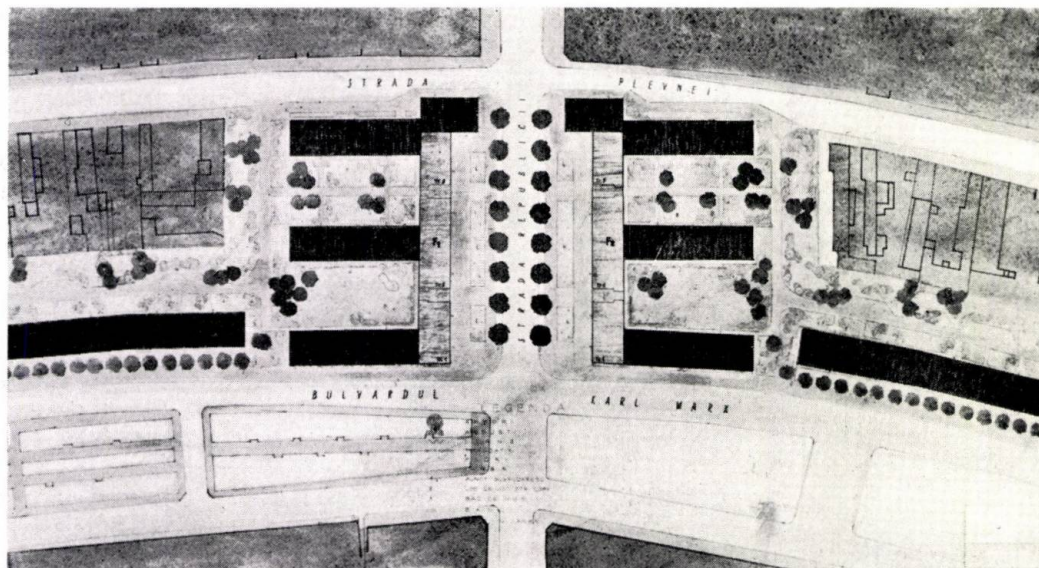
Autor: arh. A. Naiman — Coautor: arh. V. Sebestyen

Colaboratori: Rezistență: inginerii B. Bedrosian, P. Suțescu

Instalații: inginerii Lucia Paraipan, N. Popescu

ISCAS

Plan de situație

În conformitate cu studiile de amplasament, elaborate anterior, în zona centrală a orașului Brăila, s-a hotărât amplasarea unui prim lot de 475 de apartamente în piața Hristo Botev, la intersecția bd. Karl Marx cu str. Republicii.

Lucrarea s-a bazat pe schița de sistematizare a orașului Brăila și detaliul de sistematizare a bd. Karl Marx.

Soluția preconizată prin proiectul ISCAS a urmărit înscrierea acestui ansamblu în schema stradală a orașului, reducerea simțitoare a demolărilor, orientarea favorabilă a tuturor apartamentelor.

Prin planul de ansamblu s-a propus construirea unui front continuu de $s + p + 4$ niveluri de-a lungul bd. Karl Marx, deoarece această arteră permite așezarea paralelă a unor blocuri având toate fațadele orientate spre est și vest. La intersecția cu str. Republicii s-a urmărit menținerea orientării favorabile a blocurilor și, pe cât posibil, scoaterea magazinelor în afara gabaritelor construcțiilor de locuit.

Astfel, cu excepția blocurilor B_1-B_2 și E_1-E_2 , care au magazine la parter (lucru ce nu a putut fi evitat datorită poziției acestor blocuri față de punctele de circulație intensă), restul blocurilor fiind retrase față de circulație, au fost soluționate cu locuințe la toate nivelele.

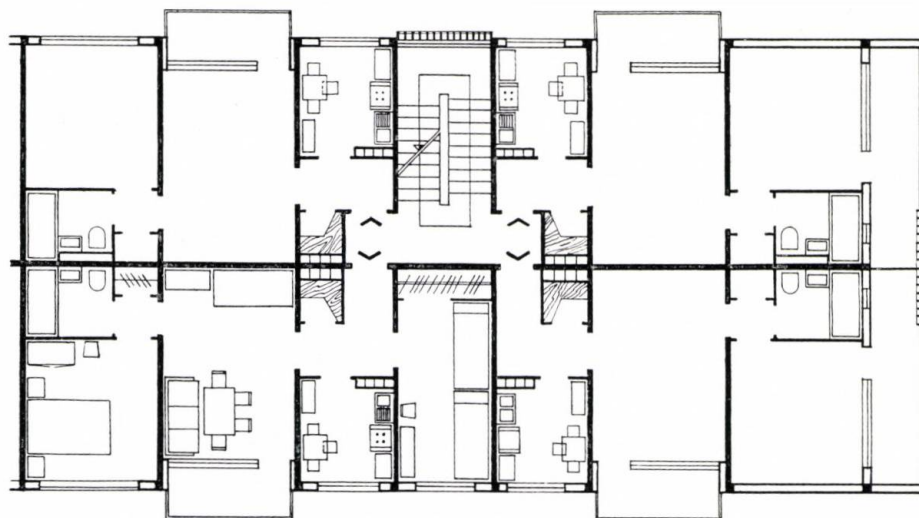
Fronturile lungi de magazine, construite exclusiv pe parter, dispuse paralel cu str. Republicii pe ambele părți, au permis crearea unor magazine mari cu travee largi, fără a fi influențate de servituțile

Latura de sud a pieței

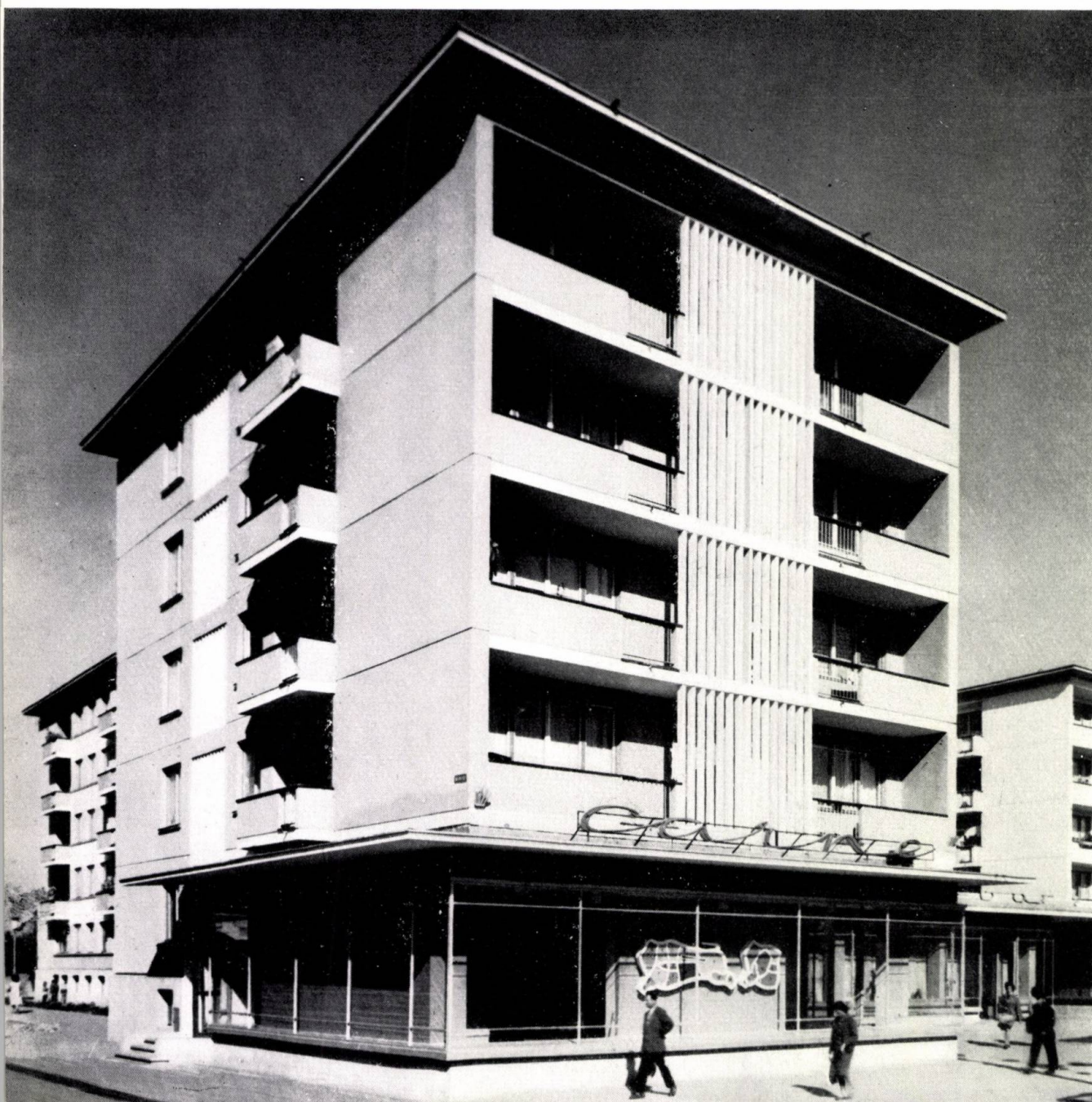
Parterul comercial al ansamblului

Plan nivel curent

Detaliu

sistemului constructiv al blocurilor de locuit.

Magazinele sînt deservite pe la capetele blocurilor, unde s-au amenajat puncte de coborîre și accese la depozitele de la subsol.

Legătura depozitului din subsolul blocului cu magazinul propriu-zis (rezolvat numai pe parter) asigură un circuit continuu care, trecînd prin subsolul blocului de locuit, nu va stînjiți viața locatarilor și va feri curțile interioare, situate între blocuri, de a fi transformate în curți de serviciu ale magazinului.

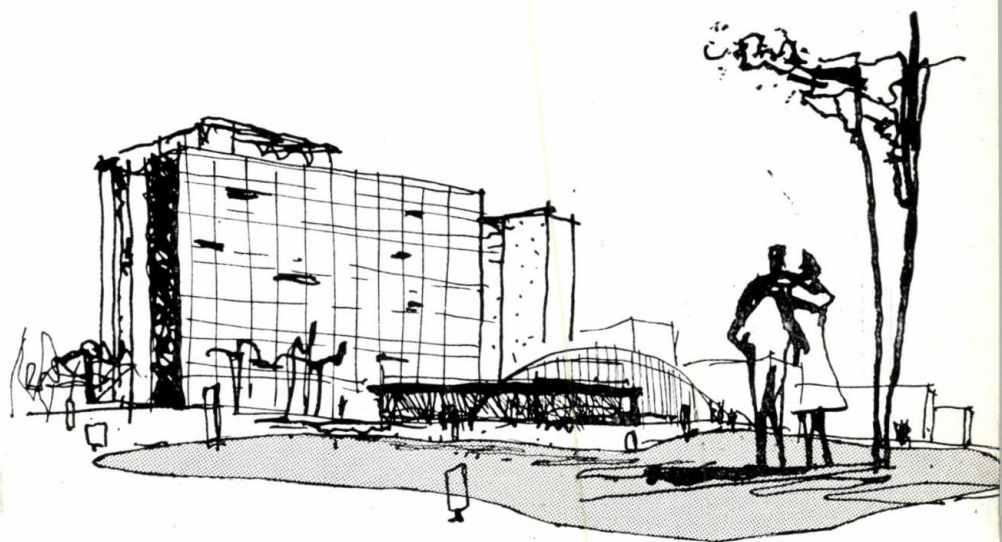
Ca soluție de plan s-a adoptat, în majoritate pentru apartamentele de două camere, tipul de tronson cu 4 apartamente la scară, cu camere de comandă la baie.

Avînd în vedere natura neuniformă a terenului de fundare (cu zone de umplutură, hrube și teren macroporic), gradul ridicat de seismicitate (8) al orașului Brăila, precum și numărul de niveluri ($s + p + 4$ etaje), s-a adoptat un sistem constructiv rigid (tip fagure) cu pereți portanți din beton de 14 cm grosime, turnați în cofraje demontabile, și planșee monolit.

La toate blocurile acoperișurile s-au executat cu terase necirculabile cu pante de 1—2%, cu praf hidrofob protejat cu plăci de beton.

Pentru asigurarea unui aspect plastic cît mai armonios, laturile exterioare ale blocurilor așezate perpendicular cu str. Republicii au fost tratate cu logii mari, care leagă într-o unitate întregul ansamblu.

Arh. A. NAIMAN

părți din apartamente ar trebui să aibă un corespondent demografic în existența unui număr cel puțin echivalent de familii mici.

Din studiile ISCAS rezultă că există o asemenea necesitate socială și că rezolvarea sarcinii principale în domeniul locuințelor este în mod esențial influențată de felul cum se prevede cazarea familiilor mici alcătuite din persoane singure (celibatari, văduvi) sau din 2 persoane. După datele statistice de care dispunem, confirmate cu o serie de sondaje efectuate de ISCAS cu prilejul elaborării unor schițe și detalii de sistematizare, rezultă că această categorie a populației reprezintă în mediul urban peste 45% din totalul familiilor. Este evident că nevoile de locuire ale acestor categorii se disting de cele ale familiilor numeroase.

Ele se caracterizează în general prin lipsa copiilor și printr-o activitate gospodărească relativ redusă. Acest lucru a fost analizat de o serie de colective de cercetători în special în U.R.S.S. și în R. S. Cehoslovacă, iar studiile respective au condus la realizarea unor clădiri de locuit de un tip special — «hotelier» — începând încă din anii 1958—1960. Cam din aceeași perioadă datează și primele studii de soluții elaborate de colectivul de locuințe-tip din ISCAS.

Comparația între seria de tipuri utilizate actualmente și cea în care se va adăuga tipul mic apare mai concludentă când se trece la principiul de repartiziție a unei familii pe apartament. În acest caz, cel mai mic apartament repartizabil, conform practicii actuale, este cel de 2 camere care — ce-i drept — ar fi foarte confortabil pentru 1 sau 2 persoane, dar ar duce pe plan național la o risipă de fonduri, realizând pentru o anumită parte a populației o normă de 14—15 m² sau chiar de 29 m²/locatar (la 1 persoană singură).

IPOTEZA I

Mărimea familiei	nr. apart.	Tipul de apartament		a. loc. necesară m ²
		nr. camere	a. loc. m ² /apart.	
Familii 1—2 pers.	498	2	29	14 442
Familii 3 pers.	241	2	29	6 982
Familii 4 pers. (50%)	88	2	29	2 552
Familii 4 pers. (50%)	87	3	39	3 392
Familii 5 pers.	51	3	39	1 989
Familii 6 pers. (50%)	11	3	39	429
Familii 6 pers. (50%)	12	4	49	588
Familii 7 pers. și peste	12	4—5	54	648
Total apartamente	1 000	—	—	31 022

IPOTEZA II

Tipul de familie	nr. apart.	Tipul de apartament		a. loc. necesară m ²
		nr. camere	a. loc. m ² /apart.	
Familii 1—2 pers. (75%)	374	1	17	6 358
Familii 1—2 pers. (25%)	124	1½	25	3 100
Familii 3 pers. (50%)	120	1½	25	3 000
Familii 3 pers. (50%)	121	2	29	3 509
Familii 4 pers. (50%)	88	2	29	2 552
Familii 4 pers. (50%)	87	3	39	3 392
Familii 5 pers.	51	3	39	1 989
Familii 6 pers. (50%)	11	3	39	429
Familii 6 pers. (50%)	12	4	49	588
Familii 7 pers. (50%) și peste	12	4—5	54	648
Total apartamente	1 000	Total m ²		25 545

În exemplul prezentat în tabelele alăturate se arată o situație teoretică, în care se presupune cazarea a 1 000 de familii în două ipoteze: prima ipoteză, în apartamente existente, conform practicii (fără apartamente mici), a doua ipoteză, în care se introduc apartamentele de 1 și 1½ camere.

În legătură cu aceste tabele considerăm că sînt de făcut cîteva precizări.

Prima este că procentele diferitelor mărimi de familii în structura populației urbane sînt luate conform unei ipoteze de lucru a studiului ISCAS nr. 1 070, pentru anii 1970—1975. Această ipoteză este bazată pe analiza evoluției structurii populației urbane (după mărimea familiilor), atît la noi în țară cît și în străinătate, și care arată o tendință lentă dar constantă de scădere a cifrei medii la circa 2,8—2,7 pers/familie, în mediul urban.

A doua precizare se referă la felul cum sînt repartizate familiile pe categorii de apartamente. În ambele ipoteze, familiile cu un număr par de membri (4—6 persoane) se pot împărți în două categorii: cele în care toți membrii familiei pot fi grupați în perechi (perechea soților, perechi de copii de același sex etc.) și cele în care nu toți membrii pot fi grupați (copii de sexe diferite în număr impar). Pentru ușurința calculului, și de altfel destul de aproape de structura actuală a populației pe sexe, aceste categorii au fost considerate egale ca pondere. De aceea, apar 50% din familiile de 4 persoane în 2 camere și 50% în 3 camere etc. În ce privește ipoteza II, în care apar locuințe de tip special, de 1 și 1½ camere, am luat o repartizare dispersată a categoriilor de 1—2 persoane; chiar 3, considerînd că se poate accepta repartizarea unor locuințe de 1½ camere persoanelor singure sau perechilor în vîrstă și chiar familiilor tinere cu copii pînă la 3 ani (pentru care este importantă nu atît suprafața cît compartimentarea spațiului locuibil).

Din compararea cifrelor totale ale celor două ipoteze în care — după cum se vede — nu s-a luat în considerare deocamdată o scădere deosebită a densității de locuire (nr. pers./nr. camere), reiese că prevederea unei categorii speciale de locuințe de 1 cameră și 1½ camere duce la scăderea suprafeței totale locuibile — necesare de construit pentru aceeași populație — cu cca. 17%.

Prin urmare, deși aparent locuințele speciale pentru familii mici sînt mai scumpe ca indici de preț decît apartamentele de 2 și 3 camere, prevederea lor într-o pondere cît mai apropiată de structura populației (pe baza unor analize concrete a necesităților fiecărei localități) arată că pe ansamblu ele aduc o economie de investiție de peste 10%. Subliniem că odată cu aceasta se obține și un efect de confort social sporit, prin eliminarea conlocuirii a două familii în același apartament*).

În ipotezele ca și în studiile noastre de arhitectură au apărut cu timpul două tipuri de asemenea locuințe speciale: cel de 1 cameră (cu cca. 17 m² locuibili) și cel de 1½ camere (cu cca. 24 m² locuibili) și a dispărut tipul redus de 1 cameră a cca. 10—12 m², dotat numai cu w.c. lavoar. Concomitența de utilizare a primelor două tipuri în aceeași perioadă poate fi discutabilă. Într-adevăr, pentru perioada actuală și cea imediat următoare s-ar putea accepta cazarea familiilor de 1—2 persoane exclusiv în apartamente de 1 cameră și cazarea familiilor de 3 persoane în 2 camere. În viitor, odată cu creșterea normei de locuire, apartamentele de 1 cameră ar putea deveni exclusiv pentru persoane singure, apărînd necesitatea celor de 1½ pentru familiile de 2 persoane. Totuși, se poate argumenta că și în perioada actuală este nevoie de o anumită cantitate de apartamente de 1½ camere, fie pentru a asigura parțial condiții superioare de confort, fie pentru cazarea unei părți a familiilor tinere de 3 persoane, așa cum s-a arătat mai înainte.

* Din cercetările făcute la Institutul Proiect-București rezultă că în orașul București (la 28.VI.962) cererile de apartamente considerate justificate de organele sfatului popular se grupează în: 40,4% pentru apartamente de 1 cameră, 44,1% pentru apartamente de 2 camere, 12% pentru apartamente de 3 camere și 3,3% pentru apartamente de 4 camere.

În ce privește tipul amintit de 1 cameră cu 10—12 m² și dotare redusă (destinat persoanelor singure), el a fost abandonat pe baza raționamentului că aceste apartamente vor fi inutilizabile în viitor, o dată cu creșterea normei de locuit, și că în prezent, pentru cazarea tranzitorie a persoanelor singure se poate accepta sistemul căminelor de nefamiliști. Menționăm că aceste apartamente se construiesc în U.R.S.S. și în alte țări în proporții însemnate. Oportunitatea existenței concomitente și a acestor tipuri ar putea fi rediscutată, ținând seama de următorii factori:

a) ele asigură un confort superior locuirii în cămin, putând fi considerate ca locuințe permanente și individuale;

b) prevederea lor în centre importante ar permite utilizarea lor, fără nici o transformare, în cămine studențești o dată cu dezvoltarea învățământului superior. Aceste locuințe, mai economice ca suprafață și ca echipament, realizate în clădiri cu o dotare tehnico-sanitară colectivă mai amplă, ar putea satisface în condiții foarte bune (similare unor case de oaspeți) cerințele de locuire ale unui procent însemnat din totalul persoanelor singure. Ar fi necesar ca și această temă să fie realizată pentru a se obține o comparație efectivă cu celelalte tipuri.

FUNCȚIUNEA

Care sînt trăsăturile funcționale specifice acestei locuințe?

Vom încerca să răspundem la această întrebare, analizînd succint structura și modul de viață al familiilor cărora le sînt destinate. Firește că, în practică, varietatea de obiceiuri și necesități este infinită, însă putem încerca să stabilim cîteva trăsături esențiale comune, care diferențiază viața acestei categorii. Cine pot fi eventualii locatari ai locuințelor mici?

— În primul rînd, *familii tinere*, a căror constituire e legată de multe ori de necesitatea unei locuințe independente. Perioada de constanță a numărului de membri ai acestor familii este foarte variabilă și nu avem date statistice pentru a o aprecia mai exact.

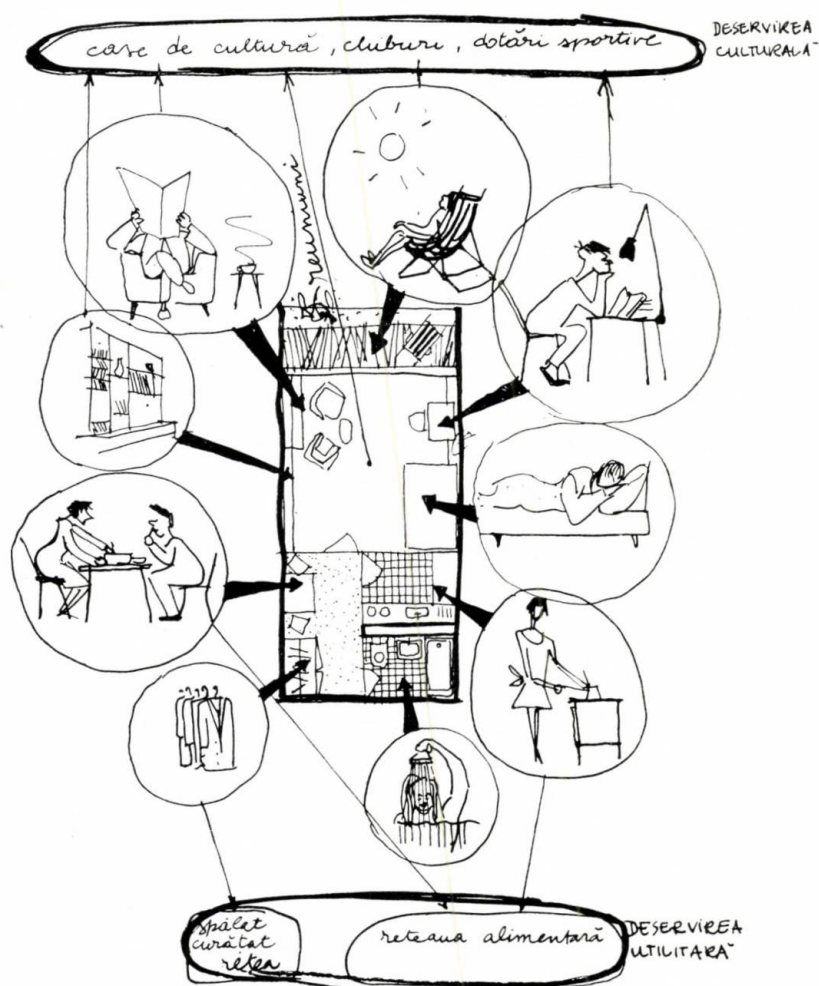
— În al doilea rînd, *familii vîrstnice* (după ce copiii au devenit independenți) și a căror durată se poate aprecia la 15—20 ani. Ponderea acestei categorii este în continuă creștere odată cu creșterea longevității.

— În al treilea rînd — *persoanele singure* — văduvi și celibatari.

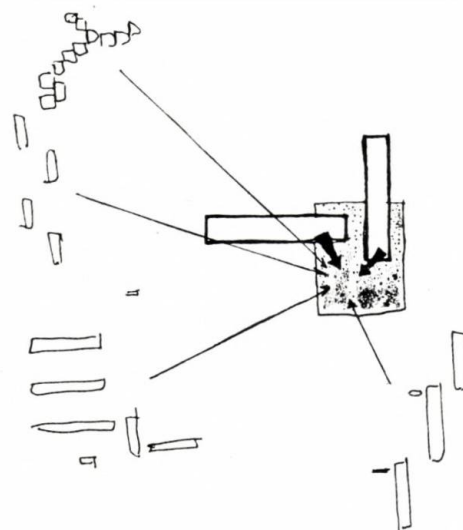
— În al patrulea rînd, *familii de tip special* (unul din părinți cu un copil, frați sau surori etc.).

Practica arată că aceste categorii de familii (cu excepția pensionarilor foarte în vîrstă pentru care, de altfel, ar trebui prevăzute locuințe speciale cu un caracter aproape sanatorial) sînt mai angrenate în viața socială, în producție și în frecventarea formelor de deservire colective. Realizarea unor locuințe care, prin forma și dimensiunea lor, permit și chiar necesită comasări importante în clădiri cu 200—800 de apartamente, duce la posibilitatea organizării unor servicii de întreținere și de alimentație publică mai eficiente. Aceasta — în cazul unei bune funcționări și a unui cost corespunzător — degrează locuința de o serie de funcțiuni menajere. Evident că, cel puțin pentru o perioadă previzibilă azi (5—10 ani), trebuie luată în considerare și posibilitatea preparării unor prînzuri accidentale sau chiar cu oarecare regularitate în locuință.

În ce privește funcțiunile de reuniune și recepție, ele trec în general tot mai mult pe seama dotărilor colective, iar în cazul particular al locuințelor mici — de care ne ocupăm în articolul de față — acest lucru este absolut necesar.

În cazul locuințelor mici completarea funcțiunilor interioare cu dotările colective utilitare și social culturale este absolut necesară

dotarea complementară deservite în primul rînd blocurile cu apartamente mici dar poate fi și o dotare de ansamblu sau de microraión

STRUCTURA APARTAMENTULUI

Desfășurarea vieții de zi cu zi într-o singură încăpăre sau într-un spațiu unic (compartimentat parțial sau nu) presupune posibilitatea unei amenajări destul de variate și constituirea unor colțuri sau zone pentru funcțiuni, care — în cazul locuințelor curente — își găsesc localizarea în încăperi distincte. Aceasta necesită un spațiu relativ mare și o dispunere a elementelor de delimitare spațială (pereți, uși, panouri, dulapuri etc.) de așa manieră încât să permită maximum de maleabilitate interiorului.

Din studiile și documentarea cercetată rezultă că suprafața maximă a încăperii unice este de 16—18 m², iar în cazul apartamentelor cu două încăperi (1½ camere) acestea pot varia între 14—17 m² și respectiv 7—8 m².

În asemenea condiții, obținerea confortului este condiționată de prevederea unor spații de depozitare destul de largi, de o echipare sanitară completă și de dotarea fixă a locului de pregătire a alimentelor, fie sub forma de dulap de gătit, fie într-o chichinetă. Teoretic, ținând seama de evoluția sistemelor de deservire alimentară, ar trebui ca acest punct să fie relativ redus și legat intim de spațiul principal. Asemenea exemple, apar destul de des în literatură. Practic însă, ținând seama de persistența anumitor tradiții culinare și de ritmul de dezvoltare a rețelei de alimentație publică, credem că ar trebui să contăm, în perioada următorilor 5—6 ani, și pe necesitatea izolării spațiului de preparare sub forma unei chichinete minimale. Dacă în privința dotării fixe a acesteia, majoritatea obiectelor aflate azi în fabricație corespund unor dimensiuni raționale, în ce privește răcitorul electric este necesar să se sporească sortimentul de tipuri introducându-se în producție frigidere cu gabarite mici, frigidere suspendate și alte tipuri moderne care ocupă spațiu redus și se pot îngloba în frontul de lucru.

Problema punctului de încălzire în chichinetă este de asemenea în suspensie, deoarece distribuirea gazelor lichefiate într-o asemenea clădire este relativ anevoioasă, amplasarea buteliei creează dificultăți, iar curentul electric menajer (care ar oferi soluția optimă) este încă destul de scump. De asemenea, ținând seama că, de regulă, în cazul apartamentelor de o cameră mai ales, încăperile auxiliare sînt la interior, este nevoie să se prevadă sisteme foarte eficiente de ventilație, eventual activate mecanic.

CLĂDIRILE

Gruparea apartamentelor în clădiri se face de regulă pe un coridor central, iar înălțimea clădirilor este determinată mai mult de considerente constructive și urbanistice. Un studiu recent elaborat în ISCAS (proiectul nr. 1 070) arată că acest tip de locuințe este cel al cărui preț — în anumite condiții — se poate menține practic neschimbat (în ce privește costul construcției) prin trecerea de la p + 4 la p + 9 niveluri. Această constatare, coroborată cu o serie de alte avantaje de exploatare a terenului, indică drept soluție favorabilă gruparea acestor locuințe — destinate, de regulă, familiilor fără copii — în clădiri înalte, constituind eventual accente în ansamblurile de locuințe. De altfel, proporția lor (20—30% din totalul apartamentelor) apare satisfăcătoare din punct de vedere urbanistic, iar structura lor se pretează bine unei construcții industrializate, prin faptul repetării unor celule identice.

Studiile efectuate s-au bazat pe structuri tradiționale, pe ziduri de cărămidă dispuse transversal la interaxele curente de 3,60 m — 4,00 m și 5,00 m pentru clădiri fără ascensor și pe structuri cu diafragme de

beton (în ipoteza glisării sau a cofrajelor de inventar) atît pentru clădirile joase (în anumite zone seismice unde traveele mici sînt inconvenabile) cît mai ales pentru clădirile înalte*).

★

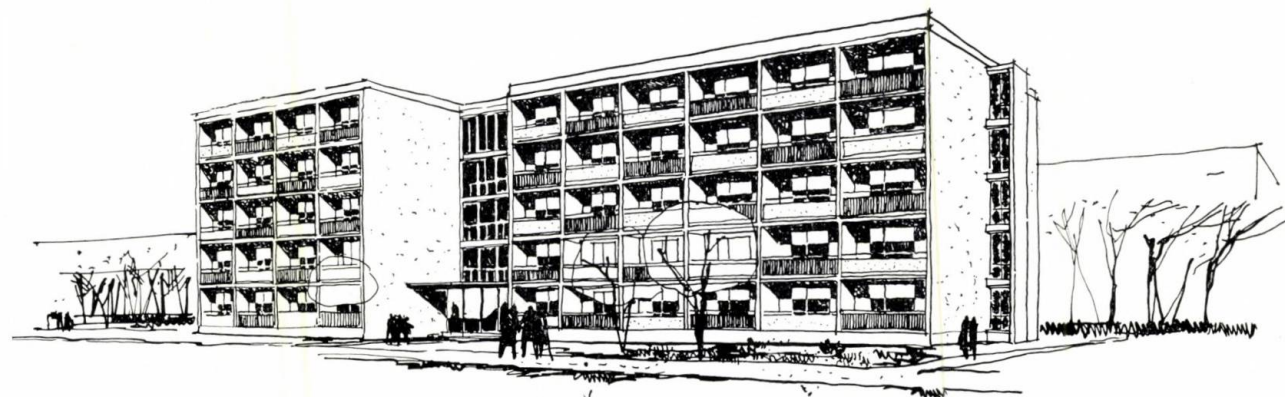
Studiile de tipuri de apartamente și de grupări au început în ISCAS în anul 1960 (arh. G. Negreanu, arh. Maria Lozanu). Ele au fost continuate în anul 1961 de un colectiv mai larg și reluate în 1962 de arh. L. Garcia în ISCAS și în Institutul Proiect-București de un colectiv condus de arh. E. Vernescu. Proiectarea ultimelor etape s-a desfășurat sub semnul unei colaborări strînse între cele două colective, rezultatul fiind un proiect comun (prezentat în numărul de față al revistei). În aceste studii au fost atacate nu numai tipurile de apartamente și grupările în clădiri, ci și dotările generale necesare unei funcționări optime a locuințelor.

Studiile au arătat că aceste dotări se pot împărți în două grupe principale: dotări «primare» — legate de administrarea, întreținerea și deservirea utilitară — și dotări «complementare» — conținînd o serie de piese de recepție pentru reuniuni, alimentație publică de diferite tipuri, activitate culturală etc. Pornind de la constatarea că asemenea dotări complementare nu sînt eficiente decît pentru o grupare mai mare de locatari (ele avînd suprafețe minime obligatorii, cu o normă curentă de 1,2—2,0 m²/locatar) și că rezolvarea lor arhitecturală necesită o structură mai liberă decît cea impusă de zidurile transversale sau de diafragmele la interaxe relativ mici, studiile efectuate au ajuns la concluzia rezolvării acestor dotări — cel puțin pentru clădirile tip sau directive — în corpuri independente exterioare, pe parter, legate de clădirea cu apartamente. Evident că, în cazul unui program concret cu condiții de adaptare determinate, se poate întrevădea și înglobarea lor în parterul clădirii principale. Pentru tipizarea clădirilor și ușurința de adaptare, considerăm că — în ce privește aceste dotări «complementare» — este mai nimerit să se elaboreze numai o serie de scheme directive. Acestea ar servi ca îndrumar la proiectarea investiției în conformitate cu necesitățile specifice amplasamentului.

Este însă necesar să subliniem că — după părerea noastră — o funcționare normală a acestor locuințe nu poate fi concepută fără prevederea în imediata apropiere (sau chiar cu legătură organică) a dotărilor comerciale și social-culturale (pe care le-am numit complementare) care să întregască în mod eficient funcțiunile locuinței. Experiența dobîndită la Galați-Țiglina — unde astfel de apartamente au fost date în funcțiune înaintea dotărilor comerciale și alimentare — arată cît este de necesară asigurarea concomitentă cu asemenea dotări. De altfel, experiența de la Țiglina mai arată că pentru a se face observații concludente e necesar să se asigure o funcționare cît mai apropiată de cea prevăzută de proiectant, atît în ceea ce privește descrierea, cît și în ceea ce privește repartizarea pe apartamente a tipurilor de familii corespunzătoare.

În ce privește dotările «primare», acestea constituie dezvoltarea intrării de la parter, precum și o serie de servicii de etaj legate de exploatare și întreținere (camere de curățenie, oficii, mici uscătorii, spații pentru personalul de întreținere etc.). Desigur că însăși componența acestor dotări «primare» ar trebui discutată. În tema care a stat la baza ultimelor studii (prezentate mai departe în acest număr al revistei), ele se reduc la un hol de intrare spațios — completat uneori cu un colț de așteptare și conversație — și un birou-ghișeu pentru portar. S-ar putea totuși pune problema prevederii în această dotare «primară» a unor spații colective strict necesare bunei desfășurări a vieții în clădire.

*) În ISCAS a fost elaborat și un studiu de adaptare a tipurilor de panouri mari din actualul proiect ISCAS nr. 1013 la clădiri cu apartamente mici, dar existența coridorului central a ridicat o serie de obiecții în legătură cu seismicitatea, astfel încît studiul a fost abandonat.

Bloc de locuințe pentru familii mici — Variantă de studiu

Unele din variantele prezentate în studiile ISCAS au prevăzut și un tip dezvoltat de dotare «primară» în care apăreau una sau două încăperi mai spațioase legate de holul principal și avînd o destinație neprecizată (săli de lectură sau de televizor, pentru mici reuniuni etc.). Ar trebui ca proiectele ce se întocmesc să rezolve diferit această zonă pentru ca în practică să se verifice mai multe ipoteze. Deocamdată, experiența spațiilor «de club» din corpurile de legătură pe parter ale blocurilor A de la Țiglina arată că ele nu sînt utilizate de locatari și că au fost cedate unor asociații sportive sau organizații obștești nelegate strict de locatarii blocurilor.

Pe această temă, cristalizată treptat în urma consultărilor și avizărilor, cele două institute ISCAS și Institutul Proiect-București, într-o colaborare strînsă, au elaborat ultimul studiu pentru unități de 1 cameră și 1½ camere grupate în clădiri cu 5 și 10 niveluri. Acest studiu urmează să fie dezvoltat într-un proiect directiv și în proiecte în faza de execuție pentru clădiri ce vor fi construite în viitorul apropiat. Se creează astfel

condițiile lărgirii sortimentului de tipuri de locuințe și ale creșterii nivelului de trai pe linia atribuirii de locuințe confortabile fiecărei familii.

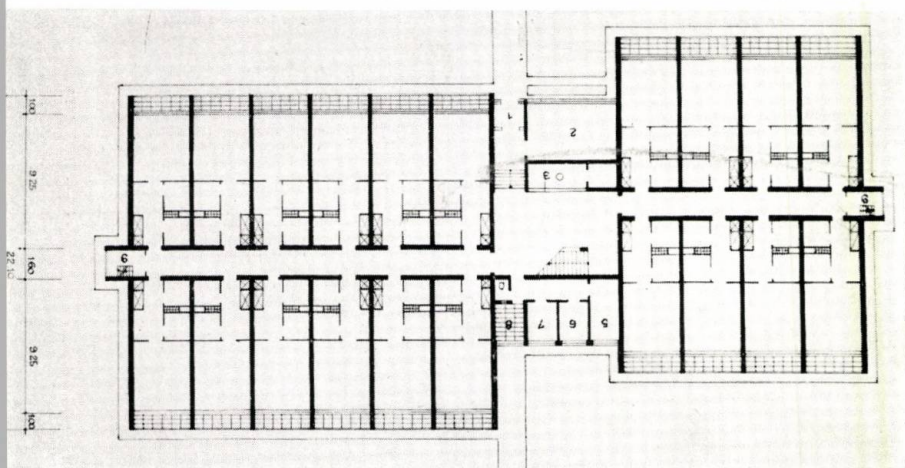
UNELE PROBLEME DE PERSPECTIVĂ

Studiile de perspectivă elaborate în ISCAS au ajuns la concluzia că volumul construcției apartamentelor are o dinamică care nu poate fi constantă. Deși aceste familii reprezintă o pondere destul de însemnată în totalul populației urbane, trecerea treptată la creșterea normei locuibile face ca în viitor să apară necesară prevederea altor tipuri de apartamente (cu mai multe încăperi) pentru o parte a acestor familii. Astfel, se consideră că ponderea apartamentelor mici în ansamblul construcției de locuințe spre sfîrșitul perioadei 1960—1980 trebuie să ajungă la cca. 20—25%, ceea ce reprezintă o atenuare a construcției în această categorie. Pe de altă parte, se constată că în construcția de locuințe din ultimii ani procentul acestor apartamente mici este de cca. 3%. Aceasta înseamnă că pentru a satisface necesitățile actuale ale familiilor de 1—2 persoane, va trebui ca în viitorul apropiat (bineînțeles, ținînd seama de condițiile concrete ale fiecărui oraș) să se prevadă un ritm accelerat de investiții în locuințe mici, iar apoi treptat acest ritm să se încetinească. Alura curbei de creștere a acestor apartamente trebuie însă determinată cu grijă, în așa fel încît să nu se depășească necesitățile finale, ducînd astfel la situații absurde, întrucît ipoteza transformării ulterioare a două apartamente mici într-unul mare implică modificări constructive importante și nu duce la realizarea unor apartamente confortabile.

Prin prisma acestor considerente se explică de ce, deși am arătat că ponderea necesarului actual este de cca. 45% din totalul apartamentelor, putem totuși prevedea realizarea acestor tipuri numai în proporție de cca. 25—30% din totalul investiției de locuințe. Această schimbare în timp a ponderii la construcție corespunde caracteristicilor celor două etape în rezolvarea problemei locuințelor, despre care s-a vorbit la începutul acestui articol și care implică, în prima etapă, realizarea unui număr sporit de apartamente fizice și în a doua, creșterea suprafeței locuibile pe apartament și deci pe locatar.

Din cele de mai sus rezultă că această latură a construcției de locuințe apare destul de importantă și că necesită o atenție deosebită din partea proiectanților și a beneficiarilor, atît în precizarea în continuare a tipurilor ca și în urmărirea modului în care ele funcționează în practică.

Bloc de locuințe pentru familii mici — Plan parter — Variantă de studiu

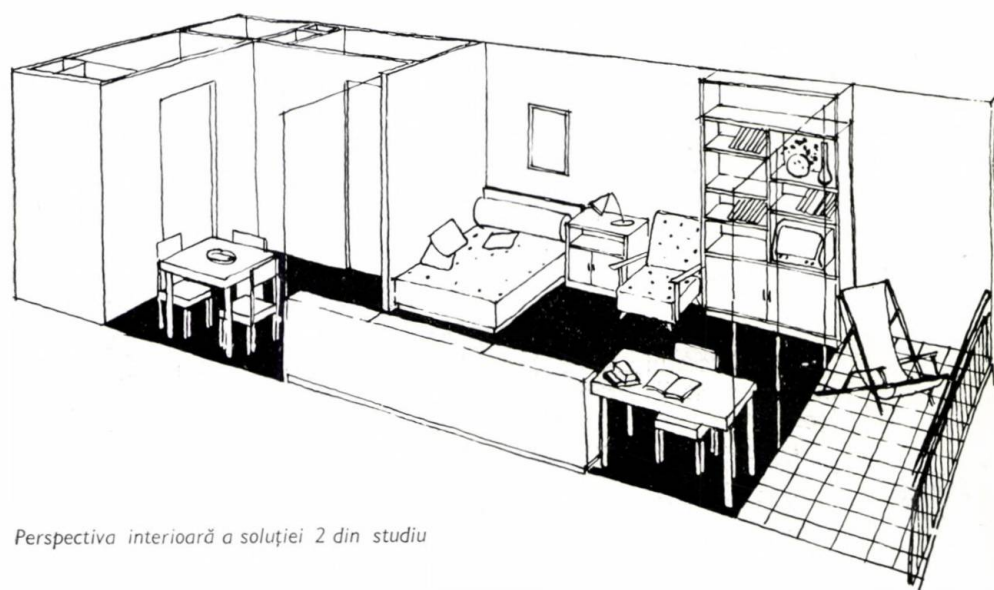

Bloc de locuințe pentru familii de 1—2 persoane — Variantă de studiu

ARH. L. GARCIA

STUDIU DE LOCUINȚE PENTRU FAMILII DE 1-2 PERSOANE

Întocmit în institutele de proiectare ISCAS și Proiect-București

Perspectiva interioară a soluției 2 din studiu

Principiile analizate în articolul arh. M. Caffé au fost concretizate de ISCAS și I.P.B. într-un studiu corelând aspectele funcționale, constructive și tehnico-economice.

Zonele pentru satisfacerea diferitelor funcțiuni curente ale locuinței apar destul de clar delimitate; totuși, ele se interpătrund.

În soluționare, s-a urmărit ca forma încăperilor și distribuția golurilor să permită o mobilare completă și cu posibilități de variație a amplasamentului mobilierului.

Studiul a ținut seama de dimensiunile și formele mobilierului actual-